
Ársreikningur samstæðu

2017

Efnisyfirlit**Blaðsíða**

Helstu niðurstöður	1
Skýrsla bankaráðs og bankastjóra	2 - 4
Áritun óháðs endurskoðanda	5 - 7
Rekstrarreikningur samstæðunnar fyrir árið 2017	8
Efnahagsreikningur samstæðunnar 31. desember 2017	9
Eiginfjáryfirlit samstæðunnar 31. desember 2017	10
Sjóðstreymisyfirlit samstæðunnar 31. desember 2017	11 - 12
Skýringar við ársreikning	13 - 87

Helstu niðurstöður

BBB+

með stöðugum horfum

Lánshæfismat

S&P Global Ratings hækkar lánshæfiseinkunn Landsbankans í BBB+/A-2 með stöðugum horfum.

Góðir stjórnarhættir

Landsbankinn fékk viðurkenningu sem fyrirmyndarfyrtæki í góðum stjórnarhættum fyrir árin 2015, 2016 og 2017.

Nordic Financial CERT

Öflugt netöryggi

Landsbankinn er aðili að norrænu samstarfi um aukið netöryggi.

PRI

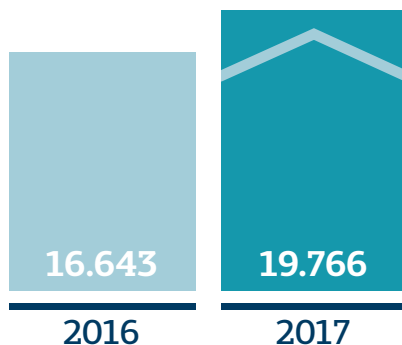
Landsbankinn er aðili að reglum Sameinuðu þjóðanna um ábyrgar fjárfestingar (UNPRI).

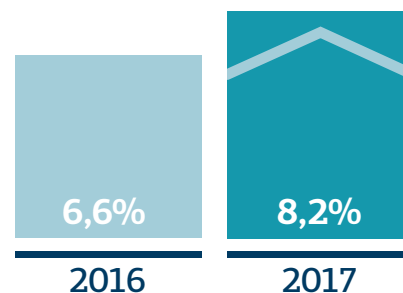
Jafnlaunaúttekt PwC

Landsbankinn hlaut gullmerki jafnlaunaúttektar PwC í annað sinn árið 2017.

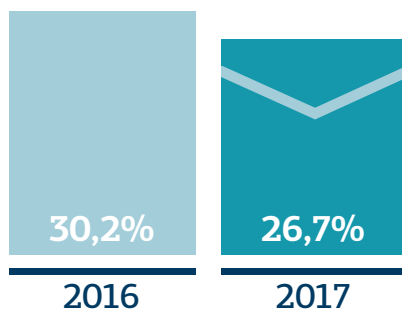
Hagnaður

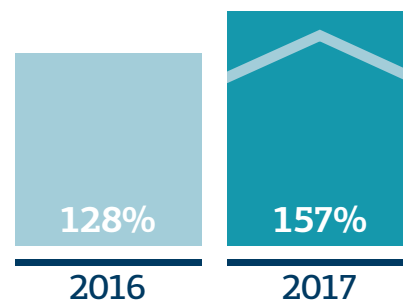
Arðsemi eiginfjár

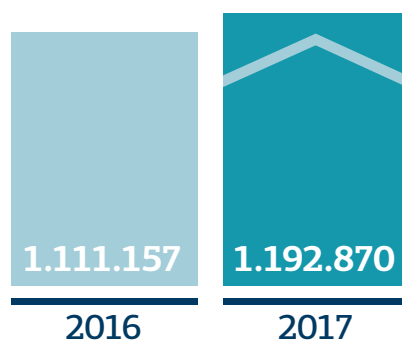
Eiginfjárhlutfall

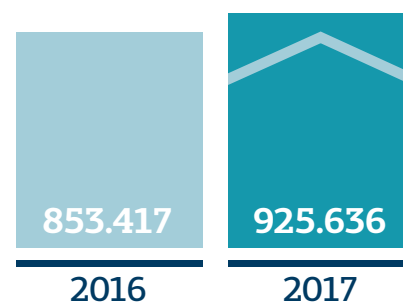
Heildarlausafjárþekja (LCR)

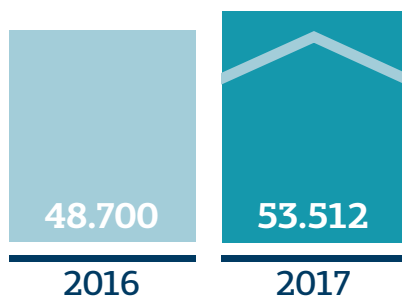
Heildareignir

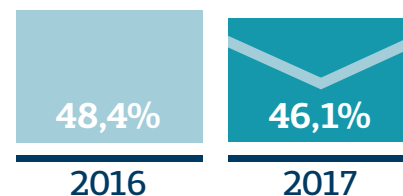
Útlán og kröfur á viðskiptavini

Rekstrartekjur samtals

Kostnaðarhlutfall

Skýrsla bankaráðs og bankastjóra

Landsbankinn er leiðandi fjármálafyrirtæki hér á landi og býður einstaklingum, fyrirtækjum og stofnunum upp á alhliða vöruframboð og þjónustu á sviði fjármála. Samstæðureikningur Landsbankans hf. (hér eftir nefndur „Landsbankinn“ eða „bankinn“) fyrir árið 2017 hefur að geyma samstæðureikning bankans og dótturfélaga (hér eftir „samstæðan“).

Rekstur ársins 2017

Hagnaður samstæðunnar fyrir fjárhagsárið 2017 var 19.766 milljónir króna. Bankaráð leggur til að arður sem nemur 0,65 króna á útistandandi hlut, að heildarfjárhæð 15.366 milljónir króna, verði greiddur fyrir marslok 2018. Eigið fé samstæðunnar nam 246.057 milljónum króna og heildareignir námu 1.192.870 milljónum króna í árslok. Eiginfjárhlutfall samstæðunnar samkvæmt ákvæðum laga um fjármálafyrirtæki var 26,7% í árslok 2017, samanborið við 30,2% í árslok 2016 (sjá skýringu 47).

Hagnaður samstæðunnar hækkaði úr 16.643 milljónum króna á árinu 2016 í 19.766 milljónir króna á árinu 2017. Hækkun milli ára nam því 3.123 milljónum króna. Kjarnastarfsemi bankans skilar nú auknum tekjum og kostnaður hefur haldist stöðugur. Hreinar vaxtatekjur jukust um 1.621 milljónir króna og hreinar þjónustutekjur jukust um 622 milljónir króna. Meðalfjöldi ársverka var 1.034 í lok árs 2017 samanborið við 1.047 árið 2016.

Árið 2017 lauk bankinn endurfjármögnun eftirstöðva veðtryggðra skuldabréfa sem gefin voru út til LBI ehf. Á fjórða ársfjórðungi 2017 endurfjármagnaði bankinn þar að auki að hluta 2018 gjalddaga óveðtryggðu skuldabréfanna í evrum með útgáfu nýrra óveðtryggðra skuldabréfa í evrum. Vel heppnuð útgáfa bankans á undanförunum árum á óveðtryggðum skuldabréfum í erlendri mynt hefur gert bankanum kleift að ná fram endurfjármögnun á betri kjörum og til lengri tíma og styrkja lausafjárstöðu sína.

Óveðtryggðu skuldabréfin í erlendri mynt sem bankinn hefur gefið út til þessa eru gefin út undir 2.000 milljóna evru EMTN-skuldabréfaútgáfuramma Landsbankans og eru skráð í kauphöllinni á Írlandi (sjá skýringu 31).

Árið 2017 hélt bankinn áfram að gefa út veðtryggð og óveðtryggð skuldabréf í íslenskum krónum undir 120.000 milljóna króna útgáfuramma bankans um sértryggða skuldabréfaútgáfu og gaf út nýjan flokk bankavísla undir 50.000 milljóna króna ramma bankans um vísla- og skuldabréfaútgáfu. Heildaraukningin milli ára nemur 27.546 milljónum króna.

Árið 2017 uppfærði alþjóðlega lánshæfismatsfyrirtækið S&P Global Ratings lánshæfiseinkunn Landsbankans úr BBB/A-2 með jákvæðum horfum í BBB+/A-2 með stöðugum horfum. Stöðugar horfur endurspeglar þá skoðun S&P að þróun íslenska hagkerfisins muni áfram reynast bankanum hagfelld og að Landsbankinn muni viðhalda sterki áhættuveginni eiginfjárstöðu.

Áhættuþættir

Talsverð útlánaaukning var á árinu 2017 en útlánaáhætta bankans hélst engu að síður nokkuð stöðug. Tap að gefnum vanefndum lækkaði á árinu, m.a. í kjölfar hækkingar fasteignaverðs, og áfram dró lítillega úr líkum á vanefndum. Hlutfall vænts útlánataps hefur því minnkað á árinu og er áfram vel innan marka áhættuvilja bankans. Þrátt fyrir minnkandi útlánaáhættu gerir útlánaaukning það að verkum að eiginfjárförf bankans vegna útlánaáhættu jókst á árinu 2017.

Lausafjárstaða bankans var traust á árinu 2017 og var hlutfall heildarlausafjárþekju bankans 157% í árslok. Bankinn leitast áfram við að auka fjölbreytni fjármögnunar sinnar, sérstaklega í erlendri mynt, með útgáfu óveðtryggðra skuldabréfa í evrum og sænskum og norskum krónum. Lántaka bankans á árinu í erlendum myntum var á betri kjörum og til lengri tíma en áður og mikil eftirspurn frá breiðum hópi fjárfesta endurspeglar traust fjárfesta á bankanum. Þá seldi bankinn sértryggð skuldabréf og vísla í krónum í samræmi við fjármögnunaráætlun ársins 2017.

Markaðsáhætta er áfram lítil hjá bankanum og vel innan marka áhættuvilja, þrátt fyrir erfitt ár á innlendum verðbréfa- og gjaldeyrismörkuðum.

Upplýsingar um stjórnarhætti samstæðunnar út frá áhættustjórnun og áhættumynd bankans koma fram í þeim hluta skýringanna við ársreikninginn þar sem fjallað er um áhættustýringu og í áhættuskýrslu bankans (e. Risk and Capital Management – Pillar III Risk Report).

Horfur

Hagfræðideild Landsbankans spáir 4,5% hagvexti á árinu 2018, 3,6% á árinu 2019 og 2,5% á árinu 2020, sem gerir um 3,5% meðalhagvöxt yfir tímabilið í heild. Seðlabanki Íslands spáir 3,2% hagvexti árið 2018 en spá Seðlabankans gerir ráð fyrir 3,0% meðalhagvexti á tímabilinu 2018 til 2020. Gert er ráð fyrir að vaxandi fjárfesting og einkaneysla verði megin drifkraftar hagvaxtar á komandi árum. Á spátímabilinu, sem nær fram til ársloka 2020, eru verðbólguhorfurnar almennt stöðugar en gert er ráð fyrir að verðbólga verði að meðaltali við verðbólgu markmiði Seðlabankans árið 2018, þ.e. 2,5%, en aukist lítillega á næstu árum og verði að meðaltali rétt undir 2,9% árin 2019 og 2020.

Annað

Þann 29. mars og 20. september 2017 greiddi bankinn hluthöfum arð og viðbótar arð fyrir rekstrarárið 2016 í samræmi við ákvörðun aðalfundar bankans þann 22. mars 2017. Nam arðgreiðslan 13.002 milljónum króna, eða 0,55 krónu á hlut, og viðbótar arðgreiðslan 11.820 milljónum króna á útistandandi hluti, eða 0,50 krónu á hlut. Heildararðgreiðslur á árinu 2017 vegna rekstrarársins 2016 námu því samtals 24.822 milljónum króna.

Í nóvember 2017 tóku Reiknistofa bankanna og Landsbankinn í notkun nýtt kjarnakerfi fyrir greiðslur og innlán. Nýja kerfið leysir af hólmi mörg eldri kerfi í rekstri RB, en ýmsar áskoranir hafa komið upp í innleiðingarferlinu sem bankinn og RB vinna við að leysa úr. Undirbúningur að innleiðingunni hafði staðið í rúm þrjú ár og var um að ræða stærsta hugbúnaðarverkefni í sögu bankans.

Einkahlutafélagið JCC ehf. var stofnað undir lok árs 2017 um sameiginlegan rekstur á seðlaveri fyrir Landsbankann, Arion banka hf. og Íslandsbanka hf. Félagið er starfrækt sem sérstakur lögaðili og er stjórnunarlega og rekstrarlega sjálfstætt.

Eignarhald

Heildarfjöldi hluthafa í árslok 2017 var 931, en þeir voru 1.003 í upphafi árs 2017. Í lok árs 2017 voru 10 stærstu hluthafar í bankanum sem hér segir:

Nafn hluthafa		Fjöldi hluta (í m.kr.)	%
Ríkissjóður Íslands	Ríkissjóður Íslands	23.567,0	98,20%
Tryggingasjóður sparisjóðanna	Tryggingasjóður	10,0	0,04%
Lífeyrissjóður Vestmannaeyja	Lífeyrissjóður	5,0	0,02%
Vestmannaeyjabær	Bæjarfélag	3,5	0,01%
Vinnslustöðin hf.	Sjávarútvegsfyrirtæki	1,8	0,01%
Helgi T. Helgason	Einstaklingur	0,5	0,00%
Hreiðar Bjarnason	Einstaklingur	0,5	0,00%
Árni Þ. Þorbjörnsson	Einstaklingur	0,5	0,00%
Hrefna Ösp Sigfinnsdóttir	Einstaklingur	0,4	0,00%
Steinþór Pálsson	Einstaklingur	0,3	0,00%
Stærstu 10 samtals		23.589,6	98,29%
Aðrir hluthafar		49,9	0,21%
Útistandandi hlutafé samtals		23.639,5	98,50%
Landsbankinn hf.	Eigin hlutir	360,5	1,50%
Heildarútgæfið hlutafé		24.000,0	100,00%

Bankasýsla ríkisins fer með hlut ríkisins í bankanum fyrir hönd ríkissjóðs Íslands.

Þann 24. febrúar 2017 lauk þriðja endurkaupatímabili bankans samkvæmt endurkaupaáætlun á eigin hlutum. Á þessu tímabili keypti Landsbankinn samtals 8,5 milljónir eigin hluta á genginu 10,6226 að kaupvirði 90,4 milljónir króna. Landsbankinn hefur keypt samtals 142 milljónir eigin hluta samkvæmt endurkaupaáætluninni, eða sem nemur 0,6% af útgefnum hlutum í félaginu, og nemur kaupverð þeirra 1.482 milljónum króna. Að loknu þriðja endurkaupatímabilinu á Landsbankinn 360,5 milljónir eigin hluti, eða sem nemur 1,5% af útgefnum hlutum í félaginu.

Stjórnarhættir

Landsbankinn hefur tileinkað sér góða stjórnarhætti í samræmi við þau viðmið sem koma fram í nýjustu útgáfu *Leiðbeininga um stjórnarhætti fyrirtækja* sem Viðskiptaráð Íslands, NASDAQ á Íslandi og Samtök atvinnulífsins gáfu út í júní 2015 (5. útgáfa). Frekari upplýsingar um stjórnarhætti bankans almennt verða gefnar út sem hluti af ársskýrslu samstæðunnar fyrir árið 2017 og á heimasíðu bankans, www.landsbankinn.is. Bankinn endurskoðar árlega hlítni við *Leiðbeiningar um stjórnarhætti fyrirtækja* til að ákvarða hvort stjórnarhættir bankans séu í samræmi við leiðbeiningarnar á hverjum tíma.

Samfélagsleg ábyrgð

Samfélagsleg ábyrgð er órjúfanlegur hluti af stefnu Landsbankans um að stuðla að hagvexti, framþróun í samfélaginu og náttúruvernd. Stefna um samfélagslega ábyrgð er grundvöllur að sjálfbærri þróun á þann hátt að stefnan stuðlar að auknu samkeppnishæfi, góðri auðlindanýtingu og góðum stjórnarháttum, m.a. virðingu fyrir mannréttindum, aðgerðum gegn svikum og spillingu. Landsbankinn gefur út árlega samfélagskýrslu þar sem birtar eru upplýsingar um þróun samfélagsábyrgðar hjá bankanum og samfélagsvísar. Skýrslan er aðgengileg á vef bankans, www.landsbankinn.is.

Yfirlýsing bankaráðs og bankastjóra

Samstæðureikningur Landsbankans hf. fyrir árið 2017 er gerður á grundvelli áframhaldandi rekstrarhæfis í samræmi við alþjóðlega reikningskilastaðla (IFRS) eins og þeir hafa verið samþykktir af Evrópusambandinu og íslensk lög og reglur um ársreikninga.

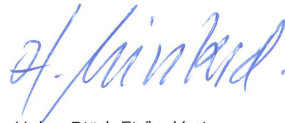
Það er álit okkar að samstæðureikningur Landsbankans hf. gefi glögga mynd af afkomu samstæðunnar á árinu 2017, eignum, skuldum og fjárhagsstöðu hennar 31. desember 2017 og breytingum á handbæru fé á árinu 2017.

Það er enn fremur álit okkar að samstæðureikningur Landsbankans hf. lýsi megin áhættum og óvissuþáttum sem að samstæðunni stöðja.

Bankaráð og bankastjóri staðfesta hér með samstæðureikning Landsbankans hf. fyrir árið 2017 með áritun sinni. Bankaráð og bankastjóri mæla með því að aðalfundur Landsbankans hf. samþykki samstæðureikning þennan.

Reykjavík, 15. febrúar 2018

Bankaráð

Helga Björk Eiríksdóttir

formaður bankaráðs

Berglind Svavarsdóttir

Hersir Sigurgeirsson

Jón Guðmann Pétursson

Magnús Pétursson

Samúel Guðmundsson

Sigríður Benediktsdóttir

Bankastjóri

Lilja Björk Einarsdóttir

Áritun óháðra endurskoðenda

Til bankaráðs og hluthafa Landsbankans hf.

Álit

Við höfum endurskoðað meðfylgjandi samstæðuársreikning Landsbankans hf. (hér eftir „samstæðan“) fyrir árið 2017. Samstæðuársreikningurinn hefur að geyma yfirlýsingu bankaráðs og bankastjóra, rekstrarreikning, efnahagsreikning, yfirlit um sjóðstreymi, eiginfjáryfirlit, upplýsingar um mikilvægar reikningsskilaaðferðir og aðrar skýringar.

Það er álit okkar að samstæðuársreikningurinn gefi glögga mynd af afkomu Landsbankans hf. á árinu 2017, efnahag hans 31. desember 2017 og breytingu á handbæru fé á árinu 2017, í samræmi við alþjóðlega reikningsskilastaðla eins og þeir hafa verið samþykktir af Evrópusambandinu og íslensk lög og reglum um ársreikninga.

Í samræmi við ákvæði 2. mgr. 104. gr. laga nr. 3/2006 um ársreikninga staðfestum við að í yfirlýsingu bankaráðs og bankastjóra sem fylgir ársreikningi þessum eru veittar þær upplýsingar að lágmarki sem ber að veita í skýrslu stjórnar samkvæmt lögum um ársreikninga og koma ekki fram í skýringum.

Grundvöllur fyrir álit

Endurskoðað var í samræmi við alþjóðlega endurskoðunarstaðla (ISA) en nánar er gerð grein fyrir ábyrgð okkar í kaflanum *Ábyrgð endurskoðanda*. Við uppfyllum ákvæði síðareglna endurskoðenda á Íslandi og teljumst því óháð samstæðunni. Við teljum að við endurskoðunina höfum við aflað nægilegra og viðeigandi gagna til að byggja álit okkar á.

Lykilatriði endurskoðunarinnar

Lykilatriði endurskoðunarinnar eru þau atriði, sem að okkar faglega mati, hafa mesta þýðingu við endurskoðun okkar á ársreikningi samstæðunnar árið 2017. Þessi atriði voru yfirfarin við endurskoðun á samstæðuársreikningnum og höfð til hliðsjónar við ákvörðun á viðeigandi álit á honum. Í áritun okkar látum við ekki í ljós sérstakt álit á hverju þeirra fyrir sig.

Eftirfarandi atriði teljum við vera lykilatriði í endurskoðun okkar:

a) Útlánaáætta, virðisrýmun útlána

Sjá umfjöllun í skýrslu bankaráðs og bankastjóra á bls. 2, í umfjöllun um mikilvægar reikningsskilaaðferðir í skýringu 92.6 (e) á bls. 73 og 92.6 (g) á bls. 74, í umfjöllun um mikilvægt reikningshaldslegt mat og ákvarðanir í skýringu 3 (a) á bls. 14 og 3 (e) á bls. 15 og skýringar 54 til 74 um útlánaáætta á bls. 46 til 59.

Við höfum skilgreint virðisrýmun útlána og krafna á viðskiptavini sem lykilatriði við endurskoðun okkar þar sem forsendur sem notaðar eru við virðisrýmun byggja á mati stjórnenda og eru að hluta til huglægar. Þar sem útlán og kröfur eru verulegur liður í samstæðuársreikningnum getur hver breyta í forsendum haft veruleg áhrif á afkomu og efnahag samstæðunnar. Vinna okkar náði bæði til mats á virðisrýmun útlána til einstaklinga sem og útlána til fyrirtækja og stofnanna.

Sem hluti af endurskoðun okkar framkvæmdum við prófanir á lykileftirlitsaðgerðum er snúa að virðisrýmun útlána. Þær prófanir beindust meðal annars að greiningu á tapsatburðum og forsendum sem notaðar eru við matið. Við yfirforum upplýsingar í kerfum og líkönum sem samstæðan byggir virðisrýmun útlána á. Við yfirforum einnig með hvaða hætti stjórnendur meta niðurstöður matsins og hvað gert var við frávik ef þau komu upp.

Við framkvæmdum einnig gagnaendurskoðun á virðisrýmun útlána. Meðal aðgerða var yfirferð á aðferðafræði virðisrýmnunar og hvort að sú aðferðafræði samræmdest alþjóðlegum reikningsskilastöðlum. Við tókum einnig áhættumiðað úrtak út frá einkennum lána og lántakenda. Útlán þar sem líkur á vanefndum og útlánatapi eru mestar og líkur til að séu síður uppgötvaðar af samstæðunni fengu þyngra vægi í úrtaki. Undirliggjandi lánasamningar einstakra lántakanda voru yfirfarnir, undirliggjandi veð sannreynd og mat lagt á forsendur stjórnenda.

b) Mat á þriðja þreps fjáreignum (e. level 3 financial assets)

Sjá umfjöllun um mikilvægar reikningsskilaaðferðir í skýringu 92.6 (f) bls. 73 til 74, í umfjöllun um mikilvægt reikningshaldslegt mat og ákvarðanir í skýringu 3 (b) á bls. 15, og umfjöllun um þrepaskiptingu gangvirðis í skýringu 17 á bls. 25.

Með þriðja þreps fjáreignum er átt við eignir sem metnar eru til gangvirðis með verðmatsaðferð sem byggir á forsendum sem ekki teljast auðrekjanlegar. Mat á þriðja þreps fjáreignum er oft á tíðum háð mikilli óvissu þar sem forsendur sem matið byggir á eru ekki auðrekjanlegar og háð mati stjórnenda að miklu leyti. Hver breyta í forsendum matsins getur haft veruleg áhrif á afkomu og efnahag samstæðunnar.

Við endurskoðun okkar yfirforum við verðmatsaðferðir samstæðunnar og samkvæmni við alþjóðlega reikningsskilastaðla. Við yfirforum ferli samstæðunnar við greiningu og mat á forsendum sem notaðar eru í verðmötum ásamt því að skoða verðmatslíkön sem stuðst er við. Við tókum úrtak fjáreigna til skoðunar, þar sem sérstök áhersla var lögð á stærstu og áhættumestu eignirnar.

Lykilatriði endurskoðunarinnar (framhald)

c) Gangsetning á nýju greiðslu- og innlánakerfi
Sjá umfjöllun í skýrslu bankaráðs og bankastjóra á bls 3.

Gangsetning á nýju og umfangsmiklu greiðslu- og innlánakerfi getur falið í sér aukna áhættu á skekkjum í reikningsskilunum á því tímabili sem gangsetning á sér stað enda daglegt magn hreyfinga og færslna verulegt.

Sem hluti af endurskoðun okkar yfirforum við innleiðingarferli bankans og yfirfærslu gagna úr eldra kerfi yfir í það nýja. Við þá skoðun var stuðst við vinnu upplýsingatæknisérfræðings endurskoðunarteymisins. Við framkvæmdum prófanir á lykilefirlitsaðgerðum er snýr að heild innlána og yfirforum afstemmingar á helstu liðum er halda utan um kerfisfærslur.

Við framkvæmdum einnig gagnaendurskoðun til staðfestingar á innlánum til viðskiptavina. Meðal aðgerða er endurreikningur á vöxtum innlánsreikninga í lok ársins sem valdir voru með úrtaki. Við sendum einnig neikvæð staðfestingarbréf til viðskiptavina bankans sem valdir voru með úrtaki. Í ákveðnum tegundum innlána til viðskiptavina voru sendar út jákvæðar staðfestingar.

Aðrar upplýsingar

Bankaráð og bankastjóri eru ábyrg fyrir öllum upplýsingum sem samstæðan birtir, jafnt ársreikningi sem öðrum upplýsingum. Aðrar upplýsingar taka til upplýsinga í ársskýrslu, þó ekki ársreiknings og áritun óháðs endurskoðanda. Álit okkar nær ekki til upplýsinga í ársskýrslu eða annarra upplýsinga sem samstæðan gefur út. Staðfestum við því ekki þær upplýsingar sem þar er að finna. Hvað ábyrgð okkar varðar felst hún í yfirlestri á efni ársskýrslunnar og athugun á því hvort um verulegt ósamræmi sé að ræða milli hennar og samstæðuársreikningsins, hvort upplýsingar í ársskýrslu séu í andstöðu við þær upplýsingar sem við höfum aflað við endurskoðun okkar eða hvort í ársskýrslunni séu verulegar villur.

Ábyrgð bankaráðs og bankastjóra á samstæðuársreikningnum

Bankaráð og bankastjóri eru ábyrg fyrir gerð og framsetningu samstæðuársreikningsins í samræmi við alþjóðlega reikningsskilastaðla eins og þeir hafa verið samþykktir af Evrópusambandinu og samkvæmt lögum um ársreikninga. Bankaráð og bankastjóri eru einnig ábyrg fyrir innra eftirliti við gerð og framsetningu samstæðuársreikningsins, þannig að hann sé án verulegra annmarka, hvort sem er vegna sviksemi eða mistaka.

Við gerð samstæðuársreikningsins eru bankaráð og bankastjóri ábyrg fyrir mati á rekstrarhæfi samstæðunnar. Ef vafi leikur á rekstrarhæfi skal gerð grein fyrir því í samstæðuársreikningnum með viðeigandi skýringum og greint frá því hvers vegna ákveðið var að beita forsendunni um rekstrarhæfi við gerð og framsetningu samstæðuársreikningsins, nema bankaráð og bankastjóri hafi ákveðið að leysa samstæðuna upp eða hætta starfsemi, eða hafa enga aðra raunhæfa möguleika en að gera það.

Bankaráð og endurskoðunarnefnd skulu hafa eftirlit með gerð og framsetningu samstæðuársreikningsins.

Ábyrgð endurskoðanda

Markmið okkar er að afla nægjanlegrar vissu um að samstæðuársreikningurinn sé án verulegra annmarka, hvort sem er af völdum sviksemi eða mistaka og að gefa út áritun sem felur í sér álit okkar.

Nægjanleg vissu er nokkuð hátt stig vissu, en það tryggir ekki að endurskoðun sem framkvæmd er í samræmi við alþjóðlega endurskoðunarstaðla muni uppgötva allar verulegar skekkjur séu þær til staðar. Skekkjur geta orðið til vegna mistaka eða sviksemi og eru álitnar verulegar ef þær gætu haft áhrif á fjárhagslega ákvarðanatöku notenda samstæðuársreikningsins, stakar eða samanlagðar.

Sem hluti af endurskoðuninni sem framkvæmd er í samræmi við alþjóðlega endurskoðunarstaðla, beitum við faglegu mati (e. professional judgment) og viðhöfum faglega tortryggni (e. professional skepticism). Eftirfarandi er einnig hluti af endurskoðun okkar á ársreikningi samstæðunnar:

- Greina og meta hættuna á verulegri skekkju í samstæðuársreikningnum, hvort sem er vegna mistaka eða sviksemi, skipuleggja og framkvæma endurskoðunaraðgerðir til að bregðast við þeirri hættu og öflun endurskoðunargagna sem eru nægjanleg og viðeigandi til að byggja álit okkar á. Hættan á að uppgötva ekki verulega skekkju vegna sviksemi er meiri en að uppgötva ekki skekkju vegna mistaka þar sem sviksemi getur falið í sér samsæri, skjalafals og misvísandi framsetningu samstæðuársreiknings, að einhverju sé viljandi sleppt eða að innra eftirlit sé ekki virt.
- Aflla skilnings á innra eftirliti, ekki í þeim tilgangi að veita álit á virkni innra eftirlits samstæðunnar, heldur í þeim tilgangi að skipuleggja viðeigandi endurskoðunaraðgerðir.
- Meta hvort reikningsskilaaðferðir sem notaðar eru, og tengdar skýringar, séu viðeigandi og hvort reikningshaldslegt mat stjórnenda sé raunhæft.
- Meta hvort forsendan um rekstrarhæfi eigi við, hvort verulegur vafi leiki á rekstrarhæfi eða hvort aðstæður séu til staðar sem gætu valdið verulegum efasemdum um rekstrarhæfi. Ef við teljum að vafi leiki á rekstrarhæfi ber okkur að vekja sérstaka athygli á viðeigandi skýringum samstæðuársreikningsins í áritun okkar. Ef slíkar skýringar eru ófullnægjandi ber okkur að víkja frá fyrirvaralausri áritun. Niðurstaða okkar byggir á endurskoðunargögnum sem aflað er fram að dagsetningu áritunar. Atburðir eða aðstæður eftir dagsetningu áritunar geta þannig valdið óvissu um rekstrarhæfi samstæðunnar.
- Meta hvort samstæðuársreikningurinn gefi glögga mynd af undirliggjandi viðskiptum og atburðum og leggja mat á framsetningu, uppbyggingu og innihald samstæðuársreikningsins með tilliti til glöggrar myndar, skýringum þar á meðal.
- Aflla endurskoðunargagna er varðar verulegar einingar innan samstæðunnar til að geta látið í ljós álit á samstæðuársreikningi. Við erum ábyrg fyrir skipulagi, umsjón og framkvæmd endurskoðunar samstæðunnar og berum ein ábyrgð á áliti okkar á samstæðunni.

Ábyrgð endurskoðanda (framhald)

Okkur ber skylda til að upplýsa bankaráð og endurskoðunarnefnd meðal annars um áætlað umfang og tímasetningu endurskoðunarinnar auk verulegra atriða sem upp komu í endurskoðun okkar, þar á meðal verulega annmarka á innra eftirliti, ef við á.

Við höfum afhent bankaráði og endurskoðunarnefnd yfirlýsingu þess efnis að við uppfylfum ákvæði siðareglna er varðar óhæði. Við höfum jafnframt komið á framfæri upplýsingum um tengsl eða aðra þætti sem gætu haft áhrif á óhæði okkar og hvaða varúðarráðstafanir við höfum stuðst við til að tryggja óhæði okkar, ef við á.

Af þeim atriðum sem við upplýstum bankaráð og endurskoðunarnefnd um lögðum við mat á hvaða atriði höfðu mesta þýðingu í endurskoðuninni á yfirstandandi ári og eru það lykilatriði endurskoðunarinnar. Við gerum grein fyrir þessum atriðum í áritun okkar nema lög og reglur heimila ekki slíka upplýsingagjöf. Í undantekningartilfellum kunnum við að greina ekki frá slíkum atriðum ef við metum það svo að neikvæðar afleiðingar af slíkri upplýsingagjöf vegi þyngra en hagsmunir almennings af upplýsingunum.

Fyrir hönd Grant Thornton endurskoðunar ehf.
Reykjavík, 15. febrúar 2018

Davíð Arnar Einarsson
löggiltur endurskoðandi

J. Sturla Jónsson
löggiltur endurskoðandi

Rekstrarreikningur samstæðunnar fyrir árið 2017

Skýringar	2017	2016
Vaxtatekjur	62.556	64.612
Vaxtagjöld	(26.285)	(29.962)
5 Hreinar vaxtatekjur	36.271	34.650
6 Hrein virðisbreyting og virðisrýrnun útlána og krafna	1.785	(318)
Hreinar vaxtatekjur eftir hreina virðisbreytingu og virðisrýrnun útlána og krafna	38.056	34.332
Þjónustutekjur	11.289	10.290
Þjónustugjöld	(2.858)	(2.481)
7 Hreinar þjónustutekjur	8.431	7.809
8 Hreinn hagnaður (tap) af fjáreignum og fjárskuldum	5.802	1.755
9 Hreinn gengismunur	(1.375)	(179)
10 Aðrar tekjur og (gjöld)	2.598	4.983
Aðrar rekstrartekjur	7.025	6.559
Rekstrartekjur samtals	53.512	48.700
11 Laun og launatengd gjöld	14.061	14.049
12 Annar rekstrarkostnaður	9.789	9.465
Rekstrargjöld samtals	23.850	23.514
Hagnaður fyrir skatta	29.662	25.186
13 Tekjuskattur	(6.643)	(5.570)
14 Skattur á heildarskuldir fjármálafyrirtækja	(3.253)	(2.973)
Hagnaður ársins	19.766	16.643
Hagnaður ársins tilheyrir:		
Hluthöfum bankans	19.766	16.633
Hlutdeild minnihluta	0	10
Hagnaður ársins	19.766	16.643
Hagnaður á hlut		
36 Grunnhagnaður og þynntur hagnaður á hlut (krónur)	0,84	0,70

Meðfylgjandi skýringar eru órjúfanlegur hluti af samstæðuársreikningnum.

Efnahagsreikningur samstæðunnar 31. desember 2017

Skýringar	2017	2016	
Eignir			
18, 79	Sjóður og innstæður í Seðlabanka	55.192	30.662
19, 79	Markaðsskuldabréf og önnur verðbréf með föstum tekjum	117.310	154.892
20	Hlutabréf og önnur verðbréf með breytilegum tekjum	27.980	26.688
21	Afleiðusamningar	1.905	278
22, 79	Útlán og kröfur á lánastofnanir	44.866	20.408
23, 79	Útlán og kröfur á viðskiptavinum	925.636	853.417
24	Fjárfesting í hlutdeildarfélagum	1.086	1.184
25	Rekstrarfjármunir	5.238	5.452
26	Óefnislegar eignir	3.044	2.634
27	Aðrar eignir	6.965	8.093
28	Eignir í sölumeðferð	3.648	7.449
	Eignir samtals	1.192.870	1.111.157
Skuldir			
29	Innlán við lánastofnanir og Seðlabanka	32.062	20.093
30	Innlán frá viðskiptavinum	605.158	589.725
21	Afleiðusamningar og skortstöður	1.258	1.729
31, 79	Lántaka	281.874	223.944
32	Frestuð skattskuldbinding	40	85
33	Aðrar skuldir	26.317	22.867
28	Skuldir vegna eigna í sölumeðferð	27	1.095
34	Víkjandi lán	77	388
	Skuldir samtals	946.813	859.926
Eigið fé			
35	Hlutfé	23.640	23.648
	Yfirverðsreikningur hlutfjár	120.764	120.847
	Varasjóðir	12.902	10.875
	Óráðstafað eigið fé	88.751	95.834
	Eigið fé sem tilheyrir hluthöfum bankans	246.057	251.204
	Hlutdeild minnihluta	0	27
	Eigið fé samtals	246.057	251.231
	Skuldir og eigið fé samtals	1.192.870	1.111.157

Meðfylgjandi skýringar eru órjúfanlegur hluti af samstæðuársreikningnum.

Eiginfjárfirlit samstæðunnar 31. desember 2017

Skýringar

		Hluthafar bankans								
		Varasjóðir								
		Yfirverðs reikningur	Lögbundinn varasjóður	Hlutdeild í hagnaði dóttur- og hlutdeildarféлага umfram greiddan arð	Fjáreignir sem færðar eru á gangvirði í gegnum	Óráðstafað eigið fé	Samtals	Hlutdeild minnihluta	Samtals	
Breytingar á eigin fé á árinu 2017		Hlutfé	hlutfjár							
	Eigið fé 1. janúar 2017	23.648	120.847	6.000	4.583	292	95.834	251.204	27	251.231
	Hagnaður ársins						19.766	19.766		19.766
	Flutt (af) á bundið óráðstafað eigið fé				(1.634)	3.661	(2.027)	0		0
	Kaup á eigin hlutum	(8)	(83)					(91)		(91)
	Greiddur arður						(24.822)	(24.822)		(24.822)
	Sala dótturfélags							0	(27)	(27)
35	Eigið fé 31. desember 2017	23.640	120.764	6.000	2.949	3.953	88.751	246.057	0	246.057
Breytingar á eigin fé á árinu 2016										
	Eigið fé 1. janúar 2016	23.782	122.105	6.000			112.614	264.501	30	264.531
	Hagnaður ársins						16.633	16.633	10	16.643
	Flutt á bundið óráðstafað eigið fé				4.583	292	(4.875)	0		0
	Kaup á eigin hlutum	(134)	(1.258)					(1.392)		(1.392)
	Greiddur arður						(28.538)	(28.538)		(28.538)
	Breyting á hlutdeild í minnihluta í dótturfélagi							0	(13)	(13)
35	Eigið fé 31. desember 2016	23.648	120.847	6.000	4.583	292	95.834	251.204	27	251.231

Meðfylgjandi skýringar eru órjúfanlegur hluti af samstæðuársreikningnum.

Sjóðstreymisfirlit samstæðunnar 31. desember 2017

Skýringar	2017	2016
Rekstrarhreyfingar		
Hagnaður ársins	19.766	16.643
Rekstrarliðir sem ekki hafa áhrif á sjóðstreymi	(33.829)	(30.144)
Breytingar á rekstartengdum eignum og skuldum	(6.835)	(22.939)
Innheimtar vaxtatekjur	60.802	60.308
Greidd vaxtagjöld	(24.338)	(28.747)
8 Fenginn arður	1.587	1.401
Greiddur tekjuskattur og sérstakur skattur á fjármálafyrirtæki	(9.192)	(10.791)
Handbært fé frá (til) rekstrar	7.961	(14.269)
Fjárfestingahreyfingar		
Sala og (kaup) í dóttur- og hlutdeildarfélagum	148	(28)
25 Keyptir rekstrarfjármunir	(325)	(351)
25 Seldir rekstrarfjármunir	269	186
26 Keyptar óefnislegar eignir	(736)	(852)
Handbært fé til fjárfestingahreyfinga	(644)	(1.045)
Fjármögnunarhreyfingar		
31 Lántaka	142.509	127.558
35 Kaup á eigin hlutum	(91)	(1.392)
Endurgreiðsla á lántöku	(92.318)	(86.378)
Endurgreiðsla á víkjandi lánum	(294)	(252)
35 Greiddur arður	(24.822)	(28.538)
Handbært fé frá fjármögnunarhreyfingum	24.984	10.998
Handbært fé í upphafi árs	21.252	24.257
Breyting á handbæru fé	32.301	(4.316)
Áhrif gengisbreytinga á handbært fé	(379)	1.311
Handbært fé í árslok	53.174	21.252
Handbært fé sundurliðað		
18 Sjóður og innstæður í Seðlabanka	55.192	30.662
22 Innstæður hjá lánastofnunum	30.219	14.539
18 Almenn og sértæk bindiskylda við Seðlabanka	(32.237)	(23.949)
Handbært fé í árslok	53.174	21.252

Meðfylgjandi skýringar eru órjúfanlegur hluti af samstæðuársreikningnum.

Sjóðstreymisfirlit samstæðunnar 31. desember 2017

Skýringar	2017	2016
Rekstarliðir sem ekki hafa áhrif á sjóðstreymi		
5 Hreinar vaxtatekjur	(36.271)	(34.650)
6, 69 Virðisrýmun útlána, krafna og ábyrgða	(565)	(5.117)
6 Breyting á framlagi vegna taps af gengistryggðum útlánum og kröfum á viðskiptavinum	(1.220)	5.435
8 Hreinn hagnaður af fjáreignum og fjárskuldum	(5.802)	(1.755)
9 Hreinn gengismunur	1.754	(1.132)
10 Hagnaður af sölu rekstrarfjármuna	(122)	(10)
10 Hagnaður af sölu fullnustueigna	(2.076)	(1.586)
12 Afskriftir	718	611
10, 24 Hlutdeild í hagnaði hlutdeildarfélaganna með hlutdeildaraðferð	(141)	(483)
13 Tekjuskattur	6.643	5.570
14 Skattur á heildarskuldum fjármála fyrirtækja	3.253	2.973
	(33.829)	(30.144)
Breytingar á rekstrartengdum eignum og skuldum		
Breytingar á bindiskyldu við Seðlabanka	(8.289)	(7.946)
Breytingar á markaðsskuldabréfum og hlutabréfum	43.271	44.507
Breytingar á útlánnum og kröfum á lánastofnanir	(8.411)	(4.026)
Breytingar á útlánnum og kröfum á viðskiptavinum	(66.837)	(67.471)
Breytingar á öðrum eignum	1.411	361
Breytingar á eignum í sölumæðferð	5.427	4.200
Breytingar á skuldum við lánastofnanir og Seðlabanka	11.957	(36.209)
Breytingar á innlánum frá viðskiptavinum	15.173	43.843
Breyting á skattskuld	(45)	81
Breytingar á öðrum skuldum	453	146
Breytingar á skuldum vegna eigna í sölumæðferð	(945)	(425)
	(6.835)	(22.939)

Breyting á skuldum vegna fjármögnunar

	1.1.2017	Greiðslu- flæði	Áfallnir vextir	Gengis- munur	Gangvirðis- breyting	31.12.17
Útgefin skuldabréf til LBI hf.	50.122	(47.707)	-	(2.415)	-	0
Sértryggð skuldabréf - veðtryggð	38.586	30.885	782	-	-	70.253
EMTN útgáfa	118.513	64.827	1.437	7.276	(568)	191.485
Víxlaútgáfa	11.554	(4.907)	786	-	-	7.433
Önnur óveðtryggð lántaka	5.169	7.093	114	327	-	12.703
Víkjandi lán	388	(294)	(13)	(4)	-	77
Samtals	224.332	49.897	3.106	5.184	(568)	281.951

Meðfylgjandi skýringar eru órjúfanlegur hluti af samstæðuársreikningnum.

Skýringar við ársreikning samstæðunnar fyrir árið 2017

Skýring	Blaðsíða	Skýring	Blaðsíða	
Almennt		Áhættustýring		
1	Upplýsingar um félagið og samstæðuna.....	14	Stjórnskipulag áhættustýringar.....	44-45
2	Grundvöllur reikningsskilanna.....	14	Áhættuvilji.....	45-46
3	Mikilvægt reikningshaldslegt mat og ákvarðanir.....	14-15	Áhættumat.....	46
4	Starfspættir.....	16-17	Útlánaáhætta	
Skýringar við rekstrarreikning		54	Greining útlánaáhættu.....	46
5	Hreinar vaxtatekjur.....	18	55 Mat á útlánaáhættu.....	46-47
6	Hrein virðisbreyting og virðisrýrnun útlána og krafna.....	18	56 Vöktun og eftirlit með útlánaáhættu.....	47
7	Hreinar þjónustutekjur.....	18	57 Stýring útlánaáhættu.....	47
8	Hreinn hagnaður (tap) af fjáreignum og fjárskuldum.....	19	58 Mildun útlánaáhættu.....	47-48
9	Hreinn gengismunur.....	19	59 Virðisrýrnun útlána.....	48
10	Aðrar tekjur og (gjöld).....	19	60 Hámarks útlánaáhætta og skipting eftir	
11	Laun og launatengd gjöld.....	20	atvinnugreinum.....	49-50
12	Annar rekstrarkostnaður.....	20	61 Tryggingar og veðhlutföll eftir atvinnugreinum.....	51
13	Tekjuskattur.....	20	62 Tegundir trygginga.....	52
14	Skattur á heildarskuldur fjármálafyrirtækja.....	21	63 Útlán og kröfur á viðskiptavini og lánastofnanir -	
Skýringar við efnahagsreikning			landfræðileg skipting.....	52
15	Flokkun fjáreigna og fjárskulda.....	22	64 Útlán og kröfur -	
16	Gangvirði fjáreigna og fjárskulda.....	23-25	skipting eftir vöktunarflokkum útlánaáhættu.....	53
17	Ógreinanlegar forsendur í gangvirðismati.....	25	65 Útlánagæði fjáreigna.....	53-54
18	Sjóður og innstæður við Seðlabanka.....	26	66 Útlán og aðrar kröfur án vanskila eða	
19	Skuldabréf.....	26	sértækrar virðisrýrnunar.....	54
20	Hlutabréf.....	26	67 Útlán og aðrar kröfur í vanskilum	
21	Afleiðusamningar og skortstöður.....	27	en án virðisrýrnunar.....	55
22	Útlán og kröfur á lánastofnanir.....	27	68 Útlán og aðrar kröfur eftir atvinnugreinum.....	56
23	Útlán og kröfur á viðskiptavini.....	27	69 Virðisrýrnun útlána og krafna á lánastofnanir	
24	Fjárfestingar í hlutdeildarfélögum.....	27-28	og viðskiptavini og annarra fjáreigna.....	57
25	Rekstrarfjármunir.....	28	70 Endurskipulögð útlán.....	57
26	Óefnislegar eignir.....	28	71 Stórar áhættuskuldbindingar.....	57
27	Aðrar eignir.....	28	72 Markaðsskuldabréf og önnur verðbréf með föstum tekjum.....	57-58
28	Eignir og skuldir vegna eigna í sölumeðferð.....	29	73 Afleiðusamningar.....	58
29	Innán við lánastofnanir og Seðlabanka.....	29	74 Jöfnun fjáreigna og fjárskulda.....	58-59
30	Innlán frá viðskiptavinum.....	29	Lausafjáraáhætta	
31	Lántaka.....	30-31	75 Lausafjáraáhætta.....	59
32	Frestuð skattskuldbinding.....	31-32	76 Stýring lausafjáraáhættu.....	59-61
33	Aðrar skuldir.....	32	77 Eftirstöðvagreining fjáreigna og fjárskulda.....	61-63
34	Víkjandi lán.....	33	78 Eftirstöðvagreining fjáreigna og fjárskulda eftir myntum.....	64
35	Eigið fé.....	33-34	79 Veðsettar eignir.....	65
Aðrar skýringar			Markaðsáhætta	
36	Hagnaður á hlut.....	34	80 Markaðsáhætta.....	65
37	Málaferli.....	34-35	81 Stýring markaðsáhættu.....	65-66
38	Leigusamningar.....	35	82 Hlutabréfaáhætta.....	66
39	Fjárvarsla.....	35	83 Vaxtaáhætta.....	66-67
40	Hlutdeild í dótturfélögum.....	36	84 Næmnigreining eigna í veltubók.....	67
41	Sérnsiðin félög innan samstæðunnar.....	36	85 Næmnigreining eigna utan veltubókar.....	67-68
42	Sérnsiðin félög utan samstæðunnar.....	36	86 Verðtryggingaráhætta (öll söfn).....	68
43	Ábyrgðir / Stöður utan efnahagsreiknings		87 Gjaldeyrissáhætta (öll söfn).....	69
	innan samstæðunnar.....	36	88 Samþjöppun gjaldeyrissáhættu.....	69
44	Viðskipti við tengda aðila.....	37-40	89 Næmni gagnvart gjaldeyrissáhættu.....	70
45	Atburðir eftir reikningsskiladag.....	40	90 Gengi erlendra gjaldmiðla.....	70
Eiginfjárstýring			Rekstraráhætta	
46	Eiginfjárkröfur.....	41	91 Rekstraráhætta.....	70
47	Eiginfjárgrunnur, áhættuvegnar eignir og eiginfjárlutföll.....	42	Mikilvægar reikningsskilaaðferðir	
48	Vogunarhlutfall.....	42	92 Mikilvægar reikningsskilaaðferðir.....	71-84
Eiginfjárbörf			Lykiltölur samstæðunnar	
49	Rammi um eiginfjárbörf.....	42-43	93 Rekstur eftir árum.....	85
50	Eiginfjárbörf vegna mismunandi áhættuþátta.....	43-44	94 Rekstur eftir ársfjórðungum.....	86
			95 Lykiltölur og hlutföll.....	87

Skýringar við samstæðuársreikning

Almennt

1. Upplýsingar um félagið og samstæðuna

Landsbankinn hf. (hér eftir „bankinn“ eða „Landsbankinn“) var stofnaður 7. október 2008. Bankinn er hlutafélag með takmarkaða ábyrgð, stofnað og skráð á Íslandi og með aðsetur þar. Bankinn starfar samkvæmt lögum um fjármálafyrirtæki nr. 161/2002. Fjármálaeftirlitið (FME) hefur eftirlit með bankanum á grundvelli laga nr. 87/1998 um opinbert eftirlit með fjármálastarfsemi. Skráð aðsetur bankans er Austurstræti 11, 155 Reykjavík.

Samstæðuársreikningur bankans fyrir árið 2017 tekur til bankans og dótturfélaga hans (saman nefnd „samstæðan“ og hvert fyrir sig „samstæðufélag“). Meginstarfsemi samstæðunnar er á sviði fyrirtækja- og viðskiptabankastarfsemi, markaðsviðskipta, eignastýringar og annarrar tengdrar þjónustu. Samstæðan starfar eingöngu á Íslandi.

2. Grundvöllur reikningsskilanna

Ársreikningur samstæðunnar fyrir árið 2017 er gerður í samræmi við alþjóðlega reikningsskilastaðla (IFRS) sem eru samþykktir af Evrópusambandinu og íslensk lög og reglur er gilda um ársreikninga.

Ársreikningur samstæðunnar var samþykktur af bankaráði og bankastjóra þann 15. febrúar 2018.

Umfjöllun um mikilvægar reikningsskilaaðferðir er að finna í skýringu 92.

Rekstrarhæfi

Stjórnendur bankans hafa lagt mat á áframhaldandi rekstrarhæfi samstæðunnar og hafa komist að þeirri niðurstöðu að samstæðan hafi fullnægjandi burði til áframhaldandi rekstrar. Samstæðuársreikningurinn er því gerður miðað við áframhaldandi rekstrarhæfi.

Matsgrundvöllur

Samstæðuársreikningurinn byggir á kostnaðarverðsreikningsskilum, að undanskildum:

- Fjáreignum og fjárskuldum sem flokkaðar eru sem veltufjáreignir og veltufjárskuldir og metnar eru á gangvirði,
- Fjáreignum og fjárskuldum sem tilgreindar eru á gangvirði í gegnum rekstrarreikning og metnar eru á gangvirði,
- Fastafjármunum til sölu og eignarhlutum í félögum í sölumæðferð, sem metnir eru á því sem lægra reynist af kostnaðarverði eða gangvirði að frádregnum sölukostnaði.

Starfrækslu- og framsetningargjaldmiðill

Starfrækslugjaldmiðill bankans og félaga innan samstæðunnar er íslensk króna (ISK). Allar fjárhæðir eru birtar í íslenskum krónum, námundað að næstu milljón, nema annað komi fram.

Mat og ákvarðanir

Gerð ársreiknings krefst þess að stjórnendur taki ákvarðanir, leggi mat á og gefi sér forsendur sem hafa áhrif á beitingu reikningsskilaaðferða og birtar fjárhæðir eigna, skulda, tekna og gjalda í ársreikningnum. Endanlegar niðurstöður kunna hins vegar að vera frábrugðnar þessu mati.

Reikningshaldslegt mat og undirliggjandi forsendur stjórnenda eru í stöðugri endurskoðun og eru áhrifin af breytingum á mati og forsendum færð á því tímabili sem breytingin á sér stað og á síðari tímabilum sem breytingarnar hafa áhrif á.

Í skýringu 3 er fjallað um mat og gefnar forsendur sem fela í sér talsverða áhættu. Þessir þættir gætu leitt til verulegra breytinga á bókfærðu virði eigna og skulda á næsta fjárhagsári.

3. Mikilvægt reikningshaldslegt mat og ákvarðanir

(a) Virðisrýrnun útlána og krafna

Samstæðan yfirfer útlánasófn sín til að meta virðisrýrnun að minnsta kosti ársfjórðungslega. Til að ákveða hvort virðisrýrnun skuli færð, þá metur samstæðan hvort fyrir liggja greinanleg og mælanleg gögn sem bendi til þess að áætlað framtíðarsjóðstreymi af lánasafni hafi minnkað áður en hægt verður að greina lækkun á einstökum lánum í því safni. Meðal vísbendinga um virðisrýrnun geta verið gögn sem benda til þess að óhagstæð breyting hafi átt sér stað á greiðslugetu lántakenda í tilteknum hópi, eða fylgni er á milli efnahagsaðstæðna og vanefnda í þessum hópi. Til að áætla framtíðarsjóðstreymi nota stjórnendur áætlanir sem byggja á tapreynslu, ásamt hlutlægum merkjum um virðisrýrnun í einsleitum söfnum. Aðferðafræðin og forsendur, sem notaðar eru við að áætla bæði fjárhæð og tímasetningu framtíðarsjóðstreymis, eru endurskoðaðar reglulega til að draga úr mögulegum mismun á áætlunum um tap og raunverulegu tapi.

Skýringar við samstæðuársreikning

3. Mikilvægt reikningshaldslegt mat og ákvarðanir (framhald)

(b) Mat fjármálagerna

Gangvirði fjármálagerna er ákvarðað með matsaðferðum þegar virkur markaður er ekki til staðar eða þar sem skráð verð er ekki tiltækt með öðrum hætti. Í slíkum tilfellum er gangvirði áætlað út frá greinanlegum gögnum fyrir svipaða fjármálagerna eða með því að beita reiknilíkönum. Í þeim tilvikum sem greinanleg markaðsgögn eru ekki tiltæk er mat byggt á viðeigandi forsendum. Þegar matsaðferðir (til dæmis reiknilíkön) eru notaðar til að ákvarða gangvirði, eru þær yfirfarnar og endurskoðaðar reglulega, af aðskildum og til þess hæfum rýnendum innan bankans. Öll reiknilíkön eru gæðaprófuð áður en þau eru tekin í gagnid, og stillt af til að tryggja að útkoman endurspegli raunveruleg gögn og sambærilegt markaðsverð. Þegar því verður við komið eru einungis notuð greinanleg gögn, en þættir eins og flökt, fylgni og lánsáhætta, hvort sem hún er eigin eða mótaðila, krefjast mats stjórnenda. Breyttar forsendur fyrir þessa þætti geta haft áhrif á skráð gangvirði fjármálagerna.

(c) Eignir í sölumeðferð

Samstæðan flokkar eignir og eignasamstæður ásamt tengdum skuldum sem eignir í sölumeðferð:

- ef slíkar eignir eða eignasamstæður eru lausar til sölu í núverandi ástandi, með fyrirvara um venjulega og hefðbundna skilmála við sölu slíkra eigna eða eignasamstæðna,
- ef stjórnendur eru staðráðnir í að selja slíkar eignir og leita með virkum hætti eftir kaupanda,
- ef reynt er að markaðssetja eignirnar með virkum hætti á sanngjörnu verði miðað við gangvirði þeirra,
- ef búist er við að sölunni verði lokið innan eins árs,
- ef salan er talin mjög líkleg.

Þó kunna atburðir og aðstæður að valda því að tími fram að sölulokum dragist umfram eitt ár. Lenging tímans sem þarf til að ljúka sölunni undanskilur ekki eign (eða eignasamstæðu) frá því að vera flokkuð í sölumeðferð ef töfin verður vegna atburða eða aðstæðna sem eru utan áhrifasviðs samstæðunnar og hún er enn staðráðin í að selja eignina (eða eignasamstæðuna).

Þegar eignir eru flokkaðar sem eignir í sölumeðferð hefur samstæðan ákveðið að þær uppfylli flokkunarviðmiðið.

(d) Yferráð yfir fjárfestingum

Stjórnendur beita mati og dómgreind við ákvörðun á því hvort skilgreiningar á yferráðum, sjá skýringu 92.1 Dótturfélög og hlutdeild í minnihluta, gefi til kynna að samstæðan stýri fjárfestingu.

Samstæðan starfar sem sjóðstjóri nokkurra fjárfestingarsjóða. Við mat á því hvort taka skuli fjárfestingarsjóði inn í reikningsskil samstæðunnar yfirfer samstæðan allar staðreyndir og kringumstæður til að ákvarða hvort samstæðan, sem sjóðstjóri, sé umboðsaðili eða umbjóðandi. Samstæðan telst umbjóðandi, og þar með hafa yferráð yfir sjóðum og færir þá í samstæðureikning, þegar hún sinnir hlutverki sjóðstjóra og verður ekki vikið til hliðar að ástæðulausu, nýtur breytilegra tekna af verulegri eign hlutdeildarskírteina og/eða vegna ábyrgðar og er í aðstöðu til að beita valdi sínu til að hafa áhrif á tekjur sjóða.

Í skýringu 42 Sérniðin félög utan samstæðunnar, eru frekari upplýsingar um fjárfestingarsjóði utan samstæðunnar þar sem samstæðan gegnir hlutverki umboðsaðila.

(e) Gjaldmiðla- og vaxtaviðmið lánasamninga

Frá 2011 hefur Hæstiréttur fellt dóma í nokkrum málum sem höfðu voru gegn bankanum vegna endurútreiknings gengistryggðra lána. Niðurstöður Hæstaréttar voru bankanum í óhag í sumum þessara mála og fyrir vikið var tekið tillit til þeirra áhrifa sem dómarnir höfðu með gjaldfærslum í rekstrarreikning samstæðu bankans á viðeigandi tímabilum. Öllum mikilvægum málum, sem fjallað var um í ársreikningi samstæðu bankans fyrir 2016, hefur verið lokað, sbr. umfjöllun í árshlutareikningum fyrir fyrsta og annan ársfjórðung 2017. Fyrir dómstólum eru nú engin mál sem bankinn er aðili að er varða leiðréttingu á endurútreikningi gengistryggðra lána þar sem bankinn telur að ekki hafi verið aðstöðumunur milli aðila.

Skýringar við samstæðuársreikning

4. Starfspættir

Niðurstöður starfspáttanna eru birtar í samræmi við skýrslur til bankastjóra og bankaráðs. Bankaráð og bankastjóri bera ábyrgð á ráðstöfun fjármuna til starfspáttanna, sem og mati á rekstrarárangri þeirra.

Í lok uppgjörstímabilsins eru helstu tekjusið samstæðunnar fjögur talsins.

- **Einstaklingssvið** býður einstaklingum ásamt minni og meðalstórum fyrirtækjum utan höfuðborgarsvæðisins upp á fjármálaþjónustu í gegnum útibúanet bankans.
- **Fyrirtækjasvið** býður stórfyrirtækjum ásamt minni og meðalstórum fyrirtækjum á höfuðborgarsvæðinu upp á fjármálaþjónustu.
- **Markaðir** bjóða upp á miðlunarþjónustu í verðbréfum, gjaldeyri og afleiðum, sjá um skuldabréfa- og hlutabréfaútbod og veita ráðgjafaþjónustu, ásamt því að sinna viðskiptavakt með skráð verðbréf og gjaldeyri. Markaðir bjóða einnig upp á viðtækt vöruúrval og þjónustu á sviði auðs- og eignastýringar fyrir einstaklinga, fyrirtæki og fagfjárfesta. Landsbréf hf., dótturfélag bankans, fellur undir starfspáttuuppjöör Markaða.
- **Fjárstýring** hefur umsjón með fjármögnun, lausafjárstýringu og viðskiptavakt á peningamarkaði og ákvarðar verðlagningu fjármagns innan bankans. Fjárstýring stýrir einnig gengis-, vaxta- og verðtryggingaráhættu bankans, innan þeirra marka sem sett eru af bankaráði. Starfspættir fá úthlutað eigin fé í samræmi við markmið bankans um eiginfjárlutfall.

Undir aðra starfspætti falla stoðdeildirnar Fjármál (að undanskilinni Fjárstýringu), Áhættustýring, Upplýsingatækni og Skrifstofa bankastjóra, sem samanstandur af Mannauði, Markaðsmálum og samskiptum og Regluvörslu. Innri endurskoðun bankans fellur einnig undir aðra starfspætti en hún er sjálfstæð og heyrir undir bankaráð.

Jöfnunarfærslur samanstanda af jöfnun viðskipta sem ekki er hægt að deila niður á einhvern einn starfspátt.

Stjórnunarkostnaði stoðeilda samstæðunnar er deilt niður á viðeigandi starfspætti á grundvelli undirliggjandi kostnaðarvaka. Kostnaði er deilt út á viðskiptaeiningarnar á markaðsverði. Þjónusta og viðskipti sem stoðeildirnar veita viðskiptaeiningunum eru gerð upp á einingarverði eða eins og um viðskipti milli óskyldra aðila væri að ræða, á grundvelli notkunar eða athafnasemi.

Eftirfarandi tafla sýnir fjárhagslega frammistöðu hvers starfspáttar, eins og þær upplýsingar sem birtar eru í innanhússkýrslum til stjórnenda um hagnað (tap) starfspáttanna fyrir skatta. Í þessum skýrslum eru allir liðir rekstrarreikningsins birtir nettó en ekki brúttó, þar með talið vaxtatekjur og vaxtagjöld. Verðlagning milli starfspáttanna er eins og um væri að ræða viðskipti milli óskyldra aðila.

Tekjur af viðskiptum við hvern einstakan ytri viðskiptavin voru innan við 10% eða meira af heildartekjum samstæðunnar á tímabilinu frá 1. janúar til 31. desember 2017 og 2016.

Skýringar við samstæðuársreikning

4. Starfspættir (framhald)

1. janúar - 31. desember 2017	Einstaklings- svið	Fyrirtækja- svið	Markaðir	Fjárstýring	Aðrir starfspættir	Jöfnunar- færslur	Samtals
Hreinar vaxtatekjur	15.665	16.611	398	3.656	40	(99)	36.271
Hrein virðisbreyting og virðisrýrnun útlána og krafna	1.014	761	-	10	-	-	1.785
Hreinar þjónustutekjur	3.387	966	4.535	(311)	135	(281)	8.431
Aðrar tekjur og (gjöld)	(74)	(1)	(161)	5.027	2.126	108	7.025
Rekstrartekjur (gjöld) samtals	19.992	18.337	4.772	8.382	2.301	(272)	53.512
Rekstrargjöld samtals	(6.294)	(1.644)	(2.178)	(1.671)	(12.354)	291	(23.850)
Hagnaður (tap) fyrir útskiptingu kostnaðar	13.698	16.693	2.594	6.711	(10.053)	19	29.662
Útskiptur kostnaður frá stoðsviðum til starfspátta	(5.254)	(3.652)	(1.540)	(1.046)	11.492	-	0
Hagnaður (tap) fyrir skatta	8.444	13.041	1.054	5.665	1.439	19	29.662
Hreinar tekjur (gjöld) vegna ytri viðskipta	22.783	26.274	4.459	(1.951)	2.219	-	53.784
Hreinar tekjur (gjöld) vegna annarra starfspátta	(2.791)	(7.937)	313	10.333	82	-	0
Rekstrartekjur samtals	19.992	18.337	4.772	8.382	2.301	0	53.784
31. desember 2017							
Eignir samtals	436.874	505.912	12.267	453.475	16.051	(231.709)	1.192.870
Skuldir samtals	374.660	382.541	7.316	397.954	16.051	(231.709)	946.813
Úthlutað eigið fé	62.214	123.371	4.951	55.521	-	-	246.057
1. janúar - 31. desember 2016							
Hreinar vaxtatekjur	13.838	14.200	357	6.663	10	(418)	34.650
Hrein virðisbreyting og virðisrýrnun útlána og krafna	3.580	(3.798)	-	(100)	-	-	(318)
Hreinar þjónustutekjur	3.488	818	4.043	(330)	110	(320)	7.809
Aðrar tekjur og (gjöld)	1.414	262	356	2.245	1.902	380	6.559
Rekstrartekjur (gjöld) samtals	22.320	11.482	4.756	8.478	2.022	(358)	48.700
Rekstrargjöld samtals	(6.331)	(1.568)	(2.097)	(1.586)	(12.274)	342	(23.514)
Hagnaður (tap) fyrir útskiptingu kostnaðar	15.989	9.914	2.659	6.892	(10.252)	(16)	25.186
Útskiptur kostnaður frá stoðsviðum til starfspátta	(4.931)	(3.550)	(1.312)	(1.192)	10.985	-	0
Hagnaður (tap) fyrir skatta	11.058	6.364	1.347	5.700	733	(16)	25.186
Hreinar tekjur vegna ytri viðskipta	25.592	20.677	4.421	(3.611)	1.979	-	49.058
Hreinar tekjur (gjöld) vegna annarra starfspátta	(3.272)	(9.195)	335	12.089	43	-	0
Rekstrartekjur samtals	22.320	11.482	4.756	8.478	2.022	0	49.058
31. desember 2016							
Eignir samtals	396.145	481.568	34.904	427.330	14.651	(243.441)	1.111.157
Skuldir samtals	347.267	384.892	29.005	327.552	14.651	(243.441)	859.926
Úthlutað eigið fé	48.878	96.676	5.899	99.778	-	-	251.231

Skýringar við samstæðuársreikning

Skýringar við rekstrarreikning

5. Hreinar vaxtatekjur

Vaxtatekjur	2017	2016
Sjóður og innstæður í Seðlabanka	818	1.193
Markaðsskuldabréf flokkuð sem útlán og kröfur	4.331	6.091
Útlán og kröfur á lánastofnanir	336	225
Útlán og kröfur á viðskiptavinum	57.032	57.078
Aðrar vaxtatekjur	39	25
Samtals	62.556	64.612

Vaxtagjöld

Skuldir við lánastofnanir og Seðlabanka	(929)	(1.036)
Innlán frá viðskiptavinum	(17.409)	(20.066)
Lántaka	(7.903)	(7.842)
Önnur vaxtagjöld	(27)	(977)
Víkjandi lán	(17)	(41)
Samtals	(26.285)	(29.962)

Hreinar vaxtatekjur	36.271	34.650
----------------------------	---------------	---------------

Framangreindar vaxtatekjur og vaxtagjöld eru vegna fjáreigna og fjárskulda sem eru ekki færðar á gangvirði í gegnum rekstrarreikning.

6. Hrein virðisbreyting og virðisrýrnun útlána og krafna

	2017	2016
Virðisrýrnun útlána og krafna	506	4.798
Breyting á framlagi vegna ábyrgða	59	319
Breyting á framlagi vegna gengistryggðra útlána og krafna á viðskiptavinum	1.220	(5.435)
Hrein virðisbreyting og virðisrýrnun útlána og krafna á viðskiptavinum	1.785	(318)

Hrein virðisbreyting og virðisrýrnun útlána og krafna eftir tegund viðskiptavina

Einstaklingar	791	2.885
Fyrirtæki	994	(3.203)
Hrein virðisbreyting og virðisrýrnun útlána og krafna á viðskiptavinum	1.785	(318)

7. Hreinar þjónustutekjur

Þjónustutekjur	2017	2016
Markaðir	4.644	3.870
Útlán og ábyrgðir	1.095	984
Greiðslukort	3.624	3.390
Innheimtu- og greiðsluþjónusta	850	885
Erlend viðskipti	694	755
Aðrar þóknanir	382	406
Samtals	11.289	10.290

Þjónustugjöld

Veltu- og vörslugjöld verðbréfa	(467)	(297)
Greiðslukort	(1.259)	(1.199)
Annað	(1.132)	(985)
Samtals	(2.858)	(2.481)

Hreinar þjónustutekjur	8.431	7.809
-------------------------------	--------------	--------------

Hreinar þjónustutekjur eins og þær eru birtar hér að ofan innihalda ekki fjárhæðir sem eru hluti af útreiknuðum virkum vöxtum fjáreigna og fjárskulda sem ekki eru færðar á gangvirði í gegnum rekstrarreikning. Þjónustutekjur af slíkum fjáreignum og fjárskuldum eru heldur ekki hluti af framangreindum fjárhæðum.

Skýringar við samstæðuársreikning

8. Hreinn hagnaður (tap) af fjáreignum og fjárskuldum

Hreinn hagnaður (tap) af fjáreignum tilgreindum á gangvirði	2017	2016
Markaðsskuldabréf og önnur verðbréf með föstum tekjum	1.342	524
Hlutabréf og önnur verðbréf með breytilegum tekjum	4.712	892
	6.054	1.416
Hreinn hagnaður (tap) af gangvirðisvörnum		
Hrein gangvirðisbreyting vaxtaskiptasamninga	(492)	-
Gangvirðisbreytingar útgefinna skuldabréfa sem rekja má til vaxtaáhaettu	568	-
	76	0
Hreinn hagnaður (tap) af veltufjáreignum og veltufjárskuldum		
Markaðsskuldabréf og önnur verðbréf með föstum tekjum	451	1.016
Hlutabréf og önnur verðbréf með breytilegum tekjum	(812)	(438)
Afleiður og undirliggjandi áhættuvarnir	33	(239)
	(328)	339
Samtals hreinn hagnaður (tap) af fjáreignum og fjárskuldum	5.802	1.755

Neðangreindar arðstekjur eru skráðar undir liðnum „Hreinn hagnaður (tap) af fjáreignum og fjárskuldum“ í rekstrarreikningi.

Arðstekjur	2017	2016
Hreinn hagnaður af fjáreignum tilgreindum á gangvirði	1.303	1.084
Hreinn hagnaður af veltufjáreignum og veltufjárskuldum	45	72
Samtals	1.348	1.156

9. Hreinn gengismunur

Eignir	2017	2016
Sjóður og innstæður í Seðlabanka	(38)	(265)
Markaðsskuldabréf og önnur verðbréf með föstum tekjum	(1.063)	(6.887)
Hlutabréf og önnur verðbréf með breytilegum tekjum	12	(74)
Afleiðusamningar	3.639	511
Útlán og kröfur á lánastofnanir	1.963	(3.776)
Útlán og kröfur á viðskiptavinum	(61)	(31.006)
Aðrar eignir	(263)	(220)
Samtals	4.189	(41.717)
Skuldir		
Skuldir við lánastofnanir og Seðlabanka	(12)	399
Innlán frá viðskiptavinum	(491)	13.144
Lántaka	(5.188)	27.731
Aðrar skuldir	123	255
Víkjandi lán	4	9
Samtals	(5.564)	41.538
Hreinn gengismunur	(1.375)	(179)

Hreinn gengismunur sem færður var í rekstrarreikning á árinu 2017 og er til kominn vegna fjáreigna sem ekki eru metnar á gangvirði í gegnum rekstrarreikning nam 1.601 milljóna króna hagnaði af fjáreignum (2016; 35.267 milljón króna tap) og 5.564 milljón króna tapi af fjárskuldum (2016: 41.538 milljóna króna hagnaður).

10. Aðrar tekjur og (gjöld)

	Skýringar	2017	2016
Hagnaður af sölu rekstrarfjármuna	25	122	10
Hagnaður af fullnustueignum	28	2.076	2.025
Hlutdeild í hagnaði hlutdeildarfélagum	24	141	1.129
Annað		259	1.819
Samtals		2.598	4.983

Skýringar við samstæðuársreikning

11. Laun og launatengd gjöld

	2017	2016
Laun	10.807	10.761
Framlög í líffeyrissjóði	1.637	1.646
Önnur launatengd gjöld	1.617	1.642
Samtals	14.061	14.049
Ársverk í árslok	997	1.012
Meðaltal ársverka á árinu	1.034	1.047

12. Annar rekstrarkostnaður

	2017	2016
Hugbúnaður og upplýsingatækni	2.287	2.104
Fasteignir og húsbúnaður	843	904
Auglýsingar og markaðssetning	874	836
Húsaleiga	544	554
Eftirlitsgjöld til FME	448	359
Framlag til umboðsmanns skuldara	261	83
Endurskoðun og tengd þjónusta	143	151
Önnur sérfræðiþjónusta	598	603
Afskriftir	718	611
Framlag í Tryggingarsjóð innstæðueigenda og fjárfesta	1.277	1.268
Annar rekstrarkostnaður	1.796	1.992
Samtals	9.789	9.465

Endurskoðun og tengd þjónusta	2017	2016
Endurskoðun ársreikninga og önnur endurskoðunartengd þjónusta	82	88
Könnun á ársþlutareikningum og önnur endurskoðunartengd þjónusta	61	63
Samtals	143	151

Afskriftir	2017	2016
Afskriftir rekstrarfjármuna	392	381
Afskriftir óefnislegra eigna	326	230
Samtals	718	611

13. Tekjuskattur

Tekjuskattur er reiknaður út frá þeim tekjuskattshlutföllum og þeim skattalögum sem voru í gildi í lok árs 2017, en þá var tekjuskattshlutfall lögaðila 20,0% (2016: 20,0%). Sérstakur fjársýsluskattur er 6% á tekjuskattstofn umfram 1 milljarð króna í samræmi við lög nr. 165/2011 um fjársýsluskatt.

Tekjuskattur er færður í rekstrarreikning sem hér segir:

	2017	2016
Tekjuskattur til greiðslu	(5.429)	(4.755)
Sérstakur fjársýsluskattur	(1.438)	(1.209)
Mismunur á álöögðum og reiknuðum tekjuskatti fyrra árs	101	48
Breyting á tímabundnum mismun skatteigna/skulda	123	346
Samtals	(6.643)	(5.570)

Reiknaður tekjuskattur af hagnaði fyrir skatta (virkur tekjuskattur) er frábrugðinn útreiknuðum tekjuskatti í samræmi við tekjuskattshlutfall lögaðila sem hér segir:

		2017		2016
Hagnaður fyrir skatta		29.662		25.186
Sérstakur skattur á heildarskuldir fjármála fyrirtækja		(3.253)		(2.973)
Hagnaður fyrir tekjuskatt		26.409		22.213
Tekjuskattur reiknaður út frá skattshlutfalli lögaðila	20,0%	(5.282)	20,0%	(4.441)
Sérstakur fjársýsluskattur	5,4%	(1.438)	5,4%	(1.209)
Óskattskyldar tekjur	(4,2%)	1.121	(2,6%)	587
Ófrádráttarbær gjöld	4,4%	(1.162)	3,8%	(843)
Annað	(0,4%)	118	(1,5%)	336
Virkur tekjuskattur samtals	25,2%	(6.643)	25,1%	(5.570)

Skýringar við samstæðuársreikning

14. Skattur á heildarskuldir fjármálafyrirtækja

Þann 31. desember 2013 samþykkti Alþingi breytingar á lögum nr. 155/2010 um sérstakan skatt á fjármálafyrirtæki sem kveða á um að fjármálafyrirtækjum beri að greiða árlega skatt sem reiknast 0,376% (2016: 0,376%) af skattalegu bókfærðu virði skulda í árslok, að skattskuldum frátöldum, umfram 50 milljarða króna. Sérstakur skattur á fjármálafyrirtæki er ófrádráttarbært gjald við útreikning á tekjuskatti.

	2017	2016
Sérstakur skattur á heildarskuldir fjármálafyrirtækja	(3.253)	(2.973)

Skýringar við samstæðuársreikning

Skýringar við efnahagsreikning

15. Flokkun fjáreigna og fjárskulda

Samkvæmt alþjóðlega reikningsskilastaðlinum IAS 39 „Fjármálagerningar: Skráning og mat“, ber að flokka fjáreignir og fjárskuldir í sérstaka flokka sem segja til um hvernig meta skuli viðkomandi eignir og skuldir eftir upphaflega skráningu þeirra. Um mat hvers flokks eftir upphaflega skráningu fer sem hér segir:

- Útlán og kröfur, metnar á afskrifuðu kostnaðarverði.
- Veltufjáreignir og veltufjárskuldir, metnar á gangvirði.
- Fjáreignir sem færðar eru á gangvirði í gegnum rekstrarreikning, metnar á gangvirði.
- Fjárskuldir, metnar á afskrifuðu kostnaðarverði.

Frekari upplýsingar um mat gangvirðis fjáreigna og fjárskulda má sjá í skýringu 92 Mikilvægar reikningsskilaaðferðir.

Taflan hér fyrir neðan sýnir flokkun fjáreigna og fjárskulda samstæðunnar í samræmi við IAS 39 og gangvirði þeirra 31. desember 2017:

Fjáreignir	Skýringar	Útlán og kröfur	Veltufjáreignir/ skuldir	Fjáreignir á gangvirði	Skuldir á afskrifuðu kostnaðarverði	Samtals bókfært virði	Gangvirði
Sjóður og innstæður í Seðlabanka	18	55.192	-	-	-	55.192	55.192
Markaðsskuldabréf og önnur verðbréf með föstum tekjum	19	49.421	57.176	10.713	-	117.310	117.682
Hlutabréf og önnur verðbréf með breytilegum tekjum	20	-	9.298	18.682	-	27.980	27.980
Afleiðusamningar	21	-	1.905	-	-	1.905	1.905
Útlán og kröfur á lánastofnanir	22	44.866	-	-	-	44.866	44.866
Útlán og kröfur á viðskiptavinum	23	925.636	-	-	-	925.636	930.176
Aðrar fjáreignir		5.457	-	-	-	5.457	5.457
Samtals		1.080.572	68.379	29.395	0	1.178.346	1.183.258
Fjárskuldir							
Innlán við lánastofnanir og Seðlabanka	29	-	-	-	32.062	32.062	32.062
Innlán frá viðskiptavinum	30	-	-	-	605.158	605.158	604.458
Afleiðusamningar og skortstöður	21	-	1.258	-	-	1.258	1.258
Lántaka	31	-	-	-	281.874	281.874	283.353
Aðrar fjárskuldir		-	-	-	7.815	7.815	7.815
Víkjandi lán	34	-	-	-	77	77	89
Samtals		0	1.258	0	926.986	928.244	929.035

Taflan hér fyrir neðan sýnir flokkun fjáreigna og fjárskulda samstæðunnar í samræmi við IAS 39 og gangvirði þeirra 31. desember 2016:

Fjáreignir	Skýringar	Útlán og kröfur	Veltufjáreignir/ skuldir	Fjáreignir á gangvirði	Skuldir á afskrifuðu kostnaðarverði	Samtals bókfært virði	Gangvirði
Sjóður og innstæður í Seðlabanka	18	30.662	-	-	-	30.662	30.662
Markaðsskuldabréf og önnur verðbréf með föstum tekjum	19	110.822	34.006	10.064	-	154.892	155.617
Hlutabréf og önnur verðbréf með breytilegum tekjum	20	-	9.890	16.798	-	26.688	26.688
Afleiðusamningar	21	-	278	-	-	278	278
Útlán og kröfur á lánastofnanir	22	20.408	-	-	-	20.408	20.408
Útlán og kröfur á viðskiptavinum	23	853.417	-	-	-	853.417	858.187
Aðrar fjáreignir		6.528	-	-	-	6.528	6.528
Samtals		1.021.837	44.174	26.862	0	1.092.873	1.098.368
Fjárskuldir							
Innlán við lánastofnanir og Seðlabanka	29	-	-	-	20.093	20.093	20.093
Innlán frá viðskiptavinum	30	-	-	-	589.725	589.725	589.790
Afleiðusamningar og skortstöður	21	-	1.729	-	-	1.729	1.729
Lántaka	31	-	-	-	223.944	223.944	225.520
Aðrar fjárskuldir		-	-	-	7.206	7.206	7.206
Víkjandi lán	34	-	-	-	388	388	405
Samtals		0	1.729	0	841.356	843.085	844.743

Skýringar við samstæðuársreikning

16. Gangvirði fjáreigna og fjárskulda

Þrepaskipting gangvirðis

Þrepaskiptingu er beitt við framsetningu á mismunandi forsendum sem notaðar eru við mat á gangvirði fjáreigna og fjárskulda. Forsendum er raðað í þrjú almenn þrep á eftirfarandi hátt:

- 1. þrep: Skráð verð er notað fyrir eignir og skuldir sem eru til viðskipta á virkum mörkuðum. Óbreytt skráð verð er mælikvarðinn á gangvirði.
- 2. þrep: Matsaðferð sem byggir á greinanlegum forsendum. Stuðst er við nýjasta viðskiptaverð og almennt viðurkenndar verðmatsaðferðir við ákvörðun á gangvirði hlutabréfa. Ávöxtunarkrafa skuldabréfa með sömu tímalengd, sem virk viðskipti eru með, er notuð sem viðmið við verðmat á skuldabréfum.
- 3. þrep: Matsaðferð sem byggir á mikilvægum ógreinanlegum forsendum. Þessi nálgun tekur til allra eigna og skulda þar sem matsaðferðin felur í sér forsendur sem byggja á ógreinanlegum gögnum og þar sem ógreinanlegu forsendurnar hafa mikilvæg áhrif á verðmatið. Fyrir óskráð hlutabréf og skuldabréf, þar sem engar markaðsupplýsingar liggja fyrir, er ýmsum almennt viðurkenndum matsaðferðum beitt við mat á gangvirði. Verðmat sem byggir á sjóðstreymi eða samanburði á kennitölum sambærilegra fyrirtækja eru algengustu aðferðirnar við útreikning á gangvirði óskráðra hlutabréfa, auk nýlegra viðskipta og ríkjandi markaðsskilyrða.

Forsendur verðmatsaðferðarinnar eru m.a. áhættulausir vextir og viðmiðunurvextir til að meta ávöxtunarkröfu, vaxtaálag, skuldabréfa- og hlutabréfaverð, gengi erlendra gjaldmiðla, kennitölur á markaði, markaðsaðstæður við mat á framtíðar vexti og aðrir markaðsvísar.

Ákvörðunarferli verðmats

Áhættu og fjármálanefnd bankans hefur eftirlit með heildaráhættu bankans og er ábyrg fyrir gangvirðismati fjáreigna og fjárskulda sem flokkaðar eru í 2. og 3. þrep. Verðmatsnefnd bankans leggur verðmat fyrir áhættu- og fjármálanefnd til samþykktar. Verðmatsnefndin er skipuð fulltrúum frá Áhættustýringu, Fjárstýringu og Reikningshaldi. Verðmatsnefndin fundar mánaðarlega til að ákveða verðmat á fjáreignum og fjárskuldum í 2. og 3. þrepi.

Taflan hér fyrir neðan sýnir þau þrep sem fjáreignir og fjárskuldir, sem færðar eru á gangvirði í efnahagsreikninginn, eru flokkaðar þann 31. desember 2017:

Fjáreignir	1. þrep	2. þrep	3. þrep	Samtals
Markaðsskuldabréf og önnur verðbréf með föstum tekjum	58.726	9.080	83	67.889
Hlutabréf og önnur verðbréf með breytilegum tekjum	12.321	-	15.659	27.980
Afleiðusamningar	-	1.905	-	1.905
Samtals	71.047	10.985	15.742	97.774

Fjárskuldir	1. þrep	2. þrep	3. þrep	Samtals
Afleiðusamningar	-	941	-	941
Skortstöður	317	-	-	317
Samtals	317	941	0	1.258

Á árinu 2017 voru engar tilfærslur á milli þrepa 1, 2 og 3.

Taflan hér fyrir neðan sýnir þau þrep sem fjáreignir og fjárskuldir, sem færðar eru á gangvirði í efnahagsreikninginn, eru flokkaðar þann 31. desember 2016:

Fjáreignir	1. þrep	2. þrep	3. þrep	Samtals
Markaðsskuldabréf og önnur verðbréf með föstum tekjum	35.555	8.337	178	44.070
Hlutabréf og önnur verðbréf með breytilegum tekjum	10.808	-	15.880	26.688
Afleiðusamningar	-	278	-	278
Samtals	46.363	8.615	16.058	71.036

Fjárskuldir	1. þrep	2. þrep	3. þrep	Samtals
Afleiðusamningar	-	1.183	-	1.183
Skortstöður	546	-	-	546
Samtals	546	1.183	0	1.729

Á árinu 2016 voru engar tilfærslur á milli þrepa 1, 2 og 3.

Skýringar við samstæðuársreikning

16. Flokkun og gangvirði fjáreigna og fjárskulda (framhald)

Ákvörðunarferli verðmats (framhald)

Taflan hér fyrir neðan sýnir flokkun fjáreigna og fjárskulda samstæðunnar sem ekki eru metnar á gangvirði í efnahagsreikningi þann 31. desember 2017:

Fjáreignir	1. þrep	2. þrep	3. þrep	Samtals
Sjóður og innstæður í Seðlabanka	-	55.192	-	55.192
Markaðsskuldabréf og önnur verðbréf með föstum tekjum	39.635	10.158	-	49.793
Útlán og kröfur á lánastofnanir	-	44.866	-	44.866
Útlán og kröfur á viðskiptavinum	-	-	930.176	930.176
Aðrar fjáreignir	-	5.457	-	5.457
Samtals	39.635	115.673	930.176	1.085.484

Fjárskuldir

Innlán við lánastofnanir og Seðlabanka	-	32.062	-	32.062
Innlán frá viðskiptavinum	-	604.458	-	604.458
Lántaka	-	283.353	-	283.353
Aðrar fjárskuldir	-	7.815	-	7.815
Víkjandi lán	-	89	-	89
Samtals	0	927.777	0	927.777

Taflan hér fyrir neðan sýnir flokkun fjáreigna og fjárskulda samstæðunnar sem ekki eru metnar á gangvirði í efnahagsreikningi þann 31. desember 2016:

Fjáreignir	1. þrep	2. þrep	3. þrep	Samtals
Sjóður og innstæður í Seðlabanka	-	30.662	-	30.662
Markaðsskuldabréf og önnur verðbréf með föstum tekjum	100.347	11.200	-	111.547
Útlán og kröfur á lánastofnanir	-	20.408	-	20.408
Útlán og kröfur á viðskiptavinum	-	-	858.187	858.187
Aðrar fjáreignir	-	6.528	-	6.528
Samtals	100.347	68.798	858.187	1.027.332

Fjárskuldir

Innlán við lánastofnanir og Seðlabanka	-	20.093	-	20.093
Innlán frá viðskiptavinum	-	589.790	-	589.790
Lántaka	-	225.520	-	225.520
Aðrar fjárskuldir	-	7.206	-	7.206
Víkjandi lán	-	405	-	405
Samtals	0	843.014	0	843.014

Taflan hér fyrir neðan sýnir afstemmingu á mati á gangvirði í 3. þrepi fyrir árin 2017 og 2016:

1. janúar - 31. desember 2017	Skuldabréf	Hlutabréf	Samtals fjáreignir
Bókfært verð 1. janúar 2017	178	15.880	16.058
Hreinn hagnaður af fjáreignum og fjárskuldum	64	4.702	4.766
Hreinn gengismunur	(1)	2	1
Kaup	-	606	606
Sala	-	(2.836)	(2.836)
Uppgjör	(158)	-	(158)
Arður	-	(1.255)	(1.255)
Fært út 3. þrepi	-	(1.440)	(1.440)
Bókfært verð 31. desember 2017	83	15.659	15.742

1. janúar - 31. desember 2016

Bókfært verð 1. janúar 2016	443	18.123	18.566
Hreinn hagnaður af fjáreignum og fjárskuldum	22	732	754
Hreinn gengismunur	(14)	-	(14)
Kaup	11	992	1.003
Sala	(11)	(2.894)	(2.905)
Uppgjör	(273)	-	(273)
Arður	-	(1.073)	(1.073)
Bókfært verð 31. desember 2016	178	15.880	16.058

Skýringar við samstæðuársreikning

16. Flokkun og gangvirði fjáreigna og fjárskulda (framhald)

Ákvörðunarferill verðmats (framhald)

Eftirfarandi tafla sýnir þá liði rekstrarreiknings samstæðunnar sem hagnaður (tap) var fært á vegna fjáreigna og fjárskulda sem flokkaðar eru í 3. þrep og voru í eigu samstæðunnar 31. desember 2017 og 31. desember 2016 :

1. janúar - 31. desember 2017	Skuldabréf	Hlutabréf	Samtals
Hreinn hagnaður af fjáreignum og fjárskuldum	35	4.646	4.681
Hreinn gengismunur	1	2	3
Samtals	36	4.648	4.684

1. janúar - 31. desember 2016			
Hreinn hagnaður af fjáreignum og fjárskuldum	20	734	754
Hreinn gengismunur	(14)	-	(14)
Samtals	6	734	740

17. Ógreinanlegar forsendur í gangvirðismati

Eftirfarandi tafla sýnir ógreinanlegar forsendur sem notaðar eru við mat á gangvirði fjáreigna og fjárskulda sem flokkaðar eru í 3. þrep 31. desember 2017 og 31. desember 2016.

31. desember 2017	Eignir	Skuldir	Verðmats- aðferð	Ógreinan- legar lykilforsendur	Mörk forsenda	
					Efri	Neðri
Markaðsskuldabréf og önnur verðbréf með föstum tekjum	83	-	Sjá #1	Sjá #1	e/v	e/v
Hlutabréf og önnur verðbréf með breytilegum tekjum	15.659	-	Sjá #2	Sjá #2	e/v	e/v
	15.742	0				

31. desember 2016	Eignir	Skuldir	Verðmats- aðferð	Ógreinan- legar lykilforsendur	Efri	Neðri
Markaðsskuldabréf og önnur verðbréf með föstum tekjum	178	-	Sjá #1	Sjá #1	e/v	e/v
Hlutabréf og önnur verðbréf með breytilegum tekjum	15.880	-	Sjá #2	Sjá #2	e/v	e/v
	16.058	0				

Frekari lýsing á fjármálagerningum sem flokkaðir eru í 3. þrep:

1. Gangvirði skuldabréfa fyrirtækja og krafna á fjármálastofnanir í slitameðferð og annarra illseljanlegra eigna er metið á grundvelli greiningar á fjárhagsstöðu þrotabúanna og væntra endurheimtna. Einnig er miðað við verð í nýlegum viðskiptum. Eðli verðmatsaðferðarinnar gerir það að verkum að mörk ógreinanlegra lykilforsenda liggja ekki fyrir.

2. Hlutabréf og hlutabréfagerningar flokkuð sem eignir í 3. þrepi eru óskráð og ekki til viðskipta á virkum markaði og lúta því ógreinanlegum forsendum við mat á gangvirði. Í verðmatsaðferðum eða í forsendum við mat á gangvirði fjárfestinga í hlutabréfum og hlutabréfagerningum er almennt stuðst við sjóðstreymi, samanburð við kennitölur sambærilegra fyrirtækja, greiningu á fjárhagsstöðu og frammistöðu, horfur og nýleg viðskipti. Eðli verðmatsaðferðarinnar gerir það að verkum að mörk ógreinanlegra lykilforsenda liggja ekki fyrir.

Áhrif ógreinanlegra forsenda við mat á gangvirði

Þó að samstæðan telji gangvirðismat sitt viðeigandi gæti notkun á öðrum matsaðferðum og forsendum skilað ólíkum niðurstöðum. Taflan hér fyrir neðan sýnir þau áhrif sem mögulegar breytingar á einni eða fleiri forsendum við mat á gangvirði í 3. þrepi myndi hafa á hagnað (tap) fyrir skatta fyrir árin 2017 og 2016:

Áhrif á hagnað fyrir skatta	2017		2016	
	Hagstæð	Óhagstæð	Hagstæð	Óhagstæð
Markaðsskuldabréf og önnur verðbréf með föstum tekjum	5	(5)	9	(9)
Hlutabréf og önnur verðbréf með breytilegum tekjum				
Hlutabréf	1.238	(1.244)	465	(603)
Verðbréfasjóðir	277	(277)	346	(346)
Samtals hlutabréf og önnur verðbréf með breytilegum tekjum	1.515	(1.521)	811	(949)
Samtals	1.520	(1.526)	820	(958)

Áhrif á hagnað voru reiknuð sem mismunur á niðurstöðu sömu verðmatsaðferða þar sem ógreinanlegum lykilforsendum var breytt um +/- 5%

Skýringar við samstæðuársreikning

18. Sjóður og innstæður í Seðlabanka

	2017	2016
Handbært fé	4.472	3.931
Óbundnar innstæður í Seðlabanka	18.483	2.782
Samtals handbært fé og óbundnar innstæður í Seðlabanka	22.955	6.713
Almenn bindiskylda við Seðlabanka	12.942	11.886
Sértæk bindiskylda við Seðlabanka	19.295	12.063
Samtals sjóður og innstæður í Seðlabanka	55.192	30.662

Bankinn er með bundna innstæðu á reikningi hjá Seðlabanka Íslands í samræmi við reglur Seðlabankans um bindiskyldu nr. 870/2015 með áorðnum breytingum. Meðalstaða þessa reiknings fyrir hvert bindiskyldutímabil skal nema að lágmarki kröfu Seðlabankans um bindiskyldu, sem nam 12.942 milljónum króna í desember 2017 (desember 2016: 11.886 milljónir króna).

Þar að auki er bankinn með bundna innstæðu hjá Seðlabanka Íslands samkvæmt ákvæði 8. gr. laga nr. 37/2016 um meðferð krónueigna sem háðar eru sérstökum takmörkunum. Þessi sértæka innstæða nemur að lágmarki heildarinnstæðum á reikningum háðum sérstökum takmörkunum til fjárfestinga hjá bankanum og er bundin í innstæðubréfum Seðlabanka Íslands.

19. Skuldabréf

Markaðsskuldabréf og önnur verðbréf með föstum tekjum	2017			Samtals	2016			Samtals
	Lán og kröfur	Veltufjár- eignir	Fjáreignir á gangvirði		Lán og kröfur	Veltufjár- eignir	Fjáreignir á gangvirði	
Innlend								
Skráð	49.421	7.740	9.199	66.360	110.822	9.024	8.681	128.527
Óskráð	-	-	1.514	1.514	-	41	1.383	1.424
	49.421	7.740	10.713	67.874	110.822	9.065	10.064	129.951
Erlend								
Skráð	-	49.436	-	49.436	-	24.941	-	24.941
	0	49.436	0	49.436	0	24.941	0	24.941
Skuldabréf samtals	49.421	57.176	10.713	117.310	110.822	34.006	10.064	154.892

Skuldabréf eru flokkuð sem „innlend“ eða „erlend“ eftir því í hvaða landi útgefandinn er skráður.

Skuldabréf og skuldageringar sem flokkuð eru sem lán og kröfur í árslok 2017 og 2016 samanstanda að hluta til af ríkisskuldabréfum sem bankinn fékk afhent sem hluta af uppgjöri á hlutafjárframlagi á árinu 2009. Bréfin voru skráð í Kauphöllina á árinu 2010.

20. Hlutabréf

Hlutabréf og önnur verðbréf með breytilegum tekjum	2017		Samtals	2016		Samtals
	Veltufjár- eignir	Fjáreignir á gangvirði		Veltufjár- eignir	Fjáreignir á gangvirði	
Innlend						
Skráð	9.296	2.663	11.959	9.889	450	10.339
Óskráð	-	15.991	15.991	-	16.229	16.229
	9.296	18.654	27.950	9.889	16.679	26.568
Erlend						
Skráð	2	-	2	1	119	120
Óskráð	-	28	28	-	-	0
	2	28	30	1	119	120
Hlutabréf samtals	9.298	18.682	27.980	9.890	16.798	26.688

Hlutabréf eru flokkuð sem „innlend“ eða „erlend“ eftir því í hvaða landi útgefandinn er skráður.

Þann 31. desember 2017 nema útistandandi skuldbindingar samstæðunnar vegna fjárfestingarloforða í hlutabréfum 1.546 milljónum króna (2016: 2.113 milljónum króna) alls í sjö félögum. Félögunum sem samstæðan fjárfestir í ber skylda til að ráðstafa andvirði sölu eigna aftur til hluthafa.

Skýringar við samstæðuársreikning

21. Afleiðusamningar og skortstöður

	2017			2016		
	Nafnverðs- fjárhæð	Gangvirði Eignir	Skuldir	Nafnverðs- fjárhæð	Gangvirði Eignir	Skuldir
Gjaldeyrissamningar						
Framvirkir gjaldeyrissamningar	60.484	542	91	34.674	145	147
Gjaldmiðlavaxtaskiptasamningar	8.601	1.056	40	13.949	87	982
	69.085	1.598	131	48.623	232	1.129
Vaxtaafleiður						
Vaxtaskiptasamningar	1.000	35	-	1.250	21	-
Heildarskiptasamningar	1.428	1	1	462	-	2
	2.428	36	1	1.712	21	2
Hlutabréfaafleiður						
Framvirkir hlutabréfasamningar	2.645	145	139	-	-	-
Hlutabréfasamningar	1.703	2	39	5.333	24	45
Hlutabréfavaréttir	1.501	-	15	312	1	7
	5.849	147	193	5.645	25	52
Afleiður vegna gangvirðisvarna						
Vaxtaskiptasamningar	78.341	124	616	-	-	-
	78.341	124	616	0	0	0
Samtals afleiðusamningar	155.703	1.905	941	55.980	278	1.183
Skortstöður						
Skráð skuldabréf	450	-	317	457	-	546
	450	0	317	457	0	546
Samtals	156.153	1.905	1.258	56.437	278	1.729

Samstæðan notar afleiður bæði til áhættuvarna og í veltubókarviðskiptum.

22. Útlán og kröfur á lánastofnanir

	2017	2016
Bankareikningar hjá lánastofnunum	30.219	14.539
Peningamarkaðslán	12.770	2.209
Önnur útlán	1.877	3.660
Samtals	44.866	20.408

23. Útlán og kröfur á viðskiptavini

	2017	2016
Opinberir aðilar	11.345	10.028
Einstaklingar	359.918	326.844
Fyrirtæki	570.563	537.496
Framlag vegna virðisrýrnunar	(16.190)	(20.951)
Samtals	925.636	853.417

Á uppgjörstímabilinu var samstæðunni óheimilt að selja eða framselja veð nema til kæmu vanskil af hálfu eiganda veðsins.

Frekari upplýsingar um útlán og kröfur á viðskiptavini má finna í skýringunum um áhættustýringu.

24. Fjárfestingar í hlutdeildarfélagum

a) Fjárfestingar í hlutdeildarfélagum sem færðar eru samkvæmt hlutdeildaraðferð	2017	2016
Bókfært verð í upphafi árs	1.184	909
Kaup	-	47
Hlutdeild í hagnaði hlutdeildarféлага með hlutdeildaraðferð	141	483
Sala og fenginn arður	(239)	(255)
Samtals	1.086	1.184

	Samtals eignir	Samtals skuldir	Hagnaður/ (tap)	Eignar- hlutur	Hlutdeild í hagnaði (tapi)	Bókfært verð
31. desember 2017*						
Reiknistofa bankanna hf.	4.908	3.089	131	39%	28	703
Greiðslumiðlun Íslands ehf.	975	284	691	48%	127	332
Auðkenni ehf.	237	40	197	26%	(14)	51
Samtals	6.120	3.413	1.019		141	1.086

Skýringar við samstæðuársreikning

24. Fjárfestingar í hlutdeildarfélögum (framhald)

a) Fjárfestingar í hlutdeildarfélögum sem færðar eru samkvæmt hlutdeildaraðferð (framhald)

	Samtals eignir	Samtals skuldir	Hagnaður/ (tap)	Eignarhlutur	Hlutdeild í hagnaði (tapi)	Bókfært verð
31. desember 2016*						
Reiknistofa bankanna hf.	4.292	2.544	163	39%	45	675
Greiðslumiðlun Íslands ehf.	1.150	225	914	48%	515	444
Auðkenni ehf.	292	41	(84)	26%	(77)	65
Samtals	5.734	2.810	993		483	1.184

* Fjárhæðirnar fyrir árin 2017 og 2016 eru áætlaðar fjárhæðir en ekki endanlegar fjárhæðir í lok hvors árs um sig, í þeim tilvikum sem endanlegar fjárhæðir lágu ekki fyrir.

Ekkert ofangreindra hlutdeildarféлага er skráð á Nasdaq Iceland.

b) Fjárfestingar í hlutdeildarfélögum sem færðar eru á gangvirði í gegnum rekstrarreikning

Ein af fjárfestingunum í hlutdeildarfélögum er flokkuð reikningshaldslega sem fjáreign á gangvirði í gegnum rekstrarreikning og kemur fram í efnahagsreikningnum undir liðnum „Hlutabréf og önnur verðbréf með breytilegum tekjum“. Fjárfesting þessi er 22,0% hlutur í Eyri Invest hf. en verðmatsaðferðin sem beitt er við mat á gangvirði félagsins byggir á mikilvægum ógreinanlegum forsendum samkvæmt 3. þrepi gangvirðis.

25. Rekstrarfjármunir

	2017			2016		
	Fasteignir	Innréttingar tækja-búnaður og bifreiðar	Samtals	Fasteignir	Innréttingar tækja-búnaður og bifreiðar	Samtals
Bókfært verð í upphafi árs	3.335	2.117	5.452	3.570	2.088	5.658
Viðbætur á árinu	70	255	325	-	351	351
Selt á árinu	(139)	(8)	(147)	(171)	(5)	(176)
Afskriftir	(62)	(330)	(392)	(64)	(317)	(381)
Bókfært verð 31. desember	3.204	2.034	5.238	3.335	2.117	5.452
Bókfært verð alls	3.750	5.475	9.225	3.819	5.228	9.047
Uppsafnaðar afskriftir	(546)	(3.441)	(3.987)	(484)	(3.111)	(3.595)
Bókfært verð 31. desember	3.204	2.034	5.238	3.335	2.117	5.452
Afskriftarhlutföll	2-4%	10-33%		2-4%	10-33%	
Opinbert verðmat fasteigna					2017	2016
Fasteignamat					4.090	3.795
Brunabótamat					8.127	8.091

26. Óefnislegar eignir

	2017			2016		
	Hugbúnaður	Viðskiptavild	Samtals	Hugbúnaður	Viðskiptavild	Samtals
Bókfært verð í upphafi árs	2.243	391	2.634	1.621	391	2.012
Viðbætur á árinu	736	-	736	852	-	852
Afskriftir	(326)	-	(326)	(230)	-	(230)
Bókfært verð 31. desember	2.653	391	3.044	2.243	391	2.634
Bókfært verð alls	4.840	391	5.231	4.104	391	4.495
Uppsafnaðar afskriftir	(2.187)	-	(2.187)	(1.861)	-	(1.861)
Bókfært verð 31. desember	2.653	391	3.044	2.243	391	2.634
Afskriftarhlutföll	20-33%		20-33%	20-33%		20-33%

27. Aðrar eignir

	2017	2016
Óuppgerð verðbréfavíðskipti	1.673	2.301
Viðskiptakröfur	3.784	4.227
Ýmsar eignir	1.508	1.565
Samtals	6.965	8.093

Skýringar við samstæðuársreikning

28. Eignir og skuldir vegna eigna í sölumeðferð

Eignir í sölumeðferð

	2017	2016
Fullnustueignir	3.648	6.356
Eignir eignasamstæða sem flokkaðar eru til sölu	-	1.093
Samtals	3.648	7.449

Fullnustueignir

Fullnustueignir eru aðallega fastafjármunir sem samstæðan hefur eignast við að ganga að veðum fyrir útlánum og kröfum. Það er stefna samstæðunnar að selja slíkar eignir fljótt og á skipulegan hátt. Samstæðan notar almennt ekki fullnustueignir sem eru ekki fjáreignir í eigin þágu. Fullnustueignir eru skráðar annað hvort sem eignir bankans eða dótturfélagsins Hamla ehf.

Fullnustueignir	2017	2016
Fasteignir og lóðir	3.632	6.330
Tækjabúnaður og bifreiðar	16	26
Samtals	3.648	6.356

Fullnustueignir	2017	2016
Bókfært verð í upphafi árs	6.356	10.095
Innheimt á árinu	1.337	3.646
Selt á árinu	(5.890)	(9.238)
Niðurfærsla og söluhagnaður eigna	1.845	1.853
Bókfært verð 31. desember	3.648	6.356

Skuldir vegna eigna í sölumeðferð

	2017	2016
Skuldir eignasamstæða sem flokkaðar eru til sölu	27	1.095
Samtals	27	1.095

29. Innlán við lánastofnanir og Seðlabanka

	2017	2016
Endurkaupasamningar við Seðlabanka	66	85
Innlán hjá lánastofnunum	25.024	8.599
Innlán háð sérstökum takmörkunum*	6.972	11.409
Samtals	32.062	20.093

*Í samræmi við 8. gr. laga nr. 37/2016 um meðferð krónueigna sem háðar eru sérstökum takmörkunum

30. Innlán frá viðskiptavinum

	2017	2016
Óbundin innlán	367.884	367.215
Bundin innlán	224.951	221.856
Innlán háð sérstökum takmörkunum*	12.323	654
Samtals	605.158	589.725

*Í samræmi við 8. gr. laga nr. 37/2016 um meðferð krónueigna sem háðar eru sérstökum takmörkunum

Skýringar við samstæðuársreikning

31. Lántaka

Veðtryggð lántaka

31.12.2017	Gjaldmiðill	Gjalddagi	Útistandandi höfuðstóll	Verðtryggt/ óverðtryggt	Fastir samnings- bundnir vextir	Bókfært verð
LBANK CB 19	ISK	17.09.2019	16.120	Óverðtryggt	6,8 %	16.536
LBANK CB 21	ISK	30.11.2021	3.720	Óverðtryggt	5,5 %	3.730
LBANK CB 23	ISK	23.11.2023	420	Óverðtryggt	5,0 %	417
LBANK CBI 22	ISK	28.04.2022	19.540	Neyslúverðsvisitala	3,0 %	20.692
LBANK CBI 24	ISK	15.11.2024	8.640	Neyslúverðsvisitala	3,0 %	8.926
LBANK CBI 28	ISK	04.10.2028	19.000	Neyslúverðsvisitala	3,0 %	19.952
Sértryggð skuldabréf samtals						70.253

Veðtryggð lántaka samtals

70.253

Óveðtryggð lántaka

31.12.2017	Gjaldmiðill	Gjalddagi	Útistandandi höfuðstóll	Samnings- bundnir vextir	Bókfært verð
LBANK 3 10/18	EUR	19.10.2018	EUR 150 milljónir	Fastir 3,0%	18.724
LBANK FLOAT 06/19	SEK	10.06.2019	SEK 350 milljónir	STIBOR + 2,6%	4.421
LBANK FLOAT 06/19	NOK	11.06.2019	NOK 500 milljónir	NIBOR + 2,6%	6.329
LBANK 0,75 06/20	SEK	22.06.2020	SEK 300 milljónir	Fastir 0,75%	3.782
LBANK FLOAT 06/20	SEK	22.06.2020	SEK 700 milljónir	STIBOR + 1,0%	8.834
LBANK 1,375 11/20	SEK	24.11.2020	SEK 750 milljónir	Fastir 1,375%	9.442
LBANK FIOAT 11/20	SEK	24.11.2020	SEK 250 milljónir	STIBOR + 1,5%	3.154
LBANK 1,625 03/21	EUR	15.03.2021	EUR 500 milljónir	Fastir 1,625%	62.516
LBANK 1,375 03/22	EUR	14.03.2022	EUR 300 milljónir	Fastir 1,375%	37.370
LBANK 1,000 05/23	EUR	30.05.2023	EUR 300 milljónir	Fastir 1,0%	36.913
EMTN útgáfa samtals					191.485

EMTN útgáfa samtals

191.485

31.12.2017	Gjaldmiðill	Gjalddagi	Útistandandi höfuðstóll	Verðtryggt/ óverðtryggt	Bókfært verð
LBANK 180110	ISK	10.01.2018	220	Óverðtryggt	220
LBANK 180212	ISK	12.02.2018	2.720	Óverðtryggt	2.705
LBANK 180312	ISK	12.03.2018	2.700	Óverðtryggt	2.674
LBANK 180410	ISK	10.04.2018	1.440	Óverðtryggt	1.420
LBANK 180510	ISK	10.05.2018	420	Óverðtryggt	414
Víxlaútgáfa samtals					7.433

Víxlaútgáfa samtals

7.433

31.12.2017

Bókfært verð

Önnur óveðtryggð lántaka	12.703
Önnur óveðtryggð lántaka samtals	12.703

Óveðtryggð lántaka samtals

211.621

Lántaka 31.12.2017 samtals

281.874

Þann 29. nóvember 2017 lauk bankinn við útgáfu óveðtryggðra skuldabréfa að fjárhæð 300 milljónir evra. Skuldabréfin eru á gjalddaga í maí 2023, bera fasta 1,0% vexti og voru seld á kjörum sem jafngilda 85 punkta álagi ofan á meðaltal vaxta í vaxtaskiptum í evrum.

Þann 28. júní 2017 skrifuðu Norræni fjárfestingarbankinn og Landsbankinn undir nýjan lánsamning til sjö ára að fjárhæð 75 milljónir Bandaríkjadala.

Þann 13. júní 2017 lauk bankinn við skuldabréfaútgáfu að fjárhæð 1.000 milljónir sænskra króna í formi óveðtryggðra skuldabréfa. Bréfin eru á gjalddaga í júní 2020 og voru gefin út í tveimur flokkum: 700 milljónir sænskra króna á fljótandi STIBOR-vöxtum, auk 1,0% vaxtaálags, og 300 milljónir sænskra króna á 0,75% föstum vöxtum.

Þann 14. mars 2017 lauk bankinn við útgáfu óveðtryggðra skuldabréfa að fjárhæð 300 milljónir evra. Skuldabréfin eru á gjalddaga í mars 2022, bera fasta 1,375% vexti og voru seld á kjörum sem jafngilda 130 punkta álagi ofan á meðaltal vaxta í vaxtaskiptum í evrum.

Lánsamningurinn og skuldabréfin sem gefin voru út á fyrri hluta ársins 2017 endurfjármagna eftirstöðvar veðtryggðu skuldabréfanna í flokki D og F sem gefin voru út af bankanum til LBI hf., ásamt því að styrkja enn frekar lausafjárstöðu bankans. Þar með hefur bankinn greitt upp að fullu eftirstöðvar skuldabréfanna sem bankinn gaf út til LBI hf. Að auki var andvirði skuldabréfaútgáfunnar í nóvember m.a. nýtt til að endurfjármagna að hluta til óveðtryggða skuldabréfaflokkinn LBANK 3 10/18 á gjalddaga í október 2018, að fjárhæð 300 milljónir evra, í framhaldi af endurkaupatilboði bankans til eigna bréfanna.

Bankinn skuldbindur sig til að setja hluta af útlánasafni sínu að veði til tryggingar á útistandandi veðtryggðum skuldabréfum sem bankinn hefur gefið út. Gerð er krafa um 120% lágmarks veðþekju á sértryggðu skuldabréfunum og gerð var krafa til 115% lágmarks veðþekju á veðtryggðu skuldabréfunum sem gefin voru út til LBI hf Nánar má lesa um veðsettar eignir í skýringu 79.

Óveðtryggðu skuldabréfin í erlendri mynt eru gefin út undir 2.000 milljóna evru EMTN-skuldabréfaútgáfuramma bankans og eru skráð í írsku kauphöllina.

Skýringar við samstæðuársreikning

31. Lántaka (framhald)

Sértryggðu skuldabréfaflokkarnir í krónum eru gefnir út undir 120.000 milljóna króna ramma bankans um sértryggða skuldabréfaútgáfu. Útgáfa sértryggðu skuldabréfanna er í samræmi við heimild frá FME, ásamt tilvísun til laga nr. 11/2008 og reglna FME nr. 528/2008. Allir sértryggðu skuldabréfaflokkarnir eru skráðir og átt er viðskipti með þá á NASDAQ Iceland.

Allir útstandandi óveðtryggðir bankavíxlaflokkar gefnir út af bankanum eru á gjalddaga á næsta ári. Bankavíxlaflokkarnir í krónum eru gefnir út undir 50.000 milljóna króna ramma bankans um víxla og skuldabréfaútgáfu. Allir bankavíxlaflokkarnir eru skráðir og átt eru viðskipti með þá á NASDAQ Iceland.

Veðtryggð skuldabréf

31.12.2016	Gjaldmiðill	Gjalddagi	Útstandandi höfuðstóll	Samningsbundnir vextir (%) (grunnvextir + upphaflegt álag/ hækkað álag)	Bókfært verð
Skuldabréf D	USD	09.10.2020	USD 170 milljónir	LIBOR + 2,90% / 3,50%	19.251
Skuldabréf F	USD	09.10.2024	USD 271 milljónir	LIBOR + 2,90% / 3,95%	30.871
Útgefin skuldabréf til LBI hf. samtals					50.122

31.12.2016	Gjaldmiðill	Gjalddagi	Útstandandi höfuðstóll	Fastir samningsbundnir vextir	Bókfært verð
LBANK CB 17	ISK	23.10.2017	3.160	Óverðtryggt 6,0 %	3.189
LBANK CB 19	ISK	17.09.2019	13.540	Óverðtryggt 6,8 %	13.873
LBANK CB 21	ISK	30.11.2021	700	Óverðtryggt 5,5 %	691
LBANK CBI 22	ISK	28.04.2022	17.780	Neysluverðsvisitala 3,0%	18.462
LBANK CBI 28	ISK	04.10.2028	2.380	Neysluverðsvisitala 3,0%	2.371
Sértryggð skuldabréf samtals					38.586

Veðtryggð lántaka samtals

88.708

Óveðtryggð lántaka

31.12.2016	Gjaldmiðill	Gjalddagi	Útstandandi höfuðstóll		Bókfært verð
LBANK 3 10/18	EUR	19.10.2018	EUR 300 milljónir	Fastir 3,0%	35.864
LBANK FLOAT 06/19	SEK	10.06.2019	SEK 350 milljónir	STIBOR + 2,6%	4.345
LBANK FLOAT 06/19	NOK	11.06.2019	NOK 500 milljónir	NIBOR + 2,6%	6.564
LBANK 1,375 11/20	SEK	24.11.2020	SEK 750 milljónir	Fastir 1,375%	9.280
LBANK FLOAT 11/20	SEK	24.11.2020	SEK 250 milljónir	STIBOR + 1,5%	3.103
LBANK 1,625 03/21	EUR	15.03.2021	EUR 500 milljónir	Fastir 1,625%	59.357
EMTN útgáfa samtals					118.513

31.12.2016	Gjaldmiðill	Gjalddagi	Útstandandi höfuðstóll	Verðtryggt/ óverðtryggt	Bókfært verð
LBANK 170110	ISK	10.01.2017	2.340	Óverðtryggt	2.336
LBANK 170210	ISK	10.02.2017	1.020	Óverðtryggt	1.013
LBANK 170310	ISK	10.03.2017	1.040	Óverðtryggt	1.029
LBANK 170410	ISK	10.04.2017	2.820	Óverðtryggt	2.775
LBANK 170510	ISK	10.05.2017	2.780	Óverðtryggt	2.724
LBANK 170612	ISK	10.06.2017	1.720	Óverðtryggt	1.677
Víxlaútgáfa samtals					11.554

31.12.2016

Bókfært verð

Önnur óveðtryggð lántaka 5.169

Önnur óveðtryggð lántaka samtals 5.169

Óveðtryggð lántaka samtals

135.236

Lántaka samtals 31.12.2016

223.944

32. Frestuð skattskuldbinding

Bókfærð frestuð skatteign (skattskuld) tengist eftirfarandi liðum:

	2017			2016		
	Eignir	Skuldir	Nettó	Eignir	Skuldir	Nettó
Rekstrarfjármunir	-	(210)	(210)	-	(177)	(177)
Óefnislegar eignir	-	(285)	(285)	-	(181)	(181)
Aðrar eignir	-	(6)	(6)	-	(13)	(13)
Frestaður gengismunur	174	-	174	32	-	32
Aðrir liðir	106	-	106	43	-	43
Yfirfæranlegt skattalegt tap	181	-	181	211	-	211
	461	(501)	(40)	286	(371)	(85)
Jöfnun skatteignar á móti skattskuld	(461)	461	0	(286)	286	-
Samtals skattskuld	0	(40)	(40)	0	(85)	(85)

Skýringar við samstæðuársreikning

32. Frestuð skattskuldbinding (framhald)

Frestuð skatteign (skattskuld) er reiknuð út frá skattaprósentum og skattalögum sem voru í gildi í lok árs 2017, en þá var tekjuskattshlutfall lögaðila 20% (2016: 20%).

Breytingar á tímabundnum mismun á árinu voru eftirfarandi:

2017	Bókfært í rekstrarreikningi			Staðan 31.12
	Staðan 1.1	(Gjöld) tekjur	Breytingar frá fyrra ári	
Rekstrarfjármunir	(177)	(33)	-	(210)
Óefnislegar eignir	(181)	(104)	-	(285)
Aðrar eignir	(13)	7	-	(6)
Frestaður gengismunur	32	142	-	174
Aðrir liðir	43	63	-	106
Yfirfæranlegt skattalegt tap	211	(30)	-	181
Samtals	(85)	45	0	(40)

2016	Bókfært í rekstrarreikningi			Staðan 31.12
	Staðan 1.1	(Gjöld) tekjur	Breytingar frá fyrra ári	
Rekstrarfjármunir	(239)	62	-	(177)
Óefnislegar eignir	(132)	(49)	-	(181)
Aðrar eignir	(19)	6	-	(13)
Frestaður gengismunur	69	(37)	-	32
Aðrir liðir	(171)	214	-	43
Yfirfæranlegt skattalegt tap	326	(115)	-	211
Samtals	(166)	81	0	(85)

33. Aðrar skuldir

	2017	2016
Óuppgerð verðbréfavíðskipti	6.106	4.779
Fjármagnstekjuskattur	2.490	2.873
Víðskiptaskuldir	641	677
Ógreitt iðgjald í Tryggingarsjóð innstæðueigenda og fjárfesta	318	307
Skattur á heildarskuldir fjármála fyrirtækja	3.253	2.973
Tekjuskattur til greiðslu	6.789	5.838
Hlutdeild minnihluta - sjóðir	2.326	883
Ýmsar skuldir	4.394	4.537
Samtals	26.317	22.867

Óuppgerð verðbréfavíðskipti voru gerð upp innan þriggja daga frá reikningsskiladegi.

Ógreitt iðgjald í Tryggingarsjóð innstæðueigenda og fjárfesta

Samkvæmt lögum nr. 98/1999, um innstæðutryggingar og tryggingakerfi fyrir fjárfesta, með síðari breytingum, ber bankanum að greiða ársfjórðungslega óafturkræft almennt og breytilegt iðgjald í Tryggingarsjóð innstæðueigenda og fjárfesta. Almenna iðgjaldið nemur sem svarar 0,225% á ári af öllum innstæðum, eins og þær eru skilgreindar í lögnum, eða sem nemur 0,05625% á ársfjórðungslegum gjalddaga. Breytilega iðgjaldið ræðst af áhættustuðli sem Fjármálaeftirlitið gefur bankanum og getur breytilega iðgjaldið að hámarki verið jafn hátt og almenna iðgjaldið.

Að fenginni sameiginlegri tillögu FME og Seðlabanka Íslands ber sjóðnum að innheimta viðbótariðgjald til sjóðsins ef eign hans dugir ekki til að standa undir greiðslu þegar greiðsluskylda sjóðsins verður virk. Einnig er sjóðnum heimilt að innheimta viðbótariðgjöld til að standa straum af kostnaði, afborgunum og greiðslum vaxta af lánum sjóðsins. Slíkt viðbótariðgjald skal þó aldrei vera hærra en sem nemur 0,6% af tryggðum innstæðum í bankanum.

Bankinn færir einungis skuldbindingu vegna iðgjalds til Tryggingarsjóðs innstæðueigenda og fjárfesta sem nemur þeirri fjárhæð sem bankinn er skuldbundinn á reikningsskiladegi til að greiða samkvæmt lögnum. Þetta er iðgjaldið sem bankanum ber að greiða á yfirstandandi ársfjórðungi vegna næsta ársfjórðungs á undan. Önnur iðgjöld bankans til sjóðsins á síðari tímabilum eru háð framtíðarstarfsemi bankans og eru því ekki færð sem skuldbinding á reikningsskiladegi.

Skýringar við samstæðuársreikning

34. Víkjandi lán

31.12.2017	Gjaldmiðill	Gjalddagi	Eftirstöðvar höfðustóls í mynt	Verðtryggt/ óverðtryggt	Samnings- bundnir vextir % (grunnvextir + álag)	Bókfært verð
Víkjandi lán	JPY	01.12.2023	JPY 47,1 milljónir		LIBOR + 5%	43
Víkjandi lán	CHF	01.12.2023	CHF 0,3 milljónir		LIBOR + 5%	34
Samtals víkjandi lán						77

31.12.2016	Gjaldmiðill	Gjalddagi	Eftirstöðvar höfðustóls í mynt	Verðtryggt/ óverðtryggt	Samnings- bundnir vextir % (grunnvextir + álag)	Bókfært verð
Víkjandi skuldabréf, óskráð	ISK	01.12.2017	25,3		REIBOR + 4%	25
Víkjandi lán	JPY	01.12.2023	JPY 49,1 milljónir		LIBOR + 5%	48
Víkjandi lán	CHF	01.12.2023	CHF 0,3 milljónir		LIBOR + 5%	37
Víkjandi lán	ISK	13.09.2017	59,1	Neysluv.ísit.	Fastir 7,0%	61
Víkjandi lán	ISK	18.09.2017	6,4	Neysluv.ísit.	Fastir 7,0%	7
Víkjandi lán	ISK	21.09.2017	19,3	Neysluv.ísit.	Fastir 7,0%	20
Víkjandi lán	ISK	22.09.2017	52,0	Neysluv.ísit.	Fastir 7,0%	54
Víkjandi lán	ISK	01.12.2017	8,2	Neysluv.ísit.	Fastir 7,0%	8
Víkjandi skuldabréf, óskráð	ISK	22.11.2019	120,5	Neysluv.ísit.	Fastir 5,0%	128
Samtals víkjandi lán						388

Víkjandi lán samanstanda af lánnum sem voru yfirtekin af bankanum við sameiningu, annars vegar við Sparisjóð Vestmannaeyja þann 29. mars 2015 og hins vegar við Sparisjóð Norðurlands þann 4. september 2015. Lánunum svipar til eigin fjár að því leyti að þau víkja fyrir öðrum skuldum samstæðunnar og teljast til eigin fjár við útreikning á eiginfjárlutfalli, sjá skýringu 47, Eiginfjárgrunnur, áhættuvegnar eignir og eiginfjárlutföll. Eftirstöðvar víkjandi skuldabréfanna lúta sérstökum reglum um afskrifaferli þar sem fjárhæðir sem falla undir eigið fé þátt 2 eru afskrifaðar línulega yfir síðustu fimm árin fram að lokagjalddaga.

35. Eigið fé

Hlutafé

Þann 31. desember 2017 nam útgefið hlutafé í bankanum í heild 24 milljörðum hluta en útstandandi hlutafé 23,6 milljörðum hluta, að nafnvirði 1 króna á hlut. Hverjum hlut fylgir eitt atkvæði á hluthafafundum bankans. Greitt hefur verið fyrir alla hluti að fullu.

Á aðalfundi bankans vegna rekstrarársins 2016, sem haldinn var þann 22. mars 2017, var samþykkt tillaga bankaráðs um að veita bankanum heimild til kaupa á eigin hlutum allt að 10% að nafnvirði hlutafjár í samræmi við 55. gr. laga um hlutafélög nr. 2/1995. Verð hvers hlutar ákvarðast af innra virði á hlutum bankans samkvæmt nýjustu niðurstöðum efnahags- og rekstrarreiknings hans sem birtar eru áður en endurkaupin fara fram. Heimildin gildir fram að næsta aðalfundi 2018 og ráðstöfun eigin hluta samkvæmt þessari heimild er háð samþykki hluthafafundar.

Yfirverð

Yfirverð er munurinn á greiðslum í krónum sem bankinn fékk við útgáfu á hlutafé og nafnverðs útgefina hluta, að frádregnum beinum kostnaði við útgáfu nýrra hluta og að teknu tilliti til skattspórunar.

Lögbundinn varasjóður

Lögbundinn varasjóður er stofnaður í samræmi við lög um hlutafélög nr. 2/1995 sem kveða á um að ráðstafa eigi hagnaði í lögbundinn varasjóð uns hann nemur fjórðungi af hlutafé í bankanum.

Óráðstafað eigið fé

Í júní 2016 voru samþykkt lög um breytingu á lögum um ársreikninga nr. 3/2006. Lögin öðluðust þegar gildi og komu í fyrsta skipti til framkvæmda fyrir fjárhagsárið sem hófst 1. janúar 2016. Breytingin á lögnum kveður m.a. á um að óráðstöfuðu eigin fé sé skipt í tvennt: bundið og óbundið óráðstafað eigið fé. Óbundið óráðstafað eigið fé samanstendur af óúthlutaðum hagnaði og tapi sem hefur safnast upp í samstæðunni frá því að bankinn var stofnaður, að frádregnum framlögum í lögbundinn varasjóð og bundnu óráðstöfuðu eigin fé. Bundið óráðstafað eigið fé skiptist í tvennt:

Bundið óráðstafað eigið fé er vegna hlutdeildar í hagnaði dóttur- og hlutdeildarfélaga umfram móttækinn arð. Ef hlutdeild í afkomu dóttur- og/eða hlutdeildarfélaga er umfram móttækinn arð færir samstæðan mismuninn á bundinn reikning. Bundni reikningurinn skal, eftir því sem við á, leystur upp með færslu á óbundið óráðstafað eigið fé ef eignarhluturinn er seldur eða hann afskrifaður.

Bundið óráðstafað eigið fé vegna gangvirðisbreytinga fjáreigna sem tilgreindar eru á gangvirði í gegnum rekstrarreikning. Samstæðan færir gangvirðisbreytingar vegna fjáreigna tilgreindra á gangvirði í gegnum rekstrarreikning, af óbundnu óráðstöfuðu eigin fé á bundinn reikning meðal eigin fjár. Fjárhæðir sem færðar hafa verið á bundna reikninginn eru færðar til baka á óráðstafað eigið fé við sölu fjáreignarinnar.

Skýringar við samstæðuársreikning

35. Eigið fé (framhald)

Arður

Á aðalfundi bankans vegna rekstrarársins 2016, sem haldinn var þann 22. mars 2017, var samþykkt tillaga bankaráðs um að greiða arð til hluthafa að heildarfjárhæð 13.002 milljónir króna, eða sem nemur 0,55 krónu á hlut. Arðurinn var greiddur til hluthafa þann 29. mars 2017. Jafnframt samþykktu hluthafar á aðalfundinum tillögu bankaráðs um greiðslu sérstaks arðs að heildarfjárhæð 11.820 milljónir króna, eða sem samsvarar 0,50 krónu á hlut. Sérstaki arðurinn var greiddur til hluthafa þann 20. september 2017. Hluthafar sem áttu rétt til arðgreiðslna voru þeir hluthafar sem skráðir voru sem hluthafar í hlutaskrá Landsbankans þann 22. mars 2017, nema bankanum hefði borist tilkynning um að arður hafi verið framseldur með framsali hlutabréfs.

Takmarkanir á arðgreiðslum

Samkvæmt lögum um hlutafélög nr. 2/1995 má einungis úthluta sem arði hagnaði samkvæmt samþykktum ársreikningi síðasta árs, yfirfærðum hagnaði frá fyrri árum og frjálsum sjóðum eftir að dregið hefur verið frá tap sem ekki hefur verið jafnað og það fé sem samkvæmt lögum eða félagssamþykktum skal lagt í varasjóð eða til annarra þarfa. Jafnframt kveða breytingar á lögum um ársreikninga nr. 3/2006 frá því í júní 2016 á um að einungis sé heimilt að úthluta arði af óbundnum óráðstöfuðum hagnaði.

Þar að auki er Fjármálaeftirlitin heimilt skv. lögum um fjármála fyrirtæki nr. 161/2002 að setja hlutfallslegar skorður við arðgreiðslur bankans ef eiginfjárlutfall bankans fellur niður fyrir heildareiginfjárförf hans að meðtöldum eiginfjáráuka, sjá skýringu 46 Eiginfjárkröfur.

Aðrar skýringar

36. Hagnaður á hlut

Hagnaður ársins	2017	2016
Hagnaður ársins sem tilheyrir hluthöfum bankans	19.766	16.633

Þynntur hagnaður á hlut er reiknaður með því að leiðrétta veginn meðalfjölda almennra hluta fyrir umbreytingu allra mögulegra þynnanlegra almennra hluta.

Fjöldi hluta

Fjöldi útistandandi hluta í byrjun árs	24.000	24.000
Meðalfjöldi eigin hluta	(360)	(261)
Veginn meðalfjöldi útistandandi hluta	23.640	23.739

Grunnhagnaður og þynntur hagnaður á hlut (krónur)	0,84	0,70
--	-------------	-------------

Grunnhagnaður og þynntur hagnaður bankans á hlut er sá sami þar sem bankinn hefur ekki gefið út valréttarsamninga, tryggða kauprétti, breytanleg skuldabréf eða aðra mögulega gerninga sem þynna hagnaðinn á hlut.

37. Málaferli

Mikilvæg dómsmál gegn Landsbankanum og

Öðru hverju koma upp málaferli gegn bankanum og dótturfélögum hans sem tengjast venjubundnum viðskiptum og starfsháttum bankans eða samstæðunna, eftir því sem við á. Sum þessara mála eru mikilvæg í þeim skilningi að stjórnendur telja að þau geti haft veruleg áhrif á þær fjárhæðir sem birtar eru í ársreikningi samstæðunnar og séu ekki sambærileg öðrum málum sem þegar hefur verið leyst úr.

Dómsmál sem fjallað var um í ársreikningi 2016

Öllum mikilvægum málum, sem fjallað var um í ársreikningi samstæðunnar fyrir 2016, hefur verið lokað, sbr. umfjöllun í árshlutareikningi samstæðunnar fyrir fyrsta og annan ársfjórðung 2017.

Önnur dómsmál

Í júní 2013 höfðaði greiðslukortafyrirtæki mál gegn bankanum ásamt tilteknum öðrum fjármála fyrirtækjum og krafðist greiðslu skaðabóta að fjárhæð 1.200 m.kr. að viðbættum vöxtum. Stefnandi taldi að stefndu væru skaðabótaskyldir vegna meintra brota þeirra á samkeppnisreglum. Þann 1. júní 2017 staðfesti Hæstiréttur úrskurð héraðsdóms um frávisun málsins sökum vanreifar. Í september 2017 höfðaði greiðslukortafyrirtækið nýtt mál gegn sömu aðilum og í fyrri málinu og krafðist greiðslu skaðabóta að fjárhæð um 923 m.kr. að viðbættum vöxtum. Eins og í fyrri málinu telur stefnandi að stefndu séu skaðabótaskyldir vegna meintra brota á samkeppnisreglum. Stefndu hafa allir krafist frávisunar málsins en til vara að þeir verði sýknaðir. Næsta fyrirtæki í málinu verður 23. febrúar 2018.

Í október 2017 kvað Hæstiréttur upp dóm í máli nr. 623/2016 þar sem komist var að þeirri niðurstöðu að ákvæði í neytendaláni sem einstaklingur tók hjá viðskiptabanka, öðrum en Landsbankanum, hafi ekki uppfyllt það skilyrði laga nr. 121/1994 um neytendalán að tilgreina við hvaða aðstæður breyta mætti vöxtum af skuldinni. Bankinn hefur metið áhrif dómsins og telur ekki að hann hafi veruleg áhrif á þær fjárhæðir sem birtar eru í ársreikningi samstæðunnar.

Skýringar við samstæðuársreikning

37. Málafarli (framhald)

Í desember 2014 seldi bankinn Arion banka hf. alla eignarhluti sína í Valitor Holding hf. (Valitor), móðurfélagi Valitor hf. Í kaupsamningnum er kveðið á um að bankinn muni halda Arion banka hf. skaðlausum, í réttu hlutfalli við hinn selda eignarhlut, vegna tiltekinna mála sem varða Valitor og eiga rætur sínar að rekja til atvika sem áttu sér stað fyrir afhendingu hins selda, þ. á m. vegna skaðabóta sem Valitor kann að vera gert að greiða vegna meints tjóns vegna riftunar Valitor á söluaðilasmningi. Mál vegna þessa hefur verið höfðað fyrir Héraðsdómi Reykjavíkur. Málið var síðast tekið fyrir þann 17. janúar síðastliðinn.

Þann 16. nóvember 2017 kvað Hæstiréttur upp dóma í málum nr. 770/2016 og 771/2016 þar sem fallist var á kröfu um ógildingu veðréttar Landsbankans í fasteign sem hjón áttu í jöfnum hlutföllum m.a. með vísan til þess að undirritun maka skuldara á tryggingarbréfi bæri ekki með sér að hann hefði samþykkt veðsetningu síns eignarhluta í fasteigninni og að önnur gögn málsins veittu ekki vísbendingu um að það hefði verið ætlan hans. Hæstiréttur komst að sambærilegri niðurstöðu 9. janúar 2018 í máli nr. 736/2017. Landsbankinn er að meta áhrif dómsins.

Málafarli vegna sölu Landsbankans á eignahlut í

Í janúar 2017 höfðaði Landsbankinn mál fyrir Héraðsdómi Reykjavíkur gegn BPS ehf., Eignarhaldsfélaginu Borgun slf., Borgun hf. og þáverandi forstjóra Borgunar hf. Bankinn krefst í málinu viðurkenningar á skaðabótaskyldu stefndu vegna tjóns bankans sem hann hlaut af því að búa, við sölu á 31,2% hlut sínum í Borgun hf., ekki yfir upplýsingum sem stefndu bjuggu yfir en létu bankanum ekki í té um hlut Borgunar hf. í Visa Europe Ltd. Stefndu kröfðust frávísunar málsins en þeim kröfum var hafnað með úrskurði héraðsdóms í júní 2017. Sá úrskurður var ekki kærsluþingur og hafa stefndu nú skilað greinargerðum um efnisvarnir sínar gegn málalíbúnaði bankans. Málinu hefur verið frestað á meðan gagnaöflun málsaðila fer fram.

38. Leigusamningar

Skuldbindingar vegna rekstrarleigu þar sem samstæðan er leigutaki

Í þeim tilfellum þar sem samstæðan er leigutaki, voru áætlaðar lágmarks leigugreiðslur, sem falla undir óuppsejjanlega rekstrarleigu, sem hér segir þann 31. desember:

	2017	2016
Innan 1 árs	552	530
Eftir 1 til 5 ár	1.797	1.088
Eftir meira en 5 ár	1.310	1.508
Samtals	3.659	3.126

Rekstrarleiga þar sem samstæðan er leigusali

Samstæðan er leigusali í þeim tilvikum sem tæki og áhöld eru keypt og leigð þriðja aðila með skipan sem í eðli sínu fellur undir útlán og kröfur sem farið er með í reikningsskilum samkvæmt IAS 39 í ársreikningi samstæðunnar.

Væntanlegar lágmarksleigugreiðslur sem falla undir óuppsejjanlega rekstrarleigu voru sem hér segir þann 31. desember:

	2017	2016
Innan 1 árs	48	35
Eftir 1 til 5 ár	79	152
Samtals	127	187

Skuldbindingar fjármögnunarleigu þar sem samstæðan er leigusali

Samstæðan er leigusali í þeim tilvikum sem varanlegir rekstrarfjármunir eru leigðir þriðja aðila með skipan sem flokkast undir fjármögnunarleigusamninga. Fjármögnunarleigusamningar eru færðir meðal útlána og krafna í efnahagsreikningi samstæðunnar.

Hrein fjárfesting í fjármögnunarleigukröfum eru eftirfarandi:

	Brúttó fjárfesting í fjármögn- unarleigu	Framtíðar fjármagns- tekjur	Núvirði lágmarks- leigu- greiðslna
31. desember 2017			
Innan 1 árs	4	-	4
Eftir 1 til 5 ár	35	(3)	32
Samtals	39	(3)	36
31. desember 2016			
Innan 1 árs	72	(5)	67
Eftir 1 til 5 ár	42	(3)	39
Samtals	114	(8)	106

Ótryggt hrakvirði í lok árs 2017 er núll (2016: núll).

39. Fjárvarsla

Samstæðan býður upp á þjónustu á sviði fjárvörslu, eignastýringar, fjárfestingastýringar og ráðgjafar. Í því felst að samstæðan tekur ákvarðanir um ráðstöfun, kaup og sölu ýmissa fjármálagerna. Eignir í vörslu bankans eru ekki taldar fram í reikningsskilunum þar sem þær eru ekki eignir bankans. Hluti þessarar þjónustu hefur í för með sér að samstæðan tekur þátt í að samþykkja markmið og viðmið fyrir fjárfestingu eigna sem eru í hennar vörslu. Þann 31. desember 2017 námu heildareignir í stýringu 366 milljörðum króna (2016: 361 milljörðum króna). Heildareignir í vörslu bankans 31. desember 2017 námu 1.143 milljörðum króna (2016: 1.025 milljörðum króna).

Skýringar við samstæðuársreikning

40. Hlutdeild í dótturfélögum

Upplýsingar um helstu dótturfélög sem voru beint eða óbeint í eigu samstæðunnar þann 31. desember 2017 má finna í töflunni hér fyrir neðan, þ.m.t. þau dótturfélög sem eru einna veigamest í starfsemi samstæðunnar. Frekari upplýsingar um reikningsskilareglur er varða dótturfélög í samstæðunni eru settar fram í skýringu 92.1 (a).

Helstu dótturfélög 31. desember 2017

Fyrirtæki	Eignarhald	Starfsemi
Eignarhaldsfélag Landsbankans ehf. (Ísland)	100%	Eignarhaldsfélag
Landsbréf hf. (Ísland)	100%	Rekstrarfélag verðbréfasjóða
Hömlur ehf. (Ísland)*	100%	Eignarhaldsfélag

*Hömlur ehf. er móðurfélag nokkurra dótturfélaga, sem hafa hvorki saman né hvert fyrir sig marktæk áhrif á starfsemi samstæðunnar.

Ekki hvíla á samstæðunni neinar hömlur sem takmarka aðgang að eða notkun á eignum og til að gera upp skuldir aðrar en þær sem eftirlitsaðilar kveða á um. Samstæðan átti ekki neina verulega hlutdeild í minnihluta þann 31. desember 2017.

41. Sérsniðin félög innan samstæðunnar

Mat er lagt á hvort taka skuli sérsniðin félög inn í samstæðureikninginn í samræmi við reikningsskilaaðferð þá sem lýst er í skýringu 92.2. Þær fjárfestingar sem samstæðan hefur yfirráð yfir eru færðar undir eftirfarandi liði í efnahagsreikningi:

Eignir	2017	2016
Markaðsskuldabréf og önnur verðbréf með föstum tekjum	392	342
Hlutabréf og önnur verðbréf með breytilegum tekjum	2.637	698
Aðrar eignir	-	4
Skuldir	2017	2016
Hlutdeild minnihluta - sjóðir	2.325	883
Aðrar skuldir	91	6

Bankinn á meirihluta hlutdeildarskírteina í sjóðum sem reknir eru af Landsbréfum. Sjóðirnir eru færðir í samstæðureikning bankans eins og dótturfélög, þó með þeirri undantekningu að eignarhlutur minnihluta er færður meðal annarra skulda en ekki sem eigið fé í efnahagsreikningnum. Ástæðan fyrir þessu er sú að hlutdeildarskírteinishafar geta krafist innlausnar á eignarhlut sínum og því uppfylla hlutdeildarskírteinin ekki öll skilyrði þess að teljast eigið fé.

42. Sérsniðin félög utan samstæðunnar

Þar sem samstæðan sinnir hlutverki umboðsaðila fyrir fjárfesta eru fjárfestingarsjóðir ekki teknir inn í samstæðureikning. Í þeim tilfellum þar sem samstæðan hefur fjárfest í fjárfestingarsjóðum utan samstæðureiknings eru sjóðirnir skilgreindir sem fjárfesting í fjármunum og færðir á gangvirði í rekstrarreikning. Gangvirði slíkra fjárfestinga sýnir hámarksáhættu samstæðunnar gagnvart tapi af fjárfestingu í slíkum fjárfestingarsjóðum utan samstæðunnar.

Tegund sérsniðins félags	Eðli og tilgangur	Hlutdeild samstæðunnar	Heildareignir	
			2017	2016
Fjárfestingarsjóðir	Að afla þóknatekna af eignastýringu fyrir hönd fjárfesta sem þriðja aðila	Umsýsluþóknarir	97.273	113.417
	Fjármögnun með útgáfu hlutdeildarskírteina til fjárfesta	Fjárfesting í hlutdeildarskírteinum útgefnum af sjóðnum		

Í töflunni hér að neðan er greining á bókfærðu virði eignar samstæðunnar í sérsniðnum félögum utan samstæðunnar. Hámarks tapsáhætta er bókfært verð eignanna.

Fjárfestingarverðbréf	Bókfært virði	
	2017	2016
Fjárfestingarsjóðir	2.159	1.265
Samtals	2.159	1.265

43. Ábyrgðir / Stöður utan efnahagsreiknings innan samstæðunnar

Þessar ábyrgðir eru veittar í venjubundnum bankaviðskiptum. Hámarks útlánaáhætta samstæðunnar þann 31.12.2017 vegna þessara viðskipta var eftirfarandi:

Stöður utan efnahagsreiknings 31.12.	Bókfært virði	
	2017	2016
Fjárhagslegar ábyrgðir	604	442
Óáðregnar yfirdráttar- og greiðslukortahæmildir	1.307	1.563

Skýringar við samstæðuársreikning

44. Viðskipti við tengda aðila

Tengdir aðilar

Ríkissjóður Íslands, fyrir hönd Íslenska ríkisins, á 98,2% hlut í bankanum í árslok 2017. Þær stofnanir og fyrirtæki sem tengjast ríkinu og flokkast sem tengdir aðilar eru: Fjármálaráðuneytið, Bankasýsla ríkisins og fyrirtæki og stofnanir sem tengjast þeim.

Viðskipti á milli bankans og dótturfélaga hans falla undir skilgreiningu um viðskipti á milli tengdra aðila. Öll viðskipti við dótturfélög eru jöfnuð út í samstæðureikningsskilunum og koma þar af leiðandi ekki fram í samstæðureikningnum. Frekari upplýsingar um helstu dótturfélög má finna í skýringu 40, Hlutdeild í dótturfélögum.

Lykilstjórnendur bankans og þeir sem tengjast þeim nánum fjölskyldutengslum falla undir skilgreininguna á tengdum aðilum og í sumum tilfellum lykilstjórnendur dótturfélaga bankans. Lykilstjórnendur bankans eru: bankaráð, bankastjóri, framkvæmdastjórar og aðrir stjórnendur sem hafa völd og ábyrgð til þess að skipuleggja, stjórna og hafa eftirlit með rekstri bankans. Fjármálaráðherra og stjórn Bankasýslu ríkisins falla undir skilgreininguna tengdir aðilar bankans vegna valdsviðs þeirra til þess að hafa áhrif á stefnu bankans.

Viðskipti við íslenska ríkið og ríkistengd fyrirtæki

Vörur og þjónusta samstæðunnar eru boðnar íslenska ríkinu og ríkistengdum fyrirtækjum í samkeppni við aðra og í samræmi við almenna viðurkennda viðskiptaskilmála. Með sama hætti kaupa bankinn og önnur fyrirtæki samstæðunnar vörur og þjónustu frá ríkistengdum fyrirtækjum á markaðsverði og í samræmi við almenna viðurkennda viðskiptaskilmála. Tegund og fjárhæð útstandandi krafna á opinbera aðila koma fram í skýringu 60, undir Opinberir aðilar.

Í mars 2016 yfirtók ríkissjóður Íslandsbanka hf. í kjölfar yfirtökunnar var gerð sátt við Samkeppniseftirlitið þess efnis að báðir bankarnir myndu starfa áfram sem sjálfstæðir samkeppnisaðilar á fjármálamarkaði. Yfirtakan telst til samruna skv. íslenskum samkeppnislögum, enda fer ríkissjóður með yfirráð yfir báðum bönkunum frá þeim tíma sem yfirtakan átti sér stað. Bankinn á hefðbundin bankaviðskipti við Íslandsbanka og gilda um þau almennir viðurkenndir viðskiptaskilmálar. Tegund og fjárhæð útstandandi krafna á lánastofnanir, þ.m.t. Íslandsbanka, koma fram í skýringu 60, undir Lánastofnanir.

Viðskipti við aðra tengda aðila

Í eftirfarandi töflu koma fram heildarfjárhæðir útlána til lykilstjórnenda, aðila þeim tengdum og útlán til hlutdeildarfélaga:

	2017		2016	
	Staða í árslok	Hæsta staða	Staða í árslok	Hæsta staða
Útlán í milljónum króna				
Lykilstjórnendur	227	245	136	142
Aðilar tengdir lykilstjórnendum	71	182	31	59
Hlutdeildarfélög	15.382	21.189	14.917	21.192
Annað	26	125	123	127
Samtals	15.706	21.741	15.207	21.520

Engin sértæk virðisrýrning var færð á árinu 2017 vegna þessara lána.

Engin fjárhagsleg veð eða loforð hafa verið gefin út eða innleyst vegna þessara viðskipta á tímabilinu sem reikningsskilin ná til. Hins vegar voru gefnar út fjárhagslegar ábyrgðir vegna hlutdeildarfélags á tímabilinu. Það eru engir leigusamningar milli tengdra aðila á árinu.

Í eftirfarandi töflu koma fram heildarfjárhæðir innlána frá lykilstjórnendum, aðilum þeim tengdum og innlán til hlutdeildarfélaga:

	2017		2016	
	Staða í árslok	Hæsta staða	Staða í árslok	Hæsta staða
Innlán í milljónum króna				
Lykilstjórnendur	118	140	105	298
Aðilar tengdir lykilstjórnendum	30	86	31	227
Hlutdeildarfélög	3.718	16.885	1.132	15.624
Annað	211	3.406	501	7.479
Samtals	4.077	20.517	1.769	23.628

Skýringar við samstæðuársreikning

44. Viðskipti við tengda aðila (framhald)

Viðskipti við aðra tengda aðila (framhald)

Í eftirfarandi töflu koma fram heildarfjárhæðir ábyrgða til lykilstjórnenda, aðila þeim tengdum og ábyrgðir til hlutdeildarfélaga:

	Staða í árslok 2017	Staða í árslok 2016
Ábyrgðir í milljónum króna		
Lykilstjórnendur	-	-
Aðilar tengdir lykilstjórnendum	-	-
Hlutdeildarfélög	578	-
Samtals	578	0

Öll framangreind viðskipti fóru fram eins og venjubundin viðskipti. Um þau giltu sömu skilmálar, þ.m.t. um vexti og tryggingar, eins og um sambærileg viðskipti við þriðja aðila.

Áhrif á rekstrarreikninginn:

Í eftirfarandi töflu koma fram heildarfjárhæðir vaxtatekna og vaxtagjalda sem skráðar voru í tengslum við lykilstjórnendur, aðila þeim tengdum og hlutdeildarfélög:

Vaxtatekjur og vaxtagjöld	2017		2016	
	Vaxtatekjur	Vaxtagjöld	Vaxtatekjur	Vaxtagjöld
Lykilstjórnendur	9	10	5	2
Aðilar tengdir lykilstjórnendum	3	1	1	-
Hlutdeildarfélög	884	34	783	31
Annað	1	11	6	24
Samtals	897	56	795	57

Í eftirfarandi töflu koma fram heildarfjárhæðir annarra tekna og gjalda sem skráðar voru í tengslum við lykilstjórnendur, aðila þeim tengdum og hlutdeildarfélög:

Aðrar tekjur og önnur gjöld	2017		2016	
	Aðrar tekjur	Önnur gjöld	Aðrar tekjur	Önnur gjöld
Hlutdeildarfélög	-	662	-	668
Samtals	0	662	0	668

Öll framangreind viðskipti fóru fram eins og venjubundin viðskipti. Um þau giltu sömu skilmálar, þ.m.t. um vexti og tryggingar, eins og um sambærileg viðskipti við þriðja aðila.

Skýringar við samstæðuársreikning

44. Viðskipti við tengda aðila (framhald)

Í eftirfarandi töflu koma fram greiðslur til bankaráðsmanna, bankastjóra og framkvæmdastjóra bankans

Laun og hlunnindi fyrir árið 2017 í milljónum króna	Laun og hlunnindi*	Mótframlag í lífeyris-sjóð**	Samtals
Helga Björk Eiríksdóttir, formaður bankaráðs	10,8	1,2	12,0
Magnús Pétursson, varaformaður bankaráðs	8,2	0,3	8,5
Berglind Svavarsdóttir, í bankaráði	7,1	0,8	7,9
Einar Þór Bjarnason, í bankaráði	7,3	0,8	8,1
Hersir Sigurgeirsson, í bankaráði	7,3	0,8	8,1
Jón Guðmann Pétursson, í bankaráði	7,3	0,8	8,1
Sigríður Benediktsdóttir, í bankaráði	5,7	0,6	6,3
Samúel Guðmundsson, varamaður í bankaráði	2,3	0,2	2,5
Ásta Dís Óladóttir, fyrrverandi bankaráðsmaður	0,2	-	0,2
Danielle Pamela Neben, fyrrverandi bankaráðsmaður	1,1	0,1	1,2
Lilja Björk Einarsdóttir, bankastjóri	27,0	5,2	32,2
Hreiðar Bjarnason, framkvæmdastjóri fjármála***	31,2	6,0	37,2
5 framkvæmdastjórar bankans og 1 fyrrverandi framkvæmdastjóri bankans****	174,3	33,4	207,7
Samtals	289,8	50,2	340,0

*Hlunnindi eru ópeningaleg hlunnindi eins og afnot bifreiða í eigu samstæðunnar.

**Felur bæði í sér séreignarsparnað og lög bundið mótframlag í sameignarsjóði sjálfstæðra iðgjaldatengdra lífeyrissjóða.

***Starfandi bankastjóri frá 30. nóvember 2016 til 15. mars 2017.

****Gert var samkomulag um starfslok við einn framkvæmdastjóra á árinu 2017. Allur kostnaður vegna starfslokanna hefur verið færður til gjalda í rekstrarreikningi fyrir árið 2017.

Á árinu 2017 námu heildarmánaðarlaun og hlunnindi núverandi bankastjóra að meðaltali 2,8 milljónum króna á níu og hálfmánaða tímabili. Mánaðarlaun og hlunnindi framkvæmdastjóra bankans námu 2,6 milljónum króna að meðaltali á árinu 2017. Í árslok 2017 á núverandi bankastjóri enga hluti í bankanum en sex framkvæmdastjórar bankans eiga samtals 2,4 milljónir hluta í bankanum.

Í eftirfarandi töflu koma fram greiðslur til bankaráðsmanna, bankastjóra og framkvæmdastjóra bankans

Laun og hlunnindi fyrir árið 2016 í milljónum króna	Laun og hlunnindi*	Mótframlag í lífeyris-sjóð**	Samtals
Helga Björk Eiríksdóttir, formaður bankaráðs	8,6	0,9	9,5
Magnús Pétursson, varaformaður bankaráðs	5,0	0,5	5,5
Berglind Svavarsdóttir, í bankaráði	4,4	0,5	4,9
Danielle Pamela Neben, í bankaráði	6,6	0,5	7,1
Einar Þór Bjarnason, í bankaráði	4,4	0,5	4,9
Hersir Sigurgeirsson, í bankaráði	4,4	0,5	4,9
Jón Guðmann Pétursson, í bankaráði	4,4	0,5	4,9
Samúel Guðmundsson, varamaður í bankaráði	0,9	0,1	1,0
Tryggvi Pálsson, fyrrverandi formaður bankaráðs	3,2	0,3	3,5
Eva Sóley Guðbjörnsdóttir, fyrrverandi varaformaður bankaráðs	2,5	0,3	2,8
Jóhann Hjartarson, fyrrverandi bankaráðsmaður	2,2	0,2	2,4
Jón Sigurðsson, fyrrverandi bankaráðsmaður	2,2	0,2	2,4
Kristján Þórarinn Davíðsson, fyrrverandi bankaráðsmaður	2,2	0,2	2,4
Ásbjörg Kristinsdóttir, fyrrverandi varamaður í bankaráði	0,4	-	0,4
Tinna Laufey Ásgeirsdóttir, fyrrverandi varamaður í bankaráði	0,5	-	0,5
Steinþór Pálsson, fyrrverandi bankastjóri***	24,5	7,4	31,9
Hreiðar Bjarnason, starfandi bankastjóri og framkvæmdastjóri Fjármála	29,8	5,6	35,4
5 framkvæmdastjórar bankans	153,8	28,8	182,6
Samtals	260,0	47,0	307,0

*Hlunnindi eru ópeningaleg hlunnindi í formi afnota bifreiða í eigu samstæðunnar.

**Felur bæði í sér séreignarsparnað og lög bundið mótframlag í sameignarsjóði sjálfstæðra iðgjaldatengdra lífeyrissjóða.

***Gert var samkomulag um starfslok við fyrrverandi bankastjóra á árinu 2016. Áætlaðar greiðslur við starfslok samkvæmt ráðningarsamningi hafa verið færðar til gjalda í rekstrarreikninginn fyrir árið 2016.

Skýringar við samstæðuársreikning

44. Viðskipti við tengda aðila (framhald)

Á árinu 2016 námu heildarmánaðarlaun og hlunnindi fyrrverandi og núverandi bankastjóra að meðaltali 2,3 milljónum króna. Mánaðarlaun og hlunnindi framkvæmdastjóra bankans námu 2,6 milljónum króna að meðaltali á árinu 2016. Í árslok 2016 á fyrrverandi bankastjóri 0,3 milljón hluta í bankanum, starfandi bankastjóri og framkvæmdastjóri Fjármála á 0,5 milljón hluta og fimm framkvæmdastjórar bankans eiga samtals 1,5 milljón hluta í bankanum.

Viðskipti við fjármálaráðherra og stjórn Bankasýslu ríkisins

Fjármálaráðherra og stjórn Bankasýslu ríkisins fengu engin laun eða hliðstæðar greiðslur frá samstæðunni á árinu 2017. Samstæðan átti ekki í viðskiptum við þessa aðila eða aðila þeim nátengdum fjölskylduböndum önnur en hefðbundin bankaviðskipti. Um þau giltu sömu skilmálar, þ.m.t. um vexti og tryggingar, eins og um sambærileg viðskipti við þriðja aðila

45. Atburðir eftir reikningsskiladag

Engir atburðir sem gefa tilefni til leiðréttinga eða frekari upplýsingagjafar í samstæðuársreikningnum fyrir árið 2017 hafa komið upp eftir reikningsskiladag þessa samstæðuársreiknings.

Skýringar við samstæðuársreikning

Eiginfjárstýring

46. Eiginfjákröfur

Stefnumörkun og ferlum samstæðunnar í tengslum við eiginfjárstýringu er ætlað að tryggja að samstæðan hafi nægt eigið fé til að mæta áhættum í starfsemi sinni á samstæðugrunni. Eiginfjárstýringarferli samstæðunnar samanstendur af fjórum tengdum þáttum: mati á eiginfjárbörf, áhættuvilja/eiginfjármarkmiðum, áætlanagerð um eiginfjárbörf og skýrslugjöf/eftirliti. Samstæðan fer reglulega yfir og metur áhættusnið helstu starfsþátta á samstæðugrunni, sem og helstu áhættuflokka. Áhættuviljinn lýsir þeirri áhættu sem samstæðan er reiðubúin til að taka á sig til að ná viðskiptalegum markmiðum sínum.

Reglur um eiginfjákröfur eru annars vegar settar í íslenskum lögum og reglum og hins vegar af Fjármálaeftirlitinu (FME). Grunnurinn að skilgreiningunni á eiginfjárbörf er tilskipun Evrópusambandsins um eiginfjárbörf (CRD IV og CRR) sem innleiðir eiginfjárreglur Basel III. Lágmarkskrafa um eiginfjárlutfall undir stoð I er 8% af áhættuvegnum eignum fyrir útlánaáhættu, markaðsáhættu og rekstraráhættu. Bankinn metur árlega eiginfjárbörf sína út frá innra matsferli fyrir eiginfjárbörf (e. ICAAP) undir stoð II A. Niðurstöður ICAAP eru yfirfarnar af FME í sérstöku könnunar- og matsferli (e. SREP). FME ákvarðar lágmarkskröfu um eiginfjárgrunn samstæðunnar sem samtölu eiginfjákröfu undir stoð I og stoð II A.

Til viðbótar við lágmarkskröfu um eiginfjárgrunn ber bankanum lögum samkvæmt að viðhalda tilteknum eiginfjárukum sem ákvarðaðir eru af FME, eftir atvikum að fengnum tilmælum frá Fjármálastöðugleikaráði. Fjármálastöðugleikaráð hefur skilgreint Landsbankann sem kerfislega mikilvægt fjármálafyrirtæki á Íslandi.

Nýjustu eiginfjákröfur FME til samstæðunnar eru sem hér segir (hlutfall af áhættuvegnum eignum):

31.12.2017	CET1	Tier 1	Alls
Stoð I	4,5%	6,0%	8,0%
Stoð II A	2,8%	3,7%	4,9%
Lágmarkskrafa undir stoð I og stoð II A	7,3%	9,7%	12,9%
Eiginfjáruki vegna kerfisáhættu	2,8%	2,8%	2,8%
Eiginfjáruki fyrir kerfislega mikilvæg fjármálafyrirtæki	2,0%	2,0%	2,0%
Sveiflujöfnunarauki	1,2%	1,2%	1,2%
Verndunarauki	2,5%	2,5%	2,5%
Samanlögð krafa um eiginfjáruka undir stoð II B	8,5%	8,5%	8,5%
Heildarkrafa um eiginfjárgrunn	15,8%	18,2%	21,4%

- Samanlagðri kröfu um eiginfjáruka skal mæta að fullu með almennu eigin fé þáttar 1 (CET1).
- Eigið fé þáttar 1 (Tier 1) er samtala almenns eigin fjár þáttar 1 (CET1) og viðbótar eigin fjár þáttar 1 (AT1).
- Eiginfjárgrunnur alls er samtala eigin fjár þáttar 1 (Tier 1) og eigin fjár þáttar 2 (Tier 2).

Markmið bankans er að viðhalda eiginfjárlutföllum sem eru á hverjum tíma yfir eiginfjákröfum FME að viðbættum stjórnendaauka (e. management buffer) sem skilgreindur er í áhættuvilja bankans. Markmið bankans er einnig að vera í hæsta flokki fyrir áhættuvegið eiginfjárlutfall, eins og það er ákvarðað og metið af viðeigandi lánshæfismatsfyrirtækjum.

Eiginfjákröfur FME til samstæðunnar fyrir árið 2016 eru sem hér segir (hlutfall af áhættuvegnum eignum):*

	SREP byggt á gögnum frá 31.12.2015
Stoð I	8,0%
Stoð II A	6,0%
Lágmarkskrafa um eiginfjárgrunn	14,0%
Kerfisáhættuauki	2,7%
Eiginfjáruki á kerfisleg mikilvæg fyrirtæki	2,0%
Sveiflujöfnunarauki	0,9%
Verndunarauki	2,5%
Samanlögð krafa um eiginfjáruka	8,1%
Heildarkrafa um eiginfjárgrunn	22,1%

*Sem hluti af árlegu könnunar- og matsferli gerir FME þá kröfu að eiginfjárlutfall samstæðunnar endurspegli eiginfjáruka á fullnaðarstigi.

Skýringar við samstæðuársreikning

47. Eiginfjárgrunnur, áhættuvegnar eignir og eiginfjárlutföll

Eftirfarandi tafla sýnir eiginfjárgrunn, áhættuvegnar eignir og eiginfjárlutföll samstæðunnar. Útreikningarnir eru í samræmi við ákvæði X. kafla laga nr. 161/2002 um fjármálafyrirtæki. Samstæðan beitir staðalaðferð (e. standardised approach) við útreikning á áhættuvegnum eignum vegna útlánaáhættu og markaðsáhættu en grundvallaraðferð (e. basic indicator approach) vegna rekstraráhættu.

Eiginfjárgrunnur	2017	2016
Hlutfé	23.640	23.648
Yfirverðsreikningur hlutfjár	120.764	120.847
Varasjóðir	12.902	10.875
Óráðstafað eigið fé	88.751	85.834
Eigið fé sem tilheyrir hluthöfum bankans	246.057	251.204
Óefnislegar eignir	(3.044)	(2.634)
Almennt eigið fé þáttar 1	243.013	248.570
Hlutdeild minnihluta	-	27
Eigið fé þáttar 1	243.013	248.597
Víkjandi lán	77	388
Lögbundnar niðurfærslur	-	(203)
Almenn leiðrétting vegna útlánaáhættu	4.037	4.024
Eigið fé þáttar 2	4.114	4.209
Eiginfjárgrunnur	247.127	252.806
Áhættuvegnar eignir		
Útlánaáhætta	809.492	728.428
Markaðsáhætta	17.664	16.519
Rekstraráhætta	96.962	91.811
Áhættugrunnur samtals	924.118	836.758
Hlutfall almenns eigin fjár þáttar 1	26,3%	29,7%
Eiginfjárlutfall þáttar 1	26,3%	29,7%
Eiginfjárlutfall alls	26,7%	30,2%

48. Vogunarhlutfall

Eftirfarandi tafla sýnir vogunarhlutfall samstæðunnar fyrir 31. desember 2017 og 31. desember 2016. Viðmið um vogunarhlutfall samstæðunnar eru byggð á tilskipun Evrópusambandsins um eiginfjárkröfur (CRD IV og CRR) sem innleiðir Basel III staðalinn. Lágmarkskrafa vogunarhlutfalls samkvæmt 30. gr. a. laga um fjármálafyrirtæki, nr. 161/2002, er 3,0%.

Vogunarhlutfall	31.12.2017	31.12.2016
- Liðir innan efnahags (afleiður undanskildar)	1.190.965	1.110.879
- Afleiðusamningar	1.905	278
- Framtíðaráhætta afleiðna	1.568	835
- Liðir utan efnahags	141.482	113.267
- Lögbundnir frádráttarliðir eigin fjár þáttar 1	(3.044)	(2.634)
Heildaráhættuskuldbindingar	1.332.876	1.222.625
Eigið fé þáttar 1	243.013	248.597
Vogunarhlutfall	18,2%	20,3%

Eiginfjárbörf

49. Rammi um eiginfjárbörf

Eiginfjárbörf (e. Economic Capital) er áhættumælikvarði sem notaður er fyrir veigamikla áhættuþætti. Hann nær til óvænts taps og lækkunar á virði eða tekjum, sem samstæðan þarf að mæta með eigin fé, eigi hún að forðast gjaldþrot. Mælikvarðinn mælir umfang óvænts taps umfram vænt tap. Eiginfjárbörf er skilgreind sem munurinn á óvæntu og væntu tapi þar sem óvænt tap er metið út frá 99,9% öryggismörkum yfir eins árs tímabil.

Tilgangur með ramma um eiginfjárbörf er að gera samstæðunni kleift að meta hversu mikið eigið fé hún þarfnast til að mæta efnahagslegum áhrifum áhættusamra gjörninga ásamt því að bera saman ólíka áhættuþætti með sambærilegum mælikvarða á áhættu.

Markmiðið með ramma um eiginfjárbörf er að mæla óvænt töp ásamt því að brjóta eiginfjárbörfina niður á ýmsa þætti til að auðvelda skiptingu eiginfjár, setningu áhættumarka, verðlagningu, áhættuvegið frammistöðumat og áhættuvegna arðsemi.

Skýringar við samstæðuársreikning

49. Rammi um eiginfjárförð (framhald)

Ramminn nær yfir eftirfarandi áhættuþætti: útlánaáhættu, markaðsáhættu, gjaldeyrisáhættu, rekstraráhættu, samþjöppunaráhættu, vaxta- og verðtryggingaráhættu utan veltubókar, viðskiptaáhættu og laga- og stjórnvaldsáhættu.

Eftirfarandi er yfirlit yfir hvernig samstæðan reiknar eiginfjárförð sína fyrir þessa áhættuþætti:

Útlánaáhætta:

Samstæðan notar innra áhættulíkan sem fylgir Basel reglum hvað varðar innramatsaðferð (e. Internal Rating Based (IRB) approach), þ.e. eiginfjárförð er jöfn eiginfjárförðu IRB aðferðarinnar í regluverki Evrópusambandsins um eiginfjárförð. Helstu breytur líkansins eru líkur á vanefndum (PD), tap að gefnum vanefndum (LGD) og áhættuskuldbinding við vanefnd (EAD).

Markaðsáhætta:

Eiginfjárförð vegna markaðsáhættu skiptist í eiginfjárförð vegna vaxtaáhættu í veltubók, hlutabréfaáhættu í veltubók og eiginfjárförð vegna aðlögunar á útlánavirði.

Eiginfjárförð vegna vaxtaáhættu í veltubók og eiginfjárförð vegna hlutabréfaáhættu í veltubók er reiknuð samkvæmt VaR líkani með álagi (e. stressed Value at Risk model) í samræmi við innramatsaðferð regluverks Evrópusambandsins um eiginfjárförð. Inntak líkansins miðast við söguleg gögn síðustu fimm ára.

Eiginfjárförð vegna aðlögunar á útlánavirði er jöfn eiginfjárförðum vegna aðlögunar á útlánavirði.

Gjaldeyrisáhætta:

Eiginfjárförð fyrir gjaldeyrisáhættu er reiknuð samkvæmt VaR líkani með álagi (e. Stressed Value at Risk) þar sem inntak líkansins miðast við gögn frá tímabili sem er verulegt álagstímabil með tilliti til heildargjaldeyrisjafnaðar samstæðunnar. Tímalengdin (e. time horizon) er eitt ár.

Rekstraráhætta:

Samstæðan notar grundvallaraðferð (e. Basic Indicator Approach) Basel reglnanna til að reikna eiginfjárförð vegna rekstraráhættu, þ.e. hún er jöfn eiginfjárförðu bankans.

Samþjöppunaráhætta:

Eiginfjárförð fyrir lántakasamþjöppunaráhættu er reiknuð með því að leiðrétta fyrir misleitni í lánasafninu. Þetta er mikilvægt þar sem líkanið sem metur eiginfjárförð vegna útlánaáhættu gerir ráð fyrir að lánasafnið sé óendanlega stórt og einsleitt. Þannig er eiginfjárförð vegna lántakasamþjöppunar viðbót við eiginfjárförð vegna útlánaáhættu.

Innra líkan er notað til að mæla viðbótareiginfjárförð vegna atvinnugreinasamþjöppunar í lánasafninu, þ.e. viðbót vegna samþjöppunaráhættu. Líkanið reiknar eiginfjárförð vegna atvinnugreinasamþjöppunar með því að meta atvinnugreinasamþjöppun í lánasafninu að frádrægingu atvinnugreinasamþjöppun á landinu öllu.

Vaxta- og verðbólguáhætta utan veltubókar:

Eiginfjárförð vegna vaxta- og verðbólguáhættu utan veltubókar er reiknuð sem tap á virði eigna og skulda í öllum myntum. Virðistapið í krónum er það tap sem samsvarar 99,9% af óhagstæðustu breytingum á vaxta- og verðbólguáhættuþáttum fyrir bankann sem metið er með Monte Carlo hermílikani. Virðistapið í erlendum myntum er tapið sem hlýst af 200 punkta flatrí vaxtahlíðrun (með 0% vaxtagólfu) viðkomandi vaxtaferla.

Viðskiptaáhætta:

Samstæðan notar innra líkan til að reikna eiginfjárförð vegna viðskiptaáhættu sem leiðir af kvikleika tekjustreymis samstæðunnar fyrir hagnað eða tap vegna annarra veigamikilla áhættuþátta.

Laga- og stjórnvaldsáhætta:

Eiginfjárförð er reiknuð sem tap vegna yfirstandandi deilna. Vægi hvers máls er metið eftir stöðu þess innan dómkerfisins.

50. Eiginfjárförð vegna mismunandi áhættuþátta

Útlánagæði héldust að mestu leyti stöðug á árinu og er aukning eiginfjárþarfar vegna útlánaáhættu í góðu samræmi við útlánaaukningu. Bankinn uppfærði einnig útreikninga á geirasamþjöppun sem leiðir til lækkunar á mati á eiginfjárförð vegna áhættuþáttarins.

Útreikningi á eiginfjárförð vegna hlutabréfaáhættu í veltubók var einnig breytt í árslok. Eiginfjárförð vegna þessarar áhættu er nú metin samkvæmt innramatsaðferð regluverks Evrópusambandsins um eiginfjárförð með VaR líkani með álagi (e. stressed Value at Risk model) í stað "einfaldrar aðferðar" áður. Breytingin felur í sér hærri eiginfjárförð vegna hlutabréfaáhættu.

Samstæðan breytti einnig aðferðafræði sinni við mat á vaxtaáhættu utan veltubókar í erlendum myntum. Þannig miðast hliðranir erlendra vaxtaferla nú við 0% vaxtagólf í samræmi við kröfur eftirlitsaðila. Eiginfjárförð vegna vaxta- og verðbólguáhættu utan veltubókar lækkaði umtalsvert í kjölfarið.

Eiginfjárförð fyrir aðlögun á útlánavirði tóku gildi á árinu. Bankinn reiknar ekki umfram eiginfjárförð vegna þessarar áhættu enda er hún óveruleg.

Skýringar við samstæðuársreikning

50. Eiginfjárförf vegna mismunandi áhættupátta (framhald)

Eiginfjárförf	2017	2016
Útlánaáhætta - Lán til viðskiptavina og lánastofnana	59.477	53.835
Útlánaáhætta - Aðrar eignir	7.001	6.769
Markaðsáhætta	2.717	1.396
Gjaldeyrisáhætta	948	875
Rekstaráhætta	7.757	7.345
Lánatakasambjöppun	5.048	4.784
Geirasambjöppun	1.224	2.600
Vaxta- og verðtryggingaráhætta utan veltubókar	10.072	15.889
Viðskiptaáhætta	3.878	3.672
Laga- og stjórnvaldsáhætta	482	1.579
Samtals eiginfjárförf	98.604	98.744
(Eiginfjárförf / Áhættugrunni)	10,7%	11,8%

Útlánaáhætta 31. desember 2017	Vegið meðaltal		Áhættu- skuld- binding (EAD)	Eiginfjárförf (EC)
	Líkur á vanefndum (PD)	Tap að gefnum vanefndum (LGD)		
Lánastofnanir	0,1%	45,0%	46.818	783
Opinberir aðilar	0,1%	45,0%	150.347	173
Einstaklingar, lítil og meðalstór fyrirtæki	2,9%	26,4%	415.860	12.989
Fyrirtæki	2,6%	37,3%	608.843	45.532
Samtals	2,3%	34,8%	1.221.868	59.477
Útlánaáhætta 31. desember 2016				
Lánastofnanir	0,2%	45,0%	23.040	584
Opinberir aðilar	0,2%	45,0%	134.713	135
Einstaklingar, lítil og meðalstór fyrirtæki	3,5%	26,9%	383.686	12.989
Fyrirtæki	2,4%	38,4%	566.046	40.127
Samtals	2,5%	35,4%	1.107.485	53.835

Áhættustýring

51. Stjórnskipulag áhættustýringar

Áhættunefndir

Stjórnskipulag áhættustjórnunar samstæðunnar í árslok 2017 er sem hér segir:

Bankaráð

Bankaráð fer með eftirlit ásamt undirnefndum sínum:

- Endurskoðunarnefnd
- Starfskjaranefnd
- Áhættunefnd
- Framtíðarnefnd

Helstu stjórnunareiningar og nefndir

Nefnd	Stýrt af	Aðild
Framkvæmdastjórn	Bankastjóra	Framkvæmdastjóri
Áhættu- og fjármálanefnd	Bankastjóra	Framkvæmdastjóri Fjármála, Framkvæmdastjóri Áhættustýringar, Yfirlögfræðingur
Lánanefnd	Bankastjóra	Framkvæmdastjóri Áhættustýringar, Framkvæmdastjóri Fyrirtækjavíðs, Framkvæmdastjóri Einstaklingssviðs
Rekstraráhættunefnd	Framkvæmdastjóra Áhættustýringar	Framkvæmdastjóri Einstaklingssviðs, Framkvæmdastjóri Upplýsingatækni, Regluvörður, Forstöðumaður Rekstraráhættu

Bankaráð ber ábyrgð á mótun og eftirliti með almennri áhættustjórnunarstefnu samstæðunnar og ákvörðunar áhættuvilja og áhættumarkna. Bankastjóri er ábyrgur fyrir árangursríkri innleiðingu áhættustjórnunarstefnu og áhættuvilja í gegnum stjórnskipulag og nefndir. Bankastjóri hefur sett á stofn og á sæti í Framkvæmdastjórn, Áhættu- og fjármálanefnd og Lánanefnd.

Skýringar við samstæðuársreikning

51. Stjórnskipulag áhættustýringar (framhald)

Áhættunefndir (framhald)

Lánanefnd fjallar um útlánaáættu, bæði útlánamörk einstakra viðskiptavina og útlánareglur bankans, en Áhættu- og fjármálanefnd fjallar aðallega um markaðsáættu, lausafjáraættu og lagaáættu. Áhættu- og fjármálanefnd fylgist með heildaráættu samstæðunnar og ber ábyrgð á að starfað sé í samræmi við áhættuvilja og áhættumörk samstæðunnar. Að auki sér nefndin um að yfirfara og samþykkja allar breytingar á áhættulíkönunum áður en þær eru lagðar fyrir bankaráð. Fundir framkvæmdastjórnar eru samráðsvettvangur bankastjóra og framkvæmdastjóra þar sem tekið er fyrir það sem er efst á baugi í málefnum hvers sviðs. Framkvæmdastjórn tekur allar rekstrarlegar ákvarðanir sem ekki er fjallað um á öðrum vettvangi eða í öðrum fastanefndum. Rekstraráættunefnd er vettvangur umræðu og ákvarðanatöku um rekstraráættu og fylgir eftir innleiðingu á ramma um stýringu rekstraráættu í bankanum.

Deildir Áhættustýringar

Áhættustýring ber ábyrgð á virkni áhættustjórnunarumgjardar samstæðunnar. Dótturfélög bankans hafa eigin áhættustýringareiningar en Áhættustýring fær upplýsingar um áhættuskuldbindingar frá dótturfélagunum og safnar þeim saman inn í áhættuskuldbindingar samstæðunnar. Áhættustýring ber einnig ábyrgð á heildrænni upplýsingagjöf um áhættustöður til mismunandi deilda og nefnda innan bankans, svo og ytri eftirlitsaðila.

Undir Áhættustýringarsvið heyrar fjórar deildir.

- Útlánastýring fer yfir útlánaáættunir viðskiptaæininga sem eru umfram þeirra heimildir og fer með neitunarvald gagnvart viðkomandi lánsbeiðnum. Staðfesting Útlánastýringar felur í sér að Útlánastýring hefur yfirfarið lánsbeiðnina og beitir ekki neitunarvaldi. Lánsbeiðnir sem eru umfram staðfestingarheimildir Áhættustýringar fara til ákvörðunar í Lánanefnd.

- Hlutverk Útlánaáættu & eiginfjárfarfar er að sjá samstæðunni fyrir innra matskerfi og vöktunarkerfi ásamt tengdum ferlum, en kerfin eru notuð til að mæla og hafa eftirlit með útlánaáættu og eiginfjárför. Deildin styður við innleiðingu þessara kerfa og ferla innan bankans. Deildin ber einnig ábyrgð á greiningu og skýrslugjöf um útlánaáættu, eiginfjárför, áhættuvilja og mati á virðisrýrnun.

- Markaðsáættu hefur umsjón með mælingum, eftirliti og upplýsingagjöf vegna markaðsáættu, lausafjáraættu og vaxtaáættu utan veltubókar fyrir samstæðuna. Deildin þróar einnig og sinnir rekstri áhættulíkana bankans er snúa að markaðsáættu. Markaðsáættu ritstýrir regluverki bankans um markaðsáættu og lausafjáraættu og stuðlar að innleiðingu ferla til að mæla og fylgjast með markaðsáættu og lausafjáraættu innan samstæðunnar. Markaðsáættu ber einnig ábyrgð á eftirliti með öllum afleiðuviðskiptum bankans, bæði vegna áhættuvarna sem og viðskipta, auk þess að sinna eftirliti með gjaldeyrisjöfnuði samstæðunnar.

- Rekstraráættudeild ber að tryggja að miðlæg stýring á rekstraráættu sé til staðar þar sem tekið er tillit til allrar starfsemi samstæðunnar. Deildin á að tryggja að kortlagning rekstraráættu sé fullnægjandi í samræmdu áhættumati samstæðunnar. Deildin aðstoðar stjórnendur bankans við mat á rekstrartilvikum venjubundins rekstrar sem og við greiningu tapsatvika. Rekstraráættudeild hefur eftirlit með því hvort til staðar séu áætlanir um samfelldan rekstur. Deildin ber að hluta til ábyrgð á öryggiskerfi netbankans. Þá sér deildin um skipulag og rekstur stjórnkerfis upplýsingaöryggis og að því sé fylgt í samræmi við ISO 27001, staðal um stjórnun upplýsingaöryggis.

Regluvarsla hefur eftirlit, veitir ráðgjöf og annast fræðslu um aðgerðir Landsbankans gegn peningabætti og fjármögnun hryðjuverka og tilgreindum þáttum í framkvæmd laga um verðbréfavíðskipti, þ.m.t. aðgerðum til að takmarka hættu á hagsmunaaðrekstrum. Þá er regluvarsla að innleiða verklag við að stýra, vakta og meta hlítaráættu bankans. Regluvarsla er ein af stöðdeildum bankans og er hluti af fyrirtækjameningu hans.

Innri endurskoðun samstæðunnar veitir óháða og hlutlæga staðfestingu og ráðgjöf sem ætlað er að vera virðisaukandi og bæta rekstur samstæðunnar. Bankaráð hefur eftirlit með Innri endurskoðun samstæðunnar og skipar yfirmann Innri endurskoðunar. Deildin er stjórnendum og starfsmönnum til aðstoðar við að meta og bæta virkni áhættustýringar, eftirlitsaðferða og stjórnarháttá. Innri endurskoðun leggur mat á hvort viðmið og ferlar sem stjórnendur hanna og innleiða í þessu skyni séu árangursríkir og skilvirkir og stuðli þannig að því að samstæðan nái markmiðum sínum. Innri endurskoðun nær til allra starfseininga bankans, þar á meðal dótturfélaga.

52. Áhættuvilji

Áhættuvilji samstæðunnar hefur verið endurskoðaður, endurbættur og innleiddur fyrir árið 2018. Áhættustefna samstæðunnar er sem hér segir:

Landsbankinn veitir viðskiptavinum alhliða fjármálaþjónustu. Í þeim tilgangi hefur bankinn sett sér markmið um fjárhagsstöðu, gæði eigna, stöðutöku og ásættanlega arðsemi til lengri tíma. Til að ná markmiðum sínum tekur bankinn aðeins áættu sem hann skilur, getur metið og mætt. Bankinn stefnir að því að vera metinn til jafns við bestu banka á Norðurlöndum í sambærilegum rekstri.

Bankinn leitast við að viðhalda traustum viðskiptasamböndum sem taka mið af stöðu bankans og viðskiptavina hverju sinni sem og mögulegra innbyrðis tengsla viðskiptamanna. Bankinn byggir á langtímasambandi við viðskiptavini og leitast við að forðast að tengjast viðskiptum sem geta skaðað orðspor hans.

Bankinn leitast við að tryggja dreifða og trausta fjármögnun ásamt jafnvægi áhættuþátta í uppbyggingu efnahags. Bankinn hefur sett sér mörk um sterka eiginfjár- og lausafjárstöðu sem ásamt virku áhættumati tryggir langtímaröðsemi og sterka stöðu bankans. Með því kappkastar bankinn að lágmarka sveiflur í starfsemi og er í stakk búinn til að standast áföll.

Skýringar við samstæðuársreikning

52. Áhættuvilji (framhald)

Fyrirtækjamening Landsbankans einkennist af faglegum vinnubrögðum og traustum ferlum sem styðja við öfluga áhættustjórnun. Stjórnendur bera ábyrgð á eftirliti og stjórnun þeirrar áhættu sem verður til innan þeirra eininga. Ákvarðanir eru teknar að undangenginni ítarlegri og faglegri umræðu um helstu kosti með langtíma hagsmuni bankans og viðskiptavina að leiðarljósi. Öflug eftirfylgni með ákvörðunum og vöktun áhættu er samofin allri starfsemi bankans.

53. Áhættumat

Áhætta er eðlislæg í starfsemi samstæðunnar og er henni stýrt með samfelldri greiningu, mælingu og eftirliti sem tekur mið af áhættumörkum og öðrum eftirlitsþáttum. Áhættugreining felst í að greina uppruna og gerð hugsanlegra áhættuþátta í starfsemi samstæðunnar. Áhættumæling felur í sér viðeigandi mælingu á greindum áhættuþáttum til að hægt sé að stýra og fylgjast með þeim. Síðast en ekki síst tryggir áhættueftirlit samræmi við reglur og ferla og fylgni við áhættuvilja samstæðunnar.

Markmið áhættureglna og ferla samstæðunnar er að tryggja að áhætta í rekstri hans sé þekkt, greind, mæld og vöktuð og að henni sé stýrt með virkum hætti. Áhætta er stýrt þannig að tryggt sé að hún haldist innan þeirra marka sem samstæðan hefur sett sér, áhættuvilja hennar og þannig að hún samræmist kröfum eftirlitsaðila. Til að tryggja að flókt sem getur haft áhrif á eigjð fé og afkomu samstæðunnar sé takmarkað og viðráðanlegt hefur samstæðan innleitt reglur varðandi uppbyggingu áhættu í eignasafni sínu sem er nánar skýrt frá undir hverri áhættutegund.

Áhættustefnu er framfylgt með áhættuvilja, markmiðasetningu, viðskiptastefnu, innri reglum og áhættumörkum sem uppfylla regluverk fjármálamarkaða.

Samstæðan stendur frammi fyrir eftirfarandi mikilvægum áhættum vegna fjármálagerna:

- Útlánaáhætta
- Rekstraráhætta
- Markaðsáhætta
  - Gjaldeyrissáhætta
  - Vaxtaáhætta
  - Annarri markaðsáhætta
- Lausafjáraáhætta

Taflan hér að neðan sýnir hvernig áhætta hver viðskiptaeining samstæðunnar stendur frammi fyrir. Vægi hvers áhættuþátta er metið í samhengi við heildaráhætta samstæðunnar sem byggist á dreifingu eiginfjárþarfar innan samstæðunnar.

Áhættuþættir	Einstaklings- svið	Fyrirtækja- svið	Markaðir	Fjárstýring
Útlánaáhætta	Mikil	Mikil	Lítill	Lítill
Rekstraráhætta	Miðlungs	Miðlungs	Mikil	Miðlungs
Markaðsáhætta	Lítill	Lítill	Miðlungs	Mikil
Lausafjáraáhætta	e/v	e/v	e/v	Mikil

Samstæðan skóðar einnig aðra viðeigandi áhættuþætti, svo sem samþjöppunaráhætta, viðskiptaáhætta og laga- og stjórnvaldsáhætta.

Fjallað er um ofangreindar mikilvægar áhættur í skýringunum hér á eftir.

Útlánaáhætta

54. Greining útlánaáhættu

Útlánaáhætta er skilgreind sem áhættan á að aðili að fjármálagerningi verði fyrir fjárhagslegu tjóni standi mótaðili ekki við skuldbindingar sínar og matsvirði tekinn tryggja standi ekki undir útstandandi kröfum.

Starfsemi samstæðunnar getur leitt til áhættu við uppgjör viðskipta. Uppgjörsáhætta er áhættan á að uppgjör fari ekki fram eins og til var ætlast og mótaðili greiði ekki eða afhendi ekki eign á réttum tíma samkvæmt samningi.

Útlánaáhætta er stærsta einstaka áhættan sem samstæðan stendur frammi fyrir og hún verður aðallega til vegna útlána og krafna á viðskiptavini og fjárfestinga í skuldabréfum, en einnig vegna lánsloforða, bankaábyrgða og skjalaábyrgða, mótaðilaáhættu í afleiðuvíðskiptum og uppgjörsáhættu.

55. Mat á útlánaáhættu

Útlánaáhætta er metin út frá þremur meginþáttum, líkum á vanefndum (PD), tap að gefnum vanefndum (LGD) og áhættuskuldbindingum (EAD). Í þeim tilgangi að mæla líkur á vanefndum hefur samstæðan þróað innra-matskerfi auk nokkurra innri lánshæfismatslíkana. Markmið með lánshæfismatslíkonum er að veita gott mat á eiginleikum lántakenda, skilvirkan mælikvarða á mismunandi gæði útlána og nákvæmt samræmt mat á áhættu, svo sem líkum á vanefndum. Innri lánshæfiseinkunnir samstæðunnar og líkur á vanefndum gegna mikilvægu hlutverki í áhættustjórnun og ákvarðanatökufæri, í almennt ákvarðanatöku um útlán og hlutverkaskiptingu í stjórnskipulagi.

Skýringar við samstæðuársreikning

55. Mat á útlánaáættu (framhald)

Lánshæfismatskerfið flokkar lántakendur eftir ákveðnum einkunnakvarða sem endurspeglar áhættuna á að lántakendur fari í vanefnd, þ.e. gæði útlánanna. Einkunnakvarðinn fyrir lántakendur sem ekki hafa farið í vanefnd nær frá 1 upp í 10. Einkunnin 10 gefur til kynna mestu gæði útlána og einkunnina 0 fá lántakendur sem farið hafa í vanefnd. Úthlutun lánshæfiseinkunnna er studd af lánshæfismatslíkönum sem taka m.a. tillit til upplýsinga eins og atvinnugreinaflokunar, fjárhagsupplýsinga og greiðsluhegðunar.

Eftirfarandi tafla sýnir vörpun á vanefndalíkum frá innri lánshæfiseinkunnum í lánshæfiseinkunnir S&P:

Innri lánshæfiseinkunnir	S&P	Neðri mörk vanefnda	Efri mörk vanefnda
10	AAA/AA+/AA/AA-	0,00%	0,04%
9	A+/A/A-	0,04%	0,10%
8	BBB+	0,10%	0,21%
7	BBB/BBB-	0,21%	0,46%
6	BB+/BB	0,46%	0,99%
5	BB-	0,99%	2,13%
4	B+	2,13%	4,54%
3	B	4,54%	9,39%
2	B-	9,39%	18,42%
1	CCC/C	18,42%	99,99%
0	D	í vanefndum	í vanefndum

Úthlutun og samþykkt lánshæfiseinkunnar er samofin útlánaferlinu og er einkunnin endurskoðuð og uppfærð árlega hið minnsta eða þegar mikilvægar upplýsingar um lántakanda eða útlán berast.

Innra líkan er notað til að mæla tap að gefnum vanefndum (LGD) við útreikning á eiginfjárförð. Líkanið tekur tillit til fleiri tegunda trygginga og er næmara fyrir veðstöðu en líkón sem mæla LGD samkvæmt ramma Basel um útreikning eiginfjárfarfar.

Áhættuskuldbinding er mat á útistandandi kröfu við vanefnd (áðregið að viðbættu því sem líklegt er að verði dregið á í framtíðinni).

56. Vöktun og eftirlit með útlánaáættu

Samstæðan fylgist með skuldbindingum lánþega til að greina eins fljótt og auðið er merki um veikleika í fjárhagsstöðu þeirra sem hefur neikvæð áhrif á tekjur og lausafjórstöðu þeirra.

Til viðbótar við lánshæfiseinkunnir notar samstæðan vöktunarkerfi útlána sem flokkar í fjóra útlánaáættuflokka. Flokkunarkerfið er eftirfarandi:

- Grænn: Viðskiptavinur er talinn standa undir skuldbindingum sínum án merkja um greiðsluvandræði.
- Gulur: Vísbending er um versnandi fjárhagsstöðu viðskiptavinar sem getur leitt til fjárhagslegra erfiðleika.
- Appelsínugulur: Viðskiptavinur er eða hefur áður verið í vanefnd eða fjárhagslegum erfiðleikum.
- Rauður: Viðskiptavinur er í vanefnd og kominn í innheimtu eða endurskipulagningu.

Útlánaáættu innan Áhættustýringar ber ásamt viðskiptaeiningum ábyrgð á litaflokkun viðskiptavina.

57. Stýring útlánaáættu

Stýring samstæðunnar á útlánaáættu byggir á virku eftirliti af hálfu bankaráðs, bankastjóra, Áhættu- og fjármálanefndar, Lánanefndar, útlánadeildum Áhættustýringarsviðs og viðskiptaeininga. Útlánaáættu er stýrt í samræmi við yfirlýstan áhættuvilja og útlánastefnu sem samþykkt er af bankaráði, sem og ítarlegar útlánareglur sem bankastjóri samþykkir. Áhættuvilji og útlánastefna kveða á um takmarkanir á áhættu vegna stórra áhættuskuldbindinga vegna einstaka lántaka eða hópa lántaka og samþjöppunar áhættu gagnvart ákveðnum atvinnugreinum. Bankastjóri tryggir að áhættustefnunni sé framfylgt í innri reglum og verkferlum banks. Yfirstjórnendur banks bera ábyrgð á því að einstaka viðskiptaeiningar starfi í samræmi við áhættustefnuna en bankastjóri ber ábyrgð á heildaryfirsýn ferilsins.

Prepaskiptar útlánaheimildir eru ákvarðaðar út frá stærð viðskiptaeininga, tegund viðskiptavina og reynslu starfsmanna af útlánnum. Samstæðan hefur einnig innleitt atvinnugreinastefnu við útlánaáættunir. Útlánaáættunir umfram útlánaheimild viðskiptaeininga krefjast staðfestingar Útlánastýringar innan Áhættustýringar. Útlánaáættunir umfram heimildir Útlánastýringar eru háðar samþykki Lánanefndar banks. Útlánaáættunir umfram heimildir Lánanefndar eru háðar samþykki bankaráðs, sem fer með hæstu útlánaheimild banks.

58. Mildun útlánaáættu

Mildun áhættu í útlánasafninu er lykilatriði í útlánastefnu samstæðunnar og eru varnir vegna útlánaáættu innbyggðar í ferli útlánaáættunna. Trygging útlána með veðtöku er ein helsta aðferð samstæðunnar til að lágmarka útlánaáættu, þar sem taka trygginga við veitingu t.d. fasteignalána og ýmissa annarra lána er lögbundin, auk þess sem að það er markaðsvenja.

Mikilvægustu tegundir trygginga eru fasteignir, skip og fjáreignir (hlutabréf og skuldabréf).

Skýringar við samstæðuársreikning

58. Mildun útlánaáhættu (framhald)

Fjárhæð og tegund tryggingarinnar miðast við mat á útlánaáættunni sem tengist gagnaðilanum. Matsaðferðir og viðunandi tegundir trygginga eru skilgreindar í útlánareglum samstæðunnar. Útlán samstæðunnar eru m.a. tryggð með veði í íbúðar- eða atvinnuhúsnæði, jörðum, verðbréfum, flutningaskipum, fiskiskipum ásamt óframseljanlegum veiðiheimum o.s.frv. Samstæðan tekur einnig veð í kröfum, birgðum og rekstrarfjárumum, svo sem vélbúnaði og tækjum til tryggingar lánum. Húsnæðislán eru tryggð með veði í undirliggjandi eign. Ekki eru gerðar jafn strangar kröfur til tryggingar skammtímalána til einstaklinga á borð við yfirdráttarlán og kreditkortalán.

Samstæðan metur reglulega tryggingar sem hún hefur að veði fyrir lánum sínum og hefur þróað líkón til að meta virði helstu tegunda trygginga. Í þeim tilfellum þar sem líkón samstæðunnar ná ekki til trygginganna reiknar hún virði þeirra handvirkt. Virði trygginganna er þá metið sem markaðsvirði þeirra að teknu tilliti til frádrags (e. haircut). Frádragið er hóflegt mat á kostnaði við að selja eignina nauðungarsölu. Kostnað við slíka sölu má rekja til umsýslu- og viðhaldskostnaðar á meðan eignin er á sölu, gjalda fyrir utanaðkomandi ráðgjöf og hugsanlegrar virðisrýrnunar á tímabilinu. Innra líkan reiknar frádrag vegna verðbréfa og byggist það á breytum á borð við verðflökt og seljanleika.

Samstæðan fylgist með markaðsvirði trygginga og getur krafist aukinna trygginga í samræmi við undirliggjandi lánasamninga.

Til að draga frekar úr áhættu í tengslum við fjármálagerninga gerir samstæðan jöfnunarsamninga sem gera henni kleift að skuldajafna alla samninga sem jöfnunarsamningurinn tekur til ef til vanskila kemur. Samningarnir ná almennt yfir öll markaðsviðskipti milli samstæðunnar og viðskiptamanns.

Almennt eru engar tryggingar teknar fyrir útlánunum og kröfum á lánastofnanir né heldur fyrir markaðsskuldabréfum og öðrum verðbréfum með föstum tekjum.

Samstæðan tekur tillit til þeirra trygginga sem búið er að verðmeta í samræmi við innri verklagsreglur. Ábyrgðir eru innifaldar í tryggingasafninu ef þær bera lægri áhættuvog en frumskuldbindingin. Verðmat trygginga er einnig stillt af (með tilliti til frádrags) til að taka mið af verðflökti og væntum kostnaði sem hlýst af innheimtu trygginga og endursölu þeirra.

Afleiður

Til að draga úr útlánaáættu vegna afleiðusamninga velur samstæðan mótaðila út frá ströngum reglum þar sem viðskiptavinir verða að uppfylla ströng skilyrði samstæðunnar. Samstæðan gerir einnig hefðbundna ISDA („International Swaps and Derivatives Association“) rammásamninga og aðra sambærilega samninga um skuldajöfnun við fjárhagslega mótaðila. Slíkir samningar innihalda meðal annars nettunar- og jöfnunarheimildir. Rík krafa er gerð um tryggingar og veð vegna allra afleiðusamninga samstæðunnar. Daglegt eftirlit er með stöðu trygginga auk þess sem markaðsáhætta afleiðusamninga við viðskiptavini er yfirleitt varin að fullu.

Eftirlitakerfi samstæðunnar fylgist bæði með stöðu afleiðusamninga og tryggingastöðu og reiknar útlánaígildi hvernig afleiðu innan dags. Það kallar einnig á auknar tryggingar og heldur utan um jöfnunarsamninga.

Kröfur í eigu samstæðunnar og kröfur á samstæðuna eru jafnaðar út þegar samstæðan hefur lagalegan rétt til þess, um viðurkenndar kröfur er að ræða og samstæðan hyggst annað hvort skuldajafna eða innheimta kröfu og gera upp skuld samtímis. Þar sem því er komið við er lánshæfismat ytri matsaðila notað til viðmiðunar við stýringu á útlánaáættu skuldabréfa. Að öðrum kosti notar samstæðan gangvirðismat miðað við tiltækar upplýsingar og eigið mat.

59. Virðisrýrnun útlána

Samkvæmt reglum samstæðunnar eru einstaka fjáreignir umfram mikilvægismörk skoðaðar að minnsta kosti ársfjórðungslega og oftast ef aðstæður krefjast. Virðisrýrnun fyrir hvert útlán sem er umfram mikilvægismörk er ákveðin í hverju tilfelli fyrir sig með því að meta það tap sem hefur átt sér stað á reikningsskiladegi. Mat á almennri virðisrýrnun er heimilt í eftirfarandi tilfellum: (i) söfn einsleitra lána sem hvert og eitt eru innan mikilvægismarka og (ii) tap sem hefur átt sér stað en er ekki enn sérgreint, byggt á sögulegri reynslu, upplýstu mati og tölfræðilegum reiknaðferðum.

Ef endurskoðun á væntu sjóðstreymi leiðir til endurmats á núverandi virði sjóðstreymis (reiknað miðað við virka vexti) er mismunurinn færður í rekstrarreikning (sem virðisrýrnun eða heildarleiðrétting á lánum og kröfum). Virðisrýrnun er reiknuð út frá virkum vöxtum fyrir endurmat á væntu sjóðstreymi. Ef endurmat á væntu sjóðstreymi leiðir til breytinga á bókfærðu virði er það fært sem hagnaður eða tap í rekstrarreikning. Áhrif fjárhagslegrar endurskipulagningar viðskiptamanna samstæðunnar endurspeglast í virðisrýrnun útlána eða virðisbreytingum á útlánunum, enda hefur vænt sjóðstreymi viðskiptamanna breyst.

Skýringar við samstæðuársreikning

60. Hámarksútlánaáætta og skipting eftir atvinnugreinum

Eftirfarandi töflur sýna hámarksútlánaáættu samstæðunnar 31. desember 2017 og 31. desember 2016. Staða eigna í efnahagsreikningi er byggð á bókfærðri stöðu í uppgjöri samstæðunnar. Stöður utan efnahagsreiknings í töflunum hér eru hámarksgreiðslur sem samstæðan gæti þurft að inna af hendi vegna ábyrgða, lánaskuldbindinga og óáðreginna yfirdráttarheimilda og kreditkortaheimilda.

Samstæðan notar ISAT 08 við flokkun fyrirtækja.

31. desember 2017	Fyrirtæki													
	Lána- stofnanir	Opinberir aðilar*	Einstaklingar	Sjávar- útvegur	Byggingar- starfsemi	Fasteigna- félög	Eignar- halds- félög	Verslun	þjónusta	Upplýsinga- tækni og fjarskipti	Iðnaður	Land- búnaður	Annað	Bókfært verð
Sjóður og innstæður í Seðlabanka	-	55.192	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	55.192
Markaðsskuldabréf og önnur verðréf með föstum vöxtum	2.149	104.314	-	-	-	9.352	70	-	-	-	-	-	1.425	117.310
Afleiðusamningar	1.744	-	-	-	-	1	145	11	2	-	-	-	2	1.905
Útlán og kröfur á lánastofnanir	44.866	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	44.866
Útlán og kröfur á viðskiptavini	-	11.243	356.940	114.355	80.067	123.483	25.943	52.363	103.706	31.624	17.185	8.726	1	925.636
Aðrar fjáreignir	2.762	32	80	18	738	4	35	2	1.613	1	168	-	4	5.457
Útlánaáætta í efnahagsreikningi samtals	51.521	170.781	357.020	114.373	80.805	132.840	26.193	52.376	105.321	31.625	17.353	8.726	1.432	1.150.366
Útlánaáætta utan efnahagsreiknings	4.913	20.539	31.821	11.123	51.826	22.690	2.609	19.999	26.105	4.707	7.845	979	12	205.168
Fjárhagslegar ábyrgðir og sölutryggingar verðbréfa	1.267	-	805	767	3.547	549	54	2.624	3.682	2.139	449	-	1	15.884
Ónýttar lánsheimildir	-	13.174	1	7.246	45.176	20.454	2.255	11.349	12.032	1.423	5.209	204	-	118.523
Ónýttur yfirdráttur/kreditkortaheimildir	3.646	7.365	31.015	3.110	3.103	1.687	300	6.026	10.391	1.145	2.187	775	11	70.761
Hámarks útlánaáætta	56.434	191.320	388.841	125.496	132.631	155.530	28.802	72.375	131.426	36.332	25.198	9.705	1.444	1.355.534
Hlutfall af hámarks útlánaáættu	4,2%	14,1%	28,7%	9,3%	9,8%	11,5%	2,1%	5,3%	9,7%	2,7%	1,9%	0,7%	0,1%	100%

* Opinberir aðilar eru stjórnvöld, fyrirtæki í ríkiseigu, Seðlabanki og sveitarfélög.

Skýringar við samstæðuársreikning

60. Hámarksútlánaáhætta og skipting eftir atvinnugreinum (framhald)

31. desember 2016	Fyrirtæki													
	Lána- stofnanir	Opinberir aðilar*	Einstaklingar	Sjávar- útvegur	Byggingar- starfsemi	Fasteigna- félög	Eignar- halds- félög	Verslun	Þjónusta	Upplýsinga- tækni og fjarskipti	Iðnaður	Land- búnaður	Annað	Bókfært verð
Sjóður og innstæður í Seðlabanka	-	30.662	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	30.662
Markaðsskuldabréf og önnur verðréf með föstum vöxtum	2.031	142.956	-	-	-	8.294	80	-	-	-	-	-	1.531	154.892
Afleiðusamningar	220	14	-	-	-	-	24	-	-	-	-	-	20	278
Útlán og kröfur á fjármálafyrirtæki	20.408	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	20.408
Útlán og kröfur á viðskiptavini	-	9.783	320.690	123.626	74.962	113.364	40.490	42.235	74.743	19.220	24.167	10.135	1	853.417
Aðrar fjáreignir	3.246	282	301	-	1.217	112	61	5	1.008	2	290	3	1	6.528
Útlánaáhætta í efnahagsreikningi samtals	25.905	183.697	320.991	123.626	76.179	121.770	40.655	42.240	75.751	19.222	24.457	10.138	1.553	1.066.185
Útlánaáhætta utan efnahagsreiknings	5.640	16.385	29.109	17.421	39.122	10.832	2.392	18.704	15.999	4.159	9.996	1.149	382	171.289
Fjárhagslegar ábyrgðir og sölutryggingar verðbréfa	2.022	634	819	6.345	2.650	999	64	2.959	2.179	895	525	10	365	20.465
Ónýttar lánsheimildir	-	9.080	-	7.295	33.898	8.403	1.392	10.724	6.052	2.017	7.246	249	-	86.356
Ónýttur yfirdráttur/kreditkortheimildir	3.618	6.671	28.290	3.781	2.574	1.430	936	5.021	7.768	1.247	2.225	890	17	64.468
Hámarks útlánaáhætta	31.545	200.082	350.100	141.047	115.301	132.602	43.047	60.944	91.750	23.381	34.453	11.287	1.935	1.237.474
Hlutfall af bókfærðu verði	2,5%	16,2%	28,3%	11,4%	9,3%	10,7%	3,5%	4,9%	7,4%	1,9%	2,8%	0,9%	0,2%	100%

* Opinberir aðilar eru stjórnvöld, fyrirtæki í ríkiseigu, Seðlabanki og sveitarfélög.

Skýringar við samstæðuársreikning

61. Tryggingar og veðhlutföll eftir atvinnugreinum

Veðhlutfallið lýsir hámarksútlánaáættu (bókfært bruttó virði útlána og liðir utan efnahags) sem hlutfalli af heildarverðmati trygginga. Veðhlutfall er einn af lykilháættumatsþáttum þegar verið er að meta lánveitingar einstakra viðskiptamanna. Áhættan á vanefndum viðskiptamanns er í forgrunni við útlánaáættir og líkurnar á því að lánveitandi taki á sig tap við nauðungarsölu aukast á sama tíma og virði trygginga lækkar. Hátt veðhlutfall gefur til kynna minna svigrúm til áhættuvarna gegn verðlækkunum trygginga eða gegn hækkunum útlána ef endurgreiðslur eru ekki inntar af hendi og vöxtum bætt við útistandandi höfuðstól.

31. desember 2017	Veðhlutfall - Tryggt að fullu					Veðhlutfall- Tryggt að hluta		Án trygginga	Virðis- rýrnunar- sjóður	Hámarks útlána- áhætta
	0% - 25%	25% - 50%	50% - 75%	75% - 100%	Samtals	>100%	Virði trygginga*			
Lánastofnanir	-	-	-	-	0	-	-	49.779	-	49.779
Opinberir aðilar	46	295	671	378	1.390	1.448	294	29.046	(102)	31.782
Einstaklingar	21.852	71.263	184.763	45.088	322.966	10.093	6.952	58.679	(2.978)	388.760
Íbúðalán	14.829	58.678	169.846	33.792	277.145	4.003	3.239	1.351	(824)	281.675
Annað	7.023	12.585	14.917	11.296	45.821	6.090	3.713	57.328	(2.154)	107.085
Fyrirtæki	15.155	86.703	167.698	155.238	424.794	237.995	137.958	55.670	(13.110)	705.349
Sjávarútvegur	1.772	27.719	56.494	35.609	121.594	2.510	1.573	2.064	(691)	125.477
Byggingarstarfsemi	1.357	5.479	5.865	19.584	32.285	99.145	56.836	2.352	(1.886)	131.896
Fasteignafélög	1.973	12.244	27.071	41.941	83.229	55.976	35.445	8.470	(1.503)	146.172
Eignarhaldsfélög	3.848	1.784	16.245	1.428	23.305	4.261	1.218	1.222	(236)	28.552
Verslun	1.154	8.037	11.494	21.445	42.130	24.277	15.003	6.670	(715)	72.362
Þjónusta	3.527	15.990	35.432	28.991	83.940	27.897	18.066	20.650	(2.674)	129.813
Upplýsingatækni og fjarskipti	50	5.085	995	236	6.366	19.132	8.382	11.274	(443)	36.329
Iðnaður	525	9.049	11.841	1.818	23.233	4.019	1.015	2.617	(4.839)	25.030
Landbúnaður	949	1.316	2.261	4.186	8.712	778	420	339	(123)	9.706
Annað	-	-	-	-	-	-	-	12	-	12
Samtals	37.053	158.261	353.132	200.704	749.150	249.536	145.204	193.174	(16.190)	1.175.670
31. desember 2016										
Lánastofnanir	-	-	-	-	0	-	-	26.047	-	26.047
Opinberir aðilar	42	263	758	255	1.318	1.174	544	23.922	(246)	26.168
Einstaklingar	20.188	60.457	145.319	52.366	278.330	16.035	9.374	61.589	(6.154)	349.800
Íbúðalán	12.660	47.845	131.021	42.728	234.255	7.864	5.499	4.228	(1.807)	244.540
Annað	7.528	12.612	14.298	9.638	44.075	8.171	3.875	57.361	(4.347)	105.260
Fyrirtæki	21.535	81.606	191.261	143.241	437.643	166.424	94.963	53.583	(14.551)	643.099
Sjávarútvegur	8.657	32.701	68.975	21.827	132.160	8.125	5.207	1.231	(467)	141.049
Byggingarstarfsemi	1.137	4.820	15.996	27.368	49.321	58.686	34.069	8.012	(1.934)	114.085
Fasteignafélög	869	5.438	31.890	52.181	90.378	28.662	20.061	7.712	(2.556)	124.196
Eignarhaldsfélög	6.336	4.723	17.310	1.857	30.226	5.382	2.353	7.933	(659)	42.882
Verslun	865	6.939	9.787	18.212	35.803	21.067	5.663	5.272	(1.201)	60.941
Þjónusta	2.218	16.392	23.697	14.005	56.312	26.516	14.583	14.003	(6.090)	90.741
Upplýsingatækni og fjarskipti	56	659	5.006	91	5.812	11.733	8.054	5.997	(164)	23.378
Iðnaður	360	9.078	17.079	5.533	32.050	796	492	2.683	(1.368)	34.161
Landbúnaður	1.037	743	1.521	2.160	5.461	5.392	4.472	542	(112)	11.283
Annað	-	113	-	7	120	65	9	198	-	383
Samtals	41.765	142.326	337.338	195.862	717.291	183.633	104.881	165.141	(20.951)	1.045.114

* Ef veðhlutfall er lægra en 100% er lán metið sem tryggt að fullu. Ef veðhlutfall er hærra en 100% er lán metið sem tryggt að hluta og tilvarandi virði tryggingar er sýnt í töflunni.

Skýringar við samstæðuársreikning

62. Tegundir trygginga

Eftirfarandi töflur sýna mismunandi tegundir trygginga sem settar hafa verið samstæðunni að veði vegna útlánaáættu. Íbúðarhúsnæði er helsta tryggingin sem veð er tekið í vegna útlána til einstaklinga en byggingarframkvæmdir og atvinnuhúsnæði eru helstu tryggingarnar sem veð er tekið í vegna útlána til fyrirtækja. Tryggingavirði samsvarar kröfuvirði, þar sem virði sérhverrar tryggingar sem sett hefur verið samstæðunni að veði getur ekki verið hærra en hámarks útlánaáætta samsvarandi kröfu. Breytingar á tryggingavirði milli tímabila má rekja annað hvort til breytinga á virði undirliggjandi trygginga eða breytinga á útlánaáættu.

31. desember 2017	Fasteignir	Skip	Innstæður	Verðbréf	Annað*	Samtals
Opinberir aðilar	1.282	-	36	-	346	1.664
Einstaklingar	311.117	97	537	2.917	15.887	330.555
Íbúðalán	266.979	16	28	112	3.138	270.273
Annað	44.138	81	509	2.805	12.749	60.282
Fyrirtæki	303.026	79.172	2.762	60.594	111.010	556.564
Sjávarútvegur	9.664	77.401	169	16.151	19.682	123.067
Byggingarstarfsemi	78.553	78	1.137	7	7.022	86.797
Fasteignafélög	114.403	31	196	1.965	910	117.505
Eignarhaldsfélög	1.714	-	15	23.554	11	25.294
Verslun	21.096	5	110	3.700	32.218	57.129
Þjónusta	62.690	1.602	815	3.975	34.417	103.499
Upplýsingatækni og fjarskipti	557	-	45	9.618	4.577	14.797
Iðnaður	8.025	48	272	1.624	9.275	19.244
Landbúnaður	6.324	7	3	-	2.898	9.232
Annað	-	-	-	-	-	-
Samtals	615.425	79.269	3.335	63.511	127.243	888.783

31. desember 2016	Fasteignir	Skip	Innstæður	Verðbréf	Annað*	Samtals
Opinberir aðilar	1.692	-	41	-	123	1.856
Einstaklingar	270.629	221	584	3.262	14.024	288.720
Íbúðalán	228.954	10	82	191	2.555	231.792
Annað	41.675	211	502	3.071	11.469	56.928
Fyrirtæki	271.474	93.714	3.835	57.720	102.542	529.285
Sjávarútvegur	12.010	91.101	152	16.205	20.948	140.416
Byggingarstarfsemi	71.513	81	823	2.240	6.586	81.243
Fasteignafélög	107.642	23	265	440	599	108.969
Eignarhaldsfélög	5.528	-	870	26.572	507	33.477
Verslun	16.161	11	562	1.066	23.981	41.781
Þjónusta	40.368	2.443	640	1.651	28.078	73.180
Upplýsingatækni og fjarskipti	603	-	121	5.738	7.375	13.837
Iðnaður	10.104	50	384	3.808	12.023	26.369
Landbúnaður	7.545	5	2	-	2.332	9.884
Annað	-	-	16	-	113	129
Samtals	543.795	93.935	4.460	60.982	116.689	819.861

*Aðrar tryggingar eru fjárkröfur, vörureikningar, lausafé, ökutæki, vélar, loftför og birgðir

63. Útlán og kröfur á viðskiptavini og lánastofnanir - landfræðileg skipting

Landfræðileg skipting byggir á lögheimili viðskiptavinarins fremur en aðsetri hans.

31. desember 2017	Innlent	Erlent	Samtals
Útlán og kröfur á lánastofnanir	9	44.857	44.866
Útlán og kröfur á viðskiptavini	892.936	32.700	925.636
Samtals	892.945	77.557	970.502

31. desember 2016	Innlent	Erlent	Samtals
Útlán og kröfur á lánastofnanir	1.878	18.530	20.408
Útlán og kröfur á viðskiptavini	808.917	44.500	853.417
Samtals	810.795	63.030	873.825

Skýringar við samstæðuársreikning

64. Útlán og kröfur - skipting eftir vöktunarflokkum útlánaáættu

Eftirfarandi töflur sýna eftirlit með útlánaáættu eftir vöktunarflokkum. Nánari upplýsingar um eftirlit útlána og litaflökkana er að finna í skýringu 56 Vöktun og eftirlit með útlánaáættu.

31. desember 2017	Grænn	Gulur	Appelsínugulur	Rauður	Bókfært virði
Lánastofnanir	44.866	-	-	-	44.866
Opinberir aðilar	10.940	200	14	89	11.243
Einstaklingar	330.934	9.735	12.194	4.077	356.940
Íbúðalán	264.954	6.655	7.969	2.097	281.675
Annað	65.980	3.080	4.225	1.980	75.265
Fyrirtæki	495.774	40.282	12.835	8.562	557.453
Sjávarútvegur	101.030	11.589	1.395	341	114.355
Byggingarstarfsemi	74.460	3.641	1.155	811	80.067
Fasteignafélög	106.562	10.454	4.062	2.405	123.483
Eignarhaldsfélög	25.541	201	194	7	25.943
Verslun	48.314	2.439	888	722	52.363
Þjónusta	89.911	8.714	4.298	783	103.706
Upplýsingatækni og fjarskipti	31.401	153	59	11	31.624
Iðnaður	12.900	630	227	3.428	17.185
Landbúnaður	5.654	2.461	557	54	8.726
Annað	1	-	-	-	1
Samtals	882.514	50.217	25.043	12.728	970.502

31. desember 2016	Grænn	Gulur	Appelsínugulur	Rauður	Bókfært virði
Lánastofnanir	20.408	-	-	-	20.408
Opinberir aðilar	8.992	470	55	266	9.783
Einstaklingar	286.877	11.503	16.573	5.737	320.690
Íbúðalán	224.043	7.686	9.648	3.161	244.538
Annað	62.834	3.817	6.925	2.576	76.152
Fyrirtæki	463.201	36.014	13.006	10.723	522.944
Sjávarútvegur	119.346	3.297	660	323	123.626
Byggingarstarfsemi	68.720	4.714	899	629	74.962
Fasteignafélög	94.970	12.378	3.940	2.077	113.365
Eignarhaldsfélög	38.654	1.069	646	121	40.490
Verslun	37.072	2.994	1.339	830	42.235
Þjónusta	62.064	5.983	4.147	2.549	74.743
Upplýsingatækni og fjarskipti	18.646	406	140	28	19.220
Iðnaður	17.745	1.796	469	4.157	24.167
Landbúnaður	5.983	3.377	766	9	10.135
Annað	1	-	-	-	1
Samtals	779.478	47.987	29.634	16.726	873.825

65. Útlánagæði fjáreigna

Eftirfarandi töflur sýna heildarbókfært virði útlána og krafna á lánastofnanir og viðskiptamenn sem komnir eru í vanskil með samningsbundnar greiðslur.

31. desember 2017	Bókfært virði brúttó				Virðisrýrnunarsjóður	Bókfært virði
	Engin vanskil eða sérstök virðisrýrnun	Vanskil en ekki sérstaklega virðisrýrt	Sérstaklega virðisrýrt	Samtals		
Sjóður og innstæður í Seðlabanka	55.192	-	-	55.192	-	55.192
Markaðsskuldabréf og önnur verðbréf með föstum tekjum	117.237	73	-	117.310	-	117.310
Afleiðusamningar	1.905	-	-	1.905	-	1.905
Útlán og kröfur á lánastofnanir	44.866	-	-	44.866	-	44.866
Útlán og kröfur á viðskiptavini	893.230	20.756	27.840	941.826	(16.190)	925.636
Aðrar fjáreignir	5.457	-	-	5.457	-	5.457
Samtals	1.117.887	20.829	27.840	1.166.556	(16.190)	1.150.366

Skýringar við samstæðuársreikning

65. Útlánagæði fjáreigna (framhald)

	Bókfært virði brúttó					Virðis- rýrnunar- sjóður	Bókfært virði
	Engin vanskil eða sérstök virðisrýrnun	Vanskil en ekki sérstaklega virðisrýrt	Sérstaklega virðisrýrt	Samtals			
31. desember 2016							
Sjóður og innstæður í Seðlabanka	30.662	-	-	30.662	-	30.662	
Markaðsskuldabréf og önnur verðbréf með föstum tekjum	154.731	161	-	154.892	-	154.892	
Afleiðusamningar	278	-	-	278	-	278	
Útlán og kröfur á lánastofnanir	20.408	-	-	20.408	-	20.408	
Útlán og kröfur á viðskiptavinum	815.881	24.437	34.050	874.368	(20.951)	853.417	
Aðrar fjáreignir	6.528	-	-	6.528	-	6.528	
Samtals	1.028.488	24.598	34.050	1.087.136	(20.951)	1.066.185	

Virðisrýrnunarsjóðurinn felur í sér bæði sérstaka virðisrýrnun og almenna virðisrýrnun.

66. Útlán og aðrar kröfur án vanskila eða sértækrar virðisrýrnunar

Eftirfarandi töflur sýna gæði útlána sem eru án vanskila eða sértækrar virðisrýrnunar í formi lánsæfiseinkunna. Nánari lýsing á lánsæfiseinkunum er að finna í skýringu 55, Mat á útlánaáættu.

	Lánsæfiseinkunnir					Engin einkunn	Bókfært virði brúttó
	10-7	6-4	3-1	0			
31. desember 2017							
Lánastofnanir	44.597	269	-	-	-	44.866	
Opinberir aðilar	6.243	4.910	14	-	-	11.167	
Einstaklingar	131.287	178.166	35.372	71	781	345.677	
Íbúðalán	118.239	133.742	21.804	42	358	274.185	
Annað	13.048	44.424	13.568	29	423	71.492	
Fyrirtæki	33.874	446.089	54.575	1.367	481	536.386	
Sjávarútvegur	5.752	96.502	10.565	58	-	112.877	
Byggingarstarfsemi	336	67.010	11.822	71	-	79.239	
Fasteignafélög	688	106.319	10.717	914	324	118.962	
Eignarhaldsfélög	185	23.628	2.142	-	42	25.997	
Verslun	10.338	38.605	1.301	15	-	50.259	
Þjónusta	12.152	73.132	10.626	172	88	96.170	
Upplýsingatækni og fjarskipti	352	25.712	5.380	9	-	31.453	
Iðnaður	3.101	8.538	1.489	1	27	13.156	
Landbúnaður	970	6.642	533	127	-	8.272	
Annað	-	1	-	-	-	1	
Samtals	216.001	629.434	89.961	1.438	1.262	938.096	

	Lánsæfiseinkunnir					Engin einkunn	Bókfært virði brúttó
	10-7	6-4	3-1	0*			
31. desember 2016							
Lánastofnanir	20.408	-	-	-	-	20.408	
Opinberir aðilar	6.448	3.029	32	5	-	9.514	
Einstaklingar	112.366	154.564	36.527	339	914	304.710	
Íbúðalán	96.971	114.459	23.500	203	599	235.732	
Annað	15.395	40.105	13.027	136	315	68.978	
Fyrirtæki	35.410	423.118	41.078	1.274	777	501.657	
Sjávarútvegur	12.655	105.283	4.869	35	-	122.842	
Byggingarstarfsemi	257	65.878	7.442	8	72	73.657	
Fasteignafélög	172	97.199	8.154	884	341	106.750	
Eignarhaldsfélög	-	34.503	4.769	-	245	39.517	
Verslun	9.976	27.667	2.978	253	21	40.895	
Þjónusta	6.947	53.077	9.254	42	54	69.374	
Upplýsingatækni og fjarskipti	227	18.583	358	12	-	19.180	
Iðnaður	4.395	13.517	1.789	40	-	19.741	
Landbúnaður	781	7.410	1.465	-	44	9.700	
Annað	-	1	-	-	-	1	
Samtals	174.632	580.711	77.637	1.618	1.691	836.289	

Skýringar við samstæðuársreikning

67. Útlán og aðrar kröfur í vanskilum en án virðisýrnnunar

Eftirfarandi tafla sýnir bókfært brúttó virði útlána og krafna á lánastofnanir og viðskiptavinum, sem farið hafa í vanskil með samningsbundnar skuldbindingar sínar sem nemur einum degi eða fleirum.

	Vanskil 1-5 dagar	Vanskil 6-30 dagar	Vanskil 31-60 dagar	Vanskil 61-90 dagar	Vanskil yfir 90 dagar	Bókfært virði brúttó
31. desember 2017						
Opinberir aðilar	-	43	-	-	-	43
Einstaklingar	546	3.686	3.517	570	955	9.274
Fyrirtæki	1.547	4.283	2.066	1.561	1.982	11.439
Samtals	2.093	8.012	5.583	2.131	2.937	20.756
31. desember 2016						
Opinberir aðilar	-	-	-	50	-	50
Einstaklingar	2.459	4.561	3.134	1.241	1.509	12.904
Fyrirtæki	4.932	3.307	1.143	643	1.458	11.483
Samtals	7.391	7.868	4.277	1.934	2.967	24.437

68. Útlán og aðrar kröfur eftir atvinnugreinum

Eftirfarandi töflur sýna útlánaáættu og virðisýrnum eftir tegund viðskiptavina og atvinnugreinum.

	Sérstaklega virðisýrt							
	Bókfært virði brúttó	Ekki sérstök virðisýrnum brúttó	Par af í skilum			Par af í vanskilum*		
			Almenn virðisýrnum	Bókfært virði brúttó	Sérstök virðisýrnum	Bókfært virði brúttó	Sérstök virðisýrnum	Bókfært virði
31. desember 2017								
Lánastofnanir	44.866	44.866	-	-	-	-	-	44.866
Opinberir aðilar	11.345	11.210	(56)	-	-	134	(45)	11.243
Einstaklingar	359.918	354.956	(1.076)	1.507	(409)	3.457	(1.495)	356.940
Íbúðalán	282.499	280.237	(304)	1.039	(152)	1.225	(370)	281.675
Annað	77.419	74.719	(772)	468	(257)	2.232	(1.125)	75.265
Fyrirtæki	570.563	547.820	(2.904)	14.299	(5.324)	8.443	(4.881)	557.453
Sjávarútvegur	115.045	114.263	(357)	531	(230)	252	(104)	114.355
Byggingarstarfsemi	81.954	79.928	(643)	690	(574)	1.335	(669)	80.067
Fasteignafélög	124.986	121.234	(548)	2.049	(624)	1.702	(330)	123.483
Eignarhaldsfélög	26.179	26.041	(142)	51	(16)	87	(78)	25.943
Verslun	53.078	51.541	(225)	936	(209)	601	(281)	52.363
Þjónusta	106.381	100.620	(522)	4.522	(1.562)	1.238	(590)	103.706
Upplýsingatækni og fjarskipti	32.066	31.984	(374)	55	(48)	28	(21)	31.624
Iðnaður	22.024	13.815	(73)	5.068	(1.978)	3.141	(2.788)	17.185
Landbúnaður	8.849	8.393	(20)	397	(83)	59	(20)	8.726
Annað	1	1	-	-	-	-	-	1
Samtals	986.692	958.852	(4.036)	15.806	(5.733)	12.034	(6.421)	970.502
31. desember 2016								
Lánastofnanir	20.408	20.408	-	-	-	-	-	20.408
Opinberir aðilar	10.028	9.565	(48)	-	-	464	(198)	9.783
Einstaklingar	326.844	317.614	(1.499)	2.170	(738)	7.059	(3.916)	320.690
Íbúðalán	246.345	242.274	(479)	1.285	(221)	2.785	(1.106)	244.538
Annað	80.499	75.340	(1.020)	885	(516)	4.274	(2.810)	76.152
Fyrirtæki	537.496	513.139	(2.476)	9.953	(4.446)	14.404	(7.630)	522.944
Sjávarútvegur	124.094	123.314	(145)	326	(71)	452	(250)	123.626
Byggingarstarfsemi	76.897	74.802	(537)	635	(530)	1.460	(867)	74.963
Fasteignafélög	115.922	111.727	(667)	1.717	(817)	2.478	(1.074)	113.364
Eignarhaldsfélög	41.148	40.503	(251)	156	(35)	489	(372)	40.490
Verslun	43.436	41.629	(224)	756	(291)	1.050	(685)	42.235
Þjónusta	80.833	71.762	(401)	3.601	(2.029)	5.471	(3.661)	74.743
Upplýsingatækni og fjarskipti	19.383	19.308	(115)	27	(6)	49	(43)	19.220
Iðnaður	25.535	19.929	(91)	2.695	(632)	2.912	(646)	24.167
Landbúnaður	10.247	10.164	(45)	40	(35)	43	(32)	10.135
Annað	1	1	-	-	-	-	-	1
Samtals	894.776	860.726	(4.023)	12.123	(5.184)	21.927	(11.744)	873.825

*Í vanskilum yfir 90 daga

Skýringar við samstæðuársreikning

69. Virðisrýrnun útlána og krafna á lánastofnanir og viðskiptavinir og annarra fjáreigna

	2017			2016		
	Sérstök virðisrýrnun	Almenn virðisrýrnun	Samtals	Sérstök virðisrýrnun	Almenn virðisrýrnun	Samtals
Staða í upphafi árs	(16.928)	(4.023)	(20.951)	(28.200)	(5.457)	(33.657)
Nýtt framlag	(3.668)	(13)	(3.681)	(4.676)	-	(4.676)
Bakfært framlag	3.665	-	3.665	8.469	1.434	9.903
Framlag á móti afskrift	4.777	-	4.777	7.479	-	7.479
Staða í lok árs	(12.154)	(4.036)	(16.190)	(16.928)	(4.023)	(20.951)

	2017			2016		
	Viðskipta-vinir	Lána-stofnanir	Samtals	Viðskipta-vinir	Lána-stofnanir	Samtals
Nýtt framlag	(3.681)	-	(3.681)	(4.677)	-	(4.677)
Afskrift	(6.270)	-	(6.270)	(9.663)	-	(9.663)
Framlag á móti afskrift	4.777	-	4.777	7.479	-	7.479
Bakfært framlag	3.665	-	3.665	9.903	-	9.903
Innheimt áður afskrifað	1.815	-	1.815	2.208	-	2.208
Gengisbreytingar	200	-	200	-	-	0
Hrein virðisrýrnun útlána og krafna	506	0	506	5.250	0	5.250
Virðisrýrnun, lánastofnanir og aðrar eignir	-	-	0	-	(452)	(452)
Hrein virðisrýrnun ársins	506	0	506	5.250	(452)	4.798

70. Endurskipulögð útlán

Samstæðan hefur hannað ferli og úrræði til að auðvelda fjárhagslega endurskipulagningu viðskiptavina sem eiga í greiðsluferfiðleikum. Slík ferli og úrræði fela í sér breytingar á lánstíma, afborgunum og samþykki á áætlunum stjórnenda.

71. Stórar áhættuskuldbindingar

Þann 31. desember 2017 voru þrjú hópar viðskiptamanna skilgreindir sem stórar áhættuskuldbindingar samkvæmt gildandi reglum um stórar áhættuskuldbindingar fjármálafyrirtækja. Viðskiptavinir teljast til stórra áhættuskuldbindinga ef heildarskuldbindingar þeirra eða fjárhagslega- eða stjórnunarlega tengdra aðila eru umfram 10% af hæfu fjármagni samstæðunnar. Samkvæmt ofangreindum reglum má engin áhættuskuldbinding, eftir útlánamildun, vera stærri en 25% af hæfu fjármagni. Neðangreind tafla sýnir stórar áhættuskuldbindingar eftir útlánamildun.

	Fjöldi stórra áhætta	Stórar áhættur
31. desember 2017		
Stórar áhættuskuldbindingar á bilinu 10-20% af hæfu fjármagni samstæðunnar	2	53.182
Stórar áhættuskuldbindingar á bilinu 0-10% af hæfu fjármagni samstæðunnar	1	-
Samtals	3	53.182
Hlutfall af hæfu fjármagni		22%
31. desember 2016		
Stórar áhættuskuldbindingar á bilinu 10-20% af hæfu fjármagni samstæðunnar	2	51.310
Stórar áhættuskuldbindingar á bilinu 0-10% af hæfu fjármagni samstæðunnar	1	-
Samtals	3	51.310
Hlutfall af hæfu fjármagni		20%

72. Markaðsskuldbréf og önnur verðbréf með föstum tekjum

Sundurliðun á skuldbréfasafni samstæðunnar, í samræmi við mat matsfyrirtækisins Standard & Poor's, er sem hér segir:

Bókfært verð	2017	2016
AAA/AA+/AA/AA-	49.436	24.941
A+/A/A-	44.166	-
BBB+	2.149	107.337
BBB/BBB-	9.790	12.547
Lægra en BBB-	496	-
Óflokkað	11.273	10.067
Samtals	117.310	154.892

Skýringar við samstæðuársreikning

72. Markaðsskuldabréf og önnur verðbréf með föstum tekjum (framhald)

Eftirfarandi tafla sýnir bókfært verð skuldabréfa þar sem útgefendur bréfanna hafa ekki staðið við samningsbundnar greiðslur á gjalddögum:

	Vanskil 0-90 dagar	Vanskil yfir 90 dagar	Bókfært virði
31. desember 2017			
Eignarhaldsfélög	-	70	70
Aðrir	-	3	3
Samtals	0	73	73
31. desember 2016			
Eignarhaldsfélög	-	70	70
Aðrir	-	91	91
Samtals	0	161	161

73. Afleiðusamningar

Sundurliðun á afleiðusamningum samstæðunnar, sem flokkaðir eru eftir tilsvaramandi lánsþæfiseinkunn mótaðila samkvæmt matsfyrirtækinu Standard & Poor's, er sem hér segir:

	2017			2016		
	Nafnverðs- fjárhæð	Gangvirði		Nafnverðs- fjárhæð	Gangvirði	
		Eignir	Skuldir		Eignir	Skuldir
AAA/AA+/AA/AA-	-	-	-	6	-	-
A+/A/A-	139.555	1.622	672	28.534	180	191
BBB+	2.243	36	5	8.784	28	21
BBB/BBB-	-	-	-	3.100	24	2
Óflokkað	13.905	247	264	15.556	46	969
Samtals	155.703	1.905	941	55.980	278	1.183

74. Jöfnun fjáreigna og fjárskulda

Eftirfarandi tafla sýnir yfirlit yfir stöður fjáreigna og fjárskulda sem falla undir jöfnunarsamninga eða sambærilega samninga sem beita má án skilyrða.

31. desember 2017

Fjáreignir sem falla undir jöfnunarsamninga eða sambærilega samninga sem beita má án skilyrða.

Tegund	Fjáreignir sem falla undir jöfnunarsamninga		Jöfnun sem ekki er færð í efnahagsreikning			Nettó eignir m.t.t. jöfnunar- samninga	Fjáreignir sem ekki falla undir jöfnunar- samninga	Bókfært virði nettó innan efnahags
	Fjáreignir	Fjárskuldir	Nettó	Fjárskuldir	Móttæknar tryggingar			
Afleiður	1.905	-	1.905	(204)	(1.312)	389	-	1.905

Fjárskuldir sem falla undir jöfnunarsamninga eða sambærilega samninga sem beita má án skilyrða.

Tegund	Fjárskuldir sem falla undir jöfnunarsamninga		Jöfnun sem ekki er færð í efnahagsreikning			Nettó skuldir m.t.t. jöfnunar- samninga	Fjárskuldir sem ekki falla undir jöfnunar- samninga	Bókfært virði nettó innan efnahags
	Fjárskuldir	Fjáreignir	Nettó	Fjáreignir	Afhentar tryggingar			
Afleiður	(940)	-	(940)	(204)	641	(504)	-	(940)
Skortstöður	(318)	-	(318)	-	318	-	-	(318)
Samtals	(1.258)	0	(1.258)	(204)	959	(504)	0	(1.258)

Skýringar við samstæðuársreikning

74. Jöfnun fjáreigna og fjárskulda (framhald)

31. desember 2016

Fjáreignir sem falla undir jöfnunarsamninga eða sambærilega samninga sem beita má án skilyrða.

Tegund	Fjáreignir sem falla undir jöfnunarsamninga			Jöfnun sem ekki er færð í efnahagsreikning			Nettó eignir m.t.t. jöfnunarsamninga	Fjáreignir sem ekki falla undir jöfnunarsamninga	Bókfært virði nettó innan efnahags
	Fjáreignir	Fjárskuldir	Nettó	Fjárskuldir	Móttæknar tryggingar				
Afleiður	265	-	265	(79)	(46)	140	13	278	

Fjárskuldir sem falla undir jöfnunarsamninga eða sambærilega samninga sem beita má án skilyrða.

Tegund	Fjárskuldir sem falla undir jöfnunarsamninga			Jöfnun sem ekki er færð í efnahagsreikning			Nettó skuldir m.t.t. jöfnunarsamninga	Fjárskuldir sem ekki falla undir jöfnunarsamninga	Bókfært virði nettó innan efnahags
	Fjárskuldir	Fjáreignir	Nettó	Fjáreignir	Afhentar tryggingar				
Afleiður	(1.090)	-	(1.090)	79	117	(894)	(93)	(1.183)	
Skortstöður	(546)	-	(546)	-	546	-	-	(546)	
Samtals	(1.636)	0	(1.636)	79	663	(894)	(93)	(1.729)	

Lausafjánhætta

75. Lausafjánhætta

Lausafjánhætta er áhættan á því að samstæðan eigi í erfiðleikum með að standa við skuldbindingar sínar sem fylgja fjárskuldum, sem gerðar eru upp með afhendingu reiðufjár eða annarrar fjáreignar, eða að slíku uppgjöri fylgi óhóflegur kostnaður. Áhættuna má rekja til mögulegs misræmis í tímasetningum á greiðslufleði.

76. Stýring lausafjánhættu

Bankinn hefur mótað og sett stefnu um stýringu lausafjár fyrir sig og dótturfélög sín þar sem markmiðið er að setja fram leiðir til að greina, meta, mæla, stýra og hafa eftirlit með lausafé. Markmið stefnu um stýringu lauss fjár er að tryggja að jafnvel á álagstímum sé til nægilegt lausafé og fjármögnunarleiðir séu aðgengilegar til að standa straum af fjárhagslegum skuldbindingum tímanlega og á sanngjörnum kjörum. Markmið með framkvæmd stefunnar er jafnframt að draga úr sveiflum í lausafjárstöðu. Lausafjárreglur bankans byggja á ramma sem settur er fram í regluverki Basel III um stýringu lausafjánhættu þar sem meginmælikvarðar lausafjánhættu eru lausafjárþekjuhlutfall (e. Liquidity Coverage Ratio, LCR) og fjármögnunarþekjuhlutfall (e. Net Stable Funding Ratio, NSFR). Tilgangur lausafjárþekjuhlutfallsins er að tryggja að skammtímapólmörk lausafjárstöðu séu viðunandi með því að ganga úr skugga um að samstæðan eigi nægar hágæða lausafjáreignir til að mæta skyndilegu álagi sem varir í allt að 30 daga. Tilgangur fjármögnunarþekjuhlutfallsins er að takmarka tímamisræmi á milli eigna og skulda og að hve miklu leyti bankinn reiðir sig á óstöðuga skammtímafjármögnun til að fjármagna langtímaeignir.

Samstæðan fer eftir reglum Seðlabanka Íslands nr. 266/2017, um lausafjárhlutfall lánastofnanna, sem tóku gildi 31. mars 2017 og komu í stað eldri reglna, nr. 1031/2014. Samstæðan fylgir einnig reglum nr. 1032/2014 um fjármögnunarhlutfall í erlendum gjaldmiðlum, auk þess að fylgja leiðbeinandi tilmælum Fjármálaeftirlitsins nr. 2/2010 um bestu framkvæmd lausafjárstýringar hjá fjármálafyrirtækjum. Lausafjárreglur Seðlabankans krefjast þess að heildarlausafjárþekja fyrir samstæðuna sé að lágmarki 100% og að lausafjárþekja fyrir erlendar myntir sé 100%. Reglur um fjármögnunarhlutfall setja 100% lágmarksskorðu um stöðuga fjármögnunarþekju erlendra mynta árið 2017. Samstæðan skilar mánaðarlegum skýrslum um lausafjárstöðu og fjármögnunarhlutfall til Seðlabankans og Fjármálaeftirlitsins.

Samstæðan hefur sett fram áhættuvilja fyrir lausafjárstýringu sem tekur mið af framangreindum reglum og kröfum, sem og innri kröfum bankans.

Lausafjánhætta er stýrt miðlægt innan samstæðunnar af Fjárstýringu og er undir eftirliti Markaðsáættu. Fyrirkomulagið gerir stjórnendum kleift að fylgjast með og stýra lausafjánhættu fyrir samstæðuna. Áhættu- og fjármálanefnd bankans hefur eftirlit með lausafjánhættu samstæðunnar en Innri endurskoðun metur hvort stýringarferli lausafjánhættu sé árangursríkt og skilvirkt.

Fylgst er með lausafjánhættu samstæðunnar innan dags, skammtíma lausafjánhættu til 30 daga, sem og lausafjánhættu og fjármögnunaráhættu vegna misræmis eigna og skulda til lengri tíma.

Lausafjárstýring samstæðunnar felur meðal annars í sér að setja upp áætlað sjóðstreymi út frá endurgreiðsluferli frekar en að byggja á samningsbundnum gjalddögum eingöngu, eftirlit með lausafjánhættu í efnahagsreikningi, eftirlit og stýringu á endurgreiðsluferli skulda og skuldbindinga utan efnahagsreiknings, eftirlit með samsöfnun lausafjánhættu til að forðast að verða ótilhlýðilega háður stórum mótaðilum, áætla sjóðstreymi framtíðarviðskipta og viðhalda lausafjár- og viðlagaáætlunum sem segja til um aðgerðir sem grípa skal til komi til erfiðleika vegna skorts á lausafé.

Skýringar við samstæðuársreikning

76. Stýring lausafjánhættu (framhald)

Markaðsáhætta framkvæmir mánaðarlegar álagsprófanir sem felast í því að beita ýmsum hugsanlegum sviðsmyndagreiningum á lausafjástöðu samstæðunnar til að tryggja að lausafé sé nægilegt til að standast álagsaðstæður. Hver álagsprófun byggir á mismunandi forsendum til að meta áhrif mismunandi markaðsaðstæðna.

Meginmælikvarði lausafjánhættu til skamms tíma er lausafjáhættu sem mælir hlutfall hágæða lausafjäreigna af nettó heildarútlæði á næstu 30 dögum miðað við álagsaðstæður. Hágæða lausafjäreignir samanstanda af handbæru reiðufé, sjóði hjá Seðlabanka, eignum sem nota má í endurhverfum viðskiptum við Seðlabanka Íslands og erlend ríkisverðbréf með 0% áhættuvog. Vænt inn- og útlæði fyrir næstu 30 daga er fengið með því að vigta þá eigna- og skuldaliði sem tilteknir eru við útreikning hlutfallsins með fyrirfram ákveðnum inn- og útlæðisvigtum sem tilgreindar eru í lausafjárreglum nr. 266/2017. Lánastofnanir geta að hámarki gert ráð fyrir 75% af væntu innflæði lausafjár á móti væntu útlæði lausafjár. Þetta er gert til að koma í veg fyrir að lánastofnanir reiði sig um of á vænt innflæði á álagastímum. Töflurnar hér að neðan sýna útreikninga lausafjáhættu:

Lausafjáhættu 31. desember 2017	Heild		Erlendar myntir	
	Óvigtað	Vigtað	Óvigtað	Vigtað
1. stigs lausafjäreignir	110.036	110.036	51.112	51.112
Upplýsingaliðir	24.333	-	10.273	-
Heildarlausafjäreignir	134.369	110.036	61.385	51.112
Innlán	451.942	115.437	47.910	18.427
Lántaka	220	220	-	-
Annað útlæði	140.357	17.181	32.796	3.523
Heildarútlæði (0-30 daga)	592.519	132.838	80.706	21.950
Kröfur á lánastofnanir	57.074	43.202	44.836	43.141
Annað innflæði	42.736	19.443	12.593	6.729
Skorða á áætlað innflæði	-	-	-	(33.407)
Heildarinnflæði (0-30 daga)	99.810	62.645	57.429	16.463
Lausafjáhættu		157%		931%

Lausafjáhættu 31. desember 2016	Heild		Erlendar myntir	
	Óvigtað	Vigtað	Óvigtað	Vigtað
1. stigs lausafjäreignir	143.977	143.977	26.221	26.221
2. stigs lausafjäreignir og upplýsingaliðir	28.749	5.589	11.177	5.589
Heildarlausafjäreignir	172.726	149.566	37.398	31.810
Innlán	391.508	123.148	36.126	14.123
Lántaka	2.787	2.787	447	447
Annað útlæði	173.532	31.002	29.879	2.561
Heildarútlæði (0-30 daga)	567.827	156.937	66.452	17.131
Kröfur á lánastofnanir	18.707	16.732	18.680	16.704
Annað innflæði	54.673	23.547	28.642	14.317
Skorða á áætlað innflæði	-	-	-	(18.173)
Heildarinnflæði (0-30 daga)	73.380	40.279	47.322	12.848
Lausafjáhættu		128%		743%

Meðfylgjandi tafla sýnir samsetningu lausafjáhættu bankans sem samsettur er af hágæðalausafjäreignum, sem skilgreindar eru í lausafjárreglum nr. 266/2017, sem og af tiltækum útlánnum og kröfum á fjármálastofnanir:

Lausafjáhættu 31.12.2017	Samtals	Erlendar
Sjóður og innstæður í Seðlabanka	12.151	1.341
Markaðsskuldabréf og önnur verðbréf veðhæf hjá Seðlabanka Íslands	48.114	-
Erlend ríkisskuldabréf með 0% áhættuvigt	49.771	49.771
Hágæðalausafjäreignir	110.036	51.112
Útlán og kröfur á fjármálafyrirtæki	57.074	44.836
Heildarlausafjáhættu	167.110	95.948

Skýringar við samstæðuársreikning

76. Stýring lausafjánhættu (framhald)

Annar meginmælikvarði lausafjánhættu til lengri tíma er fjármögnunarpækja. Neðangreind tafla sýnir fjármögnunarpækju í erlendum myntum og fjármögnunarpækju samtals í lok árs 2017 og 2016.

	2017	2016
Fjármögnunarpækja erlendra mynta	179%	154%
Fjármögnunarpækja samtals	124%	123%

77. Eftirstöðvagreining fjáreigna og fjárskulda

Töflurnar hér á eftir taka aðeins mið af samningsbundnu greiðsluflæði eigna og skulda samstæðunnar en taka ekki mið af þeim aðgerðum sem samstæðan getur ákveðið að fara í til að umbreyta eignum í reiðufé annað hvort með sölu eigna eða þátttöku í viðskiptum við Seðlabanka Íslands. Frekari upplýsingar um lausafjánhættu samstæðunnar má sjá í skýringu 76.

Fjárhæðum í eftirstöðvagreiningunni fyrir lok árs 2017 og 2016 er skipt niður á tímabil með tilliti til líftíma samnings (þ.e. miðað við tímasetningu samningsbundins greiðsluflæðis). Í tilvikum útlána og krafna á viðskiptavinum sem eru í greiðslustöðvun eða þar sem skiptameðferð stendur yfir metur samstæðan greiðsluflæði út frá sögulegum upplýsingum um endurheimtur. Í tilvikum skuldabréfa sem útgefin eru af fyrirtækjum í greiðslustöðvun eða þar sem skiptameðferð stendur yfir eru fjárhæðir settar fram sem vænt greiðsluflæði metið á gangvirði á reikningsskiladegi. Þessi skuldabréf falla öll á tímabilið 1-5 ár.

Fjárhæðir sem birtar eru í eftirstöðvagreiningunni eru ónúvirt framtíðar innflæði og útlæði greiðslna samstæðunnar, þar með talið greiðsluflæði af höfuðstólum og vöxtum. Þessar fjárhæðir eru aðrar en bókfært virði í efnahagsreikningi sem byggja á núvirtu en ekki ónúvirtu greiðsluflæði. Ef inn- og útgreiðslur eru ekki fastákveðnar er fjárhæðin sem notuð er við eftirstöðvagreininguna ákvörðuð með tilliti til þeirra vaxta og gengis gjaldmiðla sem er í gildi á reikningsskiladegi. Framtíðargreiðsluflæði verðtryggðra eigna og skulda er áætlað með því að nota fasta ársverðbólgu sem miðast við 12 mánaða verðbólgu á reikningsskiladegi. Þegar valkvætt er hvenær samstæðan þarf að inna greiðslu af hendi er vænt greiðslustreymi reiknað út frá fyrsta degi sem samstæðan kann að vera krafin um greiðslu en það er versta spá út frá sjónarmiði samstæðunnar. Sem dæmi má nefna að óbundnar innstæður falla inn á fyrsta tímabilið. Þar sem samstæðan hefur skuldbundið sig til að reiða fram afborgun er reiknað með því að hver afborgun eigi sér stað á fyrsta degi sem samstæðan kann að vera krafin um greiðslu. Ónýttar lánalínur falla því líka innan þess tímabils sem fyrst mætti nýta þær. Fyrir fjárhagslega ábyrgðasamninga sem samstæðan gefur út er fjárhæðin sem notuð er í eftirstöðvagreiningunni hámarksfjárhæð ábyrgðarinnar og er hún gefin upp á fyrsta tímabilinu sem hægt væri að krefjast efnda á ábyrgðinni.

Talsverður munur er á væntu greiðsluflæði samstæðunnar af óbundnum innstæðum annars vegar og fjárhæðunum sem eftirstöðvagreiningin miðast við hins vegar. Óbundin innlán viðskiptavina hafa stuttan samningsbundinn gjalddaga en eru skilgreind sem tiltölulega stöðug fjármögnunarleidd með væntan lánstíma lengri en eitt ár, sjá nánar í skýringu 76. Að auki er ekki gert ráð fyrir því að allar lánalínur séu nýttar samstundis. Eins og kom fram í skýringu 76, framkvæmir samstæðan einnig vikulegar álagsprófanir til að meta áhrif breyttra markaðsaðstæðna og úttekta á innlánunum.

Innan afleiðna koma fjárhæðir stundarviðskipta. Við stýringu á lausafjánhættu lítur samstæðan á stundarviðskipti sem fjárhagslega eign eða skuld en ekki sem hluta af afleiðusamningum.

Skýringar við samstæðuársreikning

77. Eftirstöðvagreining fjáreigna og fjárskulda (framhald)

Eftirfarandi tafla sýnir eftirstöðvagreiningu fyrir fjármálagerninga samstæðunnar 31. desember 2017:

Fjáreignir aðrar en afleiður	0-1 mánuður	1-3 mánuðir	3-12 mánuðir	1-5 ár	Meira en 5 ár	Án gjald- daga	Samtals	Bókfært verð
Sjóður og innstæður í Seðlabanka	55.192	-	-	-	-	-	55.192	55.192
Markaðsskuldabréf og önnur verðbréf með föstum tekjum	6.450	31.866	61.773	9.049	18.675	-	127.813	117.310
Hlutabréf og önnur verðbréf með breytilegum tekjum	-	-	-	-	-	27.980	27.980	27.980
Útlán og kröfur á lánastofnanir	44.852	-	-	-	-	-	44.852	44.866
Útlán og kröfur á viðskiptavini	33.426	62.266	147.547	363.955	790.653	-	1.397.847	925.636
Aðrar fjáreignir	5.457	-	-	-	-	-	5.457	5.457
Samtals	145.377	94.132	209.320	373.004	809.328	27.980	1.659.141	1.176.441
Afleiður - eignir								
Afleiður gerðar upp brúttó								1.902
Innstreymi	30.571	17.377	189	48.316	-	-	96.453	
Útstreymi	(30.263)	(17.141)	(188)	(47.205)	-	-	(94.797)	
Samtals	308	236	1	1.111	0	0	1.656	1.902
Afleiður gerðar upp nettó	3	-	-	-	-	-	3	3
Samtals	311	236	1	1.111	0	0	1.659	1.905
Fjárskuldir aðrar en afleiður								
Innlán við lánastofnanir og Seðlabanka	(20.579)	(11.793)	-	(8)	-	-	(32.380)	(32.062)
Innlán viðskiptavina	(450.985)	(104.952)	(33.467)	(13.331)	(5.476)	-	(608.211)	(605.158)
Skortstöður	(2)	-	(17)	(303)	(86)	-	(408)	(317)
Lántaka	(220)	(7.040)	(24.497)	(192.590)	(76.376)	-	(300.723)	(281.874)
Aðrar fjárskuldir	(7.815)	-	-	-	-	-	(7.815)	(7.815)
Víkjandi lán	-	-	-	-	(108)	-	(108)	(77)
Samtals	(479.601)	(123.785)	(57.981)	(206.232)	(82.046)	0	(949.645)	(927.303)
Liðir utan efnahagsreiknings								
Fjárhagslegar ábyrgðir og sölutryggingar verðbréfa	(702)	(1.206)	(4.726)	(6.590)	(2.660)	-	(15.884)	
Ónýttar lánsheimildir	(118.523)	-	-	-	-	-	(118.523)	
Ónýttur yfirdráttur/kreditkortheimildir	(70.761)	-	-	-	-	-	(70.761)	
Samtals	(189.986)	(1.206)	(4.726)	(6.590)	(2.660)	0	(205.168)	
Afleiður – skuldir								
Afleiður gerðar upp brúttó								(901)
Innstreymi	11.755	779	34	3.791	37.275	-	53.634	
Útstreymi	(11.849)	(804)	(42)	(3.791)	(37.275)	-	(53.761)	
Samtals	(94)	(25)	(8)	0	0	0	(127)	(901)
Afleiður gerðar upp nettó	(40)	-	-	-	-	-	(40)	(40)
Samtals	(134)	(25)	(8)	0	0	0	(167)	(941)
Hrein lausafjárstaða	(524.033)	(30.648)	146.606	161.293	724.622	27.980	505.820	250.102

Skýringar við samstæðuársreikning

77. Eftirstöðvagreining fjáreigna og fjárskulda (framhald)

Eftirfarandi tafla sýnir eftirstöðvagreiningu fyrir fjármálagerninga samstæðunnar 31. desember 2016:

Fjáreignir aðrar en afleiður	0-1 mánuður	1-3 mánuðir	3-12 mánuðir	1-5 ár	Meira en 5 ár	Án gjald- daga	Samtals	Bókfært verð
Sjóður og innstæður í Seðlabanka	30.662	-	-	-	-	-	30.662	30.662
Markaðsskuldabréf og önnur verðbréf með föstum tekjum	6.308	17.499	8.022	125.637	18.154	-	175.620	154.892
Hlutabréf og önnur verðbréf með breytilegum tekjum	-	-	-	-	-	26.688	26.688	26.688
Útlán og kröfur á lánastofnanir	18.749	-	1.660	-	-	-	20.409	20.408
Útlán og kröfur á viðskiptavini	41.840	53.626	143.754	335.886	730.522	-	1.305.628	853.417
Aðrar fjáreignir	6.528	-	-	-	-	-	6.528	6.528
Samtals	104.087	71.125	153.436	461.523	748.676	26.688	1.565.535	1.092.595
Afleiður - eignir								
Afleiður gerðar upp brúttó								254
Innstreymi	12.701	2.929	1.964	10.899	-	-	28.493	
Útstreymi	(12.586)	(2.913)	(1.929)	(10.711)	-	-	(28.139)	
Samtals	115	16	35	188	0	0	354	254
Afleiður gerðar upp nettó	24	-	-	-	-	-	24	24
Samtals	139	16	35	188	0	0	378	278
Fjárskuldir aðrar en afleiður								
Innlán við lánastofnanir og Seðlabanka	(12.785)	(7.521)	(79)	(84)	-	-	(20.469)	(20.093)
Innlán viðskiptavina	(440.858)	(94.601)	(36.168)	(14.237)	(4.688)	-	(590.552)	(589.725)
Skortstöður	-	-	(39)	(163)	(799)	-	(1.001)	(546)
Lántaka	(10.234)	(16.266)	(20.278)	(186.892)	(58.333)	-	(292.003)	(223.944)
Aðrar fjárskuldir	(7.206)	-	-	-	-	-	(7.206)	(7.206)
Víkjandi lán	-	(8)	(176)	(142)	(84)	-	(410)	(388)
Samtals	(471.083)	(118.396)	(56.740)	(201.518)	(63.904)	0	(911.641)	(841.902)
Liðir utan efnahagsreiknings								
Fjárhagslegar ábyrgðir og sölutryggingar verðbréfa	(1.059)	(1.904)	(7.456)	(4.941)	(5.105)	-	(20.465)	
Ónýttar lánsheimildir	(86.356)	-	-	-	-	-	(86.356)	
Ónýttur yfirdráttur/kreditkortheimildir	(64.468)	-	-	-	-	-	(64.468)	
Samtals	(151.883)	(1.904)	(7.456)	(4.941)	(5.105)	0	(171.289)	
Afleiður - skuldir								
Afleiður gerðar upp brúttó								(1.136)
Innstreymi	15.748	2.225	3.956	188	-	-	22.117	
Útstreymi	(15.887)	(2.299)	(4.877)	(213)	-	-	(23.276)	
Samtals	(139)	(74)	(921)	(25)	0	0	(1.159)	(1.136)
Afleiður gerðar upp nettó	(47)	-	-	-	-	-	(47)	(47)
Samtals	(186)	(74)	(921)	(25)	0	0	(1.206)	(1.183)
Hrein lausafjárstaða	(518.926)	(49.233)	88.354	255.227	679.667	26.688	481.777	249.788

Skýringar við samstæðuársreikning

78. Eftirstöðvagreining fjáreigna og fjárskulda eftir myntum

Eftirfarandi tafla sýnir eftirstöðvagreiningu fyrir fjármálagerninga samstæðunnar eftir gjaldmiðlum 31. desember 2017:

Fjáreignir aðrar en afleiður	0-1 mánuður	1-3 mánuðir	3-12 mánuðir	1-5 ár	Meira en 5 ár	Án gjald- daga	Samtals	Bókfært verð
Samtals í erlendri mynt	67.198	49.876	49.756	95.201	1.220	234	263.485	255.661
ISK	78.179	44.256	159.564	277.803	808.108	27.746	1.395.656	920.780
Samtals	145.377	94.132	209.320	373.004	809.328	27.980	1.659.141	1.176.441
Afleiður – eignir								
Samtals í erlendri mynt	246	964	189	1.049	-	-	2.448	1.902
ISK	65	(728)	(188)	62	-	-	(789)	3
Samtals	311	236	1	1.111	0	0	1.659	1.905
Fjárskuldir aðrar en afleiður								
Samtals í erlendri mynt	(51.261)	(2.954)	(20.696)	(142.610)	(37.756)	-	(255.277)	(257.628)
ISK	(428.340)	(120.831)	(37.285)	(63.622)	(44.290)	-	(694.368)	(669.675)
Alls	(479.601)	(123.785)	(57.981)	(206.232)	(82.046)	0	(949.645)	(927.303)
Liðir utan efnahagsreiknings								
Samtals í erlendri mynt	(25.973)	(901)	(2.708)	(2.587)	(39)	-	(32.208)	
ISK	(164.013)	(305)	(2.018)	(4.003)	(2.621)	-	(172.960)	
Samtals	(189.986)	(1.206)	(4.726)	(6.590)	(2.660)	0	(205.168)	
Afleiður – skuldir								
Samtals í erlendri mynt	2.754	779	34	-	-	-	3.567	(901)
ISK	(2.888)	(804)	(42)	-	-	-	(3.734)	(40)
Samtals	(134)	(25)	(8)	0	0	0	(167)	(941)
Hrein lausafjárstaða í erlendri mynt								
	(7.036)	47.764	26.575	(48.947)	(36.575)	234	(17.985)	(966)
Hrein lausafjárstaða í ISK								
	(516.997)	(78.412)	120.031	210.240	761.197	27.746	523.805	251.068
Hrein lausafjárstaða								
	(524.033)	(30.648)	146.606	161.293	724.622	27.980	505.820	250.102

Eftirfarandi tafla sýnir eftirstöðvagreiningu fyrir fjármálagerninga samstæðunnar eftir gjaldmiðlum 31. desember 2016:

Fjáreignir aðrar en afleiður	0-1 mánuður	1-3 mánuðir	3-12 mánuðir	1-5 ár	Meira en 5 ár	Án gjald- daga	Samtals	Bókfært verð
Samtals í erlendri mynt	53.801	37.204	38.406	101.541	10.800	115	241.867	230.076
ISK	50.286	33.921	115.030	359.982	737.876	26.573	1.323.668	862.519
Samtals	104.087	71.125	153.436	461.523	748.676	26.688	1.565.535	1.092.595
Afleiður – eignir								
Samtals í erlendri mynt	(593)	16	1.812	118	-	-	1.353	254
ISK	732	-	(1.777)	70	-	-	(975)	24
Samtals	139	16	35	188	0	0	378	278
Fjárskuldir aðrar en afleiður								
Samtals í erlendri mynt	(56.752)	(1.783)	(4.440)	(168.035)	(34.000)	-	(265.010)	(232.506)
ISK	(414.331)	(116.613)	(52.300)	(33.483)	(29.905)	-	(646.631)	(609.396)
Alls	(471.083)	(118.396)	(56.740)	(201.518)	(63.904)	0	(911.641)	(841.902)
Liðir utan efnahagsreiknings								
Samtals í erlendri mynt	(19.754)	(1.641)	(4.960)	(2.064)	(419)	-	(28.838)	
ISK	(132.129)	(263)	(2.496)	(2.877)	(4.686)	-	(142.451)	
Samtals	(151.883)	(1.904)	(7.456)	(4.941)	(5.105)	0	(171.289)	
Afleiður – skuldir								
Samtals í erlendri mynt	808	813	3.956	188	-	-	5.765	(1.136)
ISK	(994)	(887)	(4.877)	(213)	-	-	(6.971)	(47)
Samtals	(186)	(74)	(921)	(25)	0	0	(1.206)	(1.183)
Hrein lausafjárstaða í erlendri mynt								
	(22.490)	34.609	34.774	(68.252)	(23.619)	115	(44.863)	(3.312)
Hrein lausafjárstaða í ISK								
	(496.436)	(83.842)	53.580	323.479	703.285	26.573	526.640	253.100
Hrein lausafjárstaða								
	(518.926)	(49.233)	88.354	255.227	679.666	26.688	481.777	249.788

Fjárhæðum í eftirstöðvagreiningunni fyrir 31. desember 2017 og 31. desember 2016 er skipt niður á tímabil með tilliti til eftirstöðva lánstíma samkvæmt samningi (þ.e. miðað við tímasetningu greiðsluflæðis samkvæmt ákvæðum samninga). Undantekningar frá þessu eru útlán og kröfur á viðskiptavinum og skuldabréf útgefin af fyrirtækjum í greiðslustöðvun eða þar sem skiptamedferð stendur yfir eru þó undanþegin, eins og fram kemur í skýringu 77.

Skýringar við samstæðuársreikning

79. Veðsettar eignir

Eftirfarandi tafla sýnir sundurliðun veðsettra og óveðsettra eigna samstæðunnar 31. desember 2017 og 31. desember 2016.

31. desember 2017	Veðsett á móti		Óveðsettar eignir	Samtals
	Sértryggðum skulda- bréfum	Annað*		
Sjóður og innstæður í Seðlabanka	975	-	54.217	55.192
Markaðsskuldabréf og önnur verðbréf með föstum tekjum	-	5.883	111.427	117.310
Hlutabréf og önnur verðbréf með breytilegum tekjum	-	-	27.980	27.980
Afleiðusamningar	-	-	1.905	1.905
Útlán og kröfur á lánastofnanir	-	1.609	43.257	44.866
Útlán og kröfur á viðskiptavini	93.021	-	832.615	925.636
Fjárfesting í hlutdeildarfélagum	-	-	1.086	1.086
Rekstrarfjármunir	-	-	5.238	5.238
Óefnislegar eignir	-	-	3.044	3.044
Aðrar eignir	-	-	6.965	6.965
Eignir í sölumeðferð	-	-	3.648	3.648
Samtals	93.996	7.492	1.091.382	1.192.870

31. desember 2016	Veðsett á móti		Óveðsettar eignir	Samtals
	Sértryggðum skulda- bréfum	Skuldabréfum útgefn- um til LBI hf.		
Sjóður og innstæður í Seðlabanka	96	-	30.566	30.662
Markaðsskuldabréf og önnur verðbréf með föstum tekjum	-	-	146.330	154.892
Hlutabréf og önnur verðbréf með breytilegum tekjum	-	-	26.688	26.688
Afleiðusamningar	-	-	278	278
Útlán og kröfur á lánastofnanir	-	-	18.438	20.408
Útlán og kröfur á viðskiptavini	52.810	60.800	739.807	853.417
Fjárfesting í hlutdeildarfélagum	-	-	1.184	1.184
Rekstrarfjármunir	-	-	5.452	5.452
Óefnislegar eignir	-	-	2.634	2.634
Aðrar eignir	-	-	8.093	8.093
Eignir í sölumeðferð	-	-	7.449	7.449
Samtals	52.906	60.800	986.919	1.111.157

*Annað eru eignir sem settar hafa verið að veði við Seðlabankann til þess að tryggja uppgjör í íslenska greiðslukerfinu, eignir sem settar hafa verið að veði til þess að tryggja viðskiptalínur, GMRA (e. Global Master Repurchase Agreement) og ISDA (e. International Swaps and Derivative Association) samninga og aðrar veðsetningar af svipuðum toga.

Markaðsáhætta

80. Markaðsáhætta

Markaðsáhætta er áhættan á að verðbreytingar á mörkuðum hafi áhrif á gangvirði og framtíðarsjóðstreymi fjármálagerna. Markaðsáhætta er tilkomin vegna opinna staða í gjaldmiðlum, hlutabréfum og vaxtaberandi gæringum, en slíkir fjármálagæringar eru næmir fyrir almennum og sértækum markaðsbreytingum og flökti í markaðsbreytum, til dæmis vöxtum, vaxtaálögum, gengi gjaldmiðla og hlutabréfaverði. Önnur verðáhætta er skilgreind sem hlutabréfaáhætta og verðtryggingaráhætta en greint er frá þessu sérstaklega í næstu skýringum.

81. Stýring markaðsáhattu

Samstæðan flokkar markaðsáhattu starfseminnar í áhættu innan veltubókar og áhættu utan veltubókar og er áhættunni stýrt sérstaklega fyrir hvora bók. Veltubók inniheldur stöður sem koma til vegna viðskiptavaktar, áhættuvarna vegna afleiðna og stöðutöku fyrir eigin reikning. Söfn utan veltubókar innihalda stöðutöku sem tengist viðskiptabankastarfsemi samstæðunnar og eigin stöðutöku Fjárfestingar vegna eigna- og skuldastýringar sem og fjármögnunarsamninga. Fjárfesting ber jafnframt ábyrgð á daglegri lausafjárfstýringu samstæðunnar og tekur því vaxtaberandi stöður sem skapa markaðsáhattu.

Bankaráð er ábyrgt fyrir ákvörðunum um áhættuvilja samstæðunnar í heild, þar á meðal með tilliti til markaðsáhattu. Bankastjóri skipar Áhættu- og fjármálanefnd bankans sem ber ábyrgð á mótun og innleiðingu stefnu varðandi markaðsáhattu og setur áhættumörk fyrir markaðsáhattu. Fjárfesting og Viðskiptavakt innan Markaða eru ábyrgar fyrir stöðutöku samstæðunnar í markaðstengdum afurðum undir eftirliti Markaðsáhattu. Markmið með stýringu markaðsáhattu er að skilgreina, meta og hafa eftirlit með markaðsáhattu ásamt því að greina áhættuna og upplýsa viðeigandi aðila.

Skýringar við samstæðuársreikning

81. Stýring markaðsáhættu (framhald)

Haft er eftirlit með markaðsáhættu sem myndast vegna viðskipta í veltubók og starfsemi utan veltubókar og er daglegum, vikulegum og mánaðarlegum skýrslum skilað til stjórnenda viðeigandi starfseininga auk þess að skila minnst tvisvar á ári ítarlegri áhættuskýrslu til bankaráðs. Markaðsáhætta samstæðunnar er því mæld daglega auk þess sem Markaðsáhætta hefur eftirlit með þeim áhættumörkum sem tilgreind eru í áhættuvilja samstæðunnar. Niðurstöður mælinga ásamt stöðu annarra markaðsáhættupáttanna eru svo lagðar fyrir Áhættu- og fjármálanefnd aðra hverja viku. Stuðst er við fjölda kennistærða, t.d. daglegan hagnað og tap, auk stöðu vegna mismunandi eiginna á borð við gjaldmiðil og útgefanda.

Samstæðan notar áhættuvegnar eignir og eiginfjárförf sem samnefnara fyrir áhættu mismunandi eignaflokka, þar á meðal eru þær eignir sem bera markaðsáhættu. Ákveðnar eignir samstæðunnar eru þannig áhættuvegnar í samræmi við eiginfjárreglur, sem áhættugrunnur samstæðunnar byggist svo á.

Í töflunni hér að neðan er markaðsáhætta samstæðunnar 31. desember 2017 og 31. desember 2016 tilgreind sem hlutfall af áhættugrunni. Aðlögun á útlánvirði fyrir afleiðustöður samstæðunnar eru reiknaðar með staðalaðferð samkvæmt reglum um eiginfjárkröfur.

Áhættupáttur	2017	2016
	% af áh.gr.	% af áh.gr.
Hlutabréfaáhætta	1,1%	1,1%
Vaxtaáhætta	0,3%	0,4%
Aðlögun á útlánvirði	0,1%	-
Gjaldeyrísáhætta	0,5%	0,5%
Samtals	1,9%	2,0%

Í skýringum 87-88 er samantekt á heildargjaldeyrísáhættu samstæðunnar innan og utan veltubókar. Sama á við um næmnigreiningar tengdar gjaldeyrísáhættu.

82. Hlutabréfaáhætta

Hlutabréfaáhætta er áhættan á sveiflum í virði á opnum stöðum í hlutabréfum og hlutabréfatengdum fjármálageringum.

Hlutabréfastöður samstæðunnar í veltubók samanstanda af stöðutöku í skráðum innlendum hlutabréfum vegna viðskiptavaktar, ásamt stöðum í afleiðum á skráð hlutabréf og vörnum vegna þeirra. Stöður samstæðunnar í hlutabréfum utan veltubókar samanstanda af skráðum og óskráðum hlutabréfum vegna eigna- og skuldastýringar. Frekari útlitun má sjá í skýringu 20 og skýringum 84-85.

83. Vaxtaáhætta

Vaxtaáhætta er áhættan á að vaxtabreytingar á mörkuðum hafi áhrif á gangvirði eða framtíðarsjóðstreymi fjármálageringa.

Vaxtabreytingar á eignum eða skuldum samstæðunnar utan veltubókar hafa áhrif á vaxtamun. Áhættuna má aðallega rekja til mismunar á lengd vaxtatímabila eigna og skulda. Vaxtaáhætta er fyrst og fremst stýrt með því að fylgjast með vaxtabílum. Vaxtaáhætta er stýrt miðlægt innan samstæðunnar af Fjárstýringu og er undir eftirliti Markaðsáhættu.

Eftirfarandi töflur sýna vaxtaáhættu samstæðunnar. Töflurnar sýna bókfært verð vaxtaberandi eigna og skulda á meðan fjárhæðir utan efnahagsreiknings eru settar fram sem nafnverðsfjárhæðir afleiðusamninga samstæðunnar, sjá skýringu 21. Fjárhæðirnar eru flokkaðar út frá dagsetningu samningsbundinnar endurverðlagningar eða gjaldsaga, hvort sem gerist fyrr.

31. desember 2017	Allt að 3 mánuðir	3-12 mánuðir	1-5 ár	Yfir 5 ár	Bókfært virði
Fjáreignir					
Sjóður og innstæður í Seðlabanka	55.192	-	-	-	55.192
Markaðsskuldabréf og önnur verðbréf með föstum tekjum	84.184	18.761	3.664	10.701	117.310
Afleiðusamningar	1.905	-	-	-	1.905
Útlán og kröfur á lánastofnanir	44.866	-	-	-	44.866
Útlán og kröfur á viðskiptavinum	749.895	53.758	64.417	57.566	925.636
Aðrar fjáreignir	5.457	-	-	-	5.457
Samtals	941.499	72.519	68.081	68.267	1.150.366
Fjárskuldir					
Innlán við lánastofnanir og Seðlabanka	(32.062)	-	-	-	(32.062)
Innlán frá viðskiptavinum	(599.233)	(4.219)	(1.706)	-	(605.158)
Afleiðusamningar og skortstöður	(940)	-	(253)	(65)	(1.258)
Lántaka	(26.822)	(20.557)	(160.441)	(74.054)	(281.874)
Aðrar fjárskuldir	(7.815)	-	-	-	(7.815)
Víkjandi lán	(77)	-	-	-	(77)
Samtals	(666.949)	(24.776)	(162.400)	(74.119)	(928.244)
Hrein staða í efnahagsreikningi	274.550	47.743	(94.319)	(5.852)	222.122
Áhrif afleiðna í áhættuvarnarsambandi	(41.066)	(37.275)	41.066	37.275	
Hrein staða utan efnahagsreiknings	0	0	0	0	
Vaxtanæmnibil samtals	233.484	10.468	(53.253)	31.423	

Skýringar við samstæðuársreikning

83. Vaxtaáhætta (framhald)

31. desember 2016	Allt að 3 mánuðir	3-12 mánuðir	1-5 ár	Yfir 5 ár	Bókfært virði
Fjáreignir					
Sjóður og innstæður í Seðlabanka	30.662	-	-	-	30.662
Markaðsskuldabréf og önnur verðbréf með föstum tekjum	131.569	3.212	10.012	10.099	154.892
Afleiðusamningar	278	-	-	-	278
Útlán og kröfur á lánastofnanir	18.748	1.660	-	-	20.408
Útlán og kröfur á viðskiptavinum	625.538	100.029	78.192	49.658	853.417
Aðrar fjáreignir	6.528	-	-	-	6.528
Samtals	813.323	104.901	88.204	59.757	1.066.185
Fjárskuldir					
Innlán við lánastofnanir og Seðlabanka	(20.093)	-	-	-	(20.093)
Innlán frá viðskiptavinum	(583.092)	(5.022)	(1.517)	(94)	(589.725)
Afleiðusamningar og skortstöður	(1.183)	(17)	(74)	(455)	(1.729)
Lántaka	(79.316)	(14.009)	(109.785)	(20.834)	(223.944)
Aðrar fjárskuldir	(7.206)	-	-	-	(7.206)
Víkjandi lán	(238)	(150)	-	-	(388)
Samtals	(691.128)	(19.198)	(111.376)	(21.383)	(843.085)
Hrein staða í efnahagsreikningi	122.195	85.703	(23.172)	38.374	223.100
Hrein staða utan efnahagsreiknings	153	(153)	0	0	
Vaxtanæmnibil samtals	122.348	85.550	(23.172)	38.374	

84. Næmnigreining eigna í veltubók

Stýring markaðsáætlu í veltubók samstæðunnar byggir einnig á eftirliti með næmni veltubókarinnar gagnvart mismunandi sviðsmyndum á verði hlutabréfa og markaðsvaxta.

Eftirfarandi tafla sýnir næmni veltubóka samstæðunnar gagnvart samsíða hliðrun vaxtaferla sem breytingu á gangvirði í árslok 2017 og 2016.

	2017			2016		
	Samsíða hliðrun vaxtaferils (í grunnpunktum)	Áhrif hliðrunar niður á við	Áhrif hliðrunar upp á við	Samsíða hliðrun vaxtaferils (í grunnpunktum)	Áhrif hliðrunar niður á við	Áhrif hliðrunar upp á við
Mynt í milljónum króna						
ISK, óverðtryggt	100	79	(74)	100	119	(110)
ISK, verðtryggt	50	80	(74)	50	65	(61)
Samtals		159	(148)		184	(171)

Eftirfarandi tafla sýnir hvaða áhrif það hefði á hagnað (tap) samstæðunnar fyrir tekjuskatt ef verð á hlutabréfum og hlutabréfagerningum í veltubók, sem eru í eigu samstæðunnar í árslok, breyttist um +/- 5%.

Mynt í milljónum króna	2017		2016	
	Hækkun	Lækkun	Hækkun	Lækkun
ISK	259	(259)	226	(226)
Samtals	226	(226)	226	(226)

Eigið fé samstæðunnar hefði breyst að sama marki og rekstrarreikningurinn, að frádragnum tekjuskatti. Þetta er vegna þess að hækkun (lækkun) á hagnaði fyrir tekjuskatt hefði haft áhrif á óráðstafað eigið fé.

85. Næmnigreining eigna utan veltubókar

Stýring vaxtaáætlu utan veltubókar byggir einnig á eftirliti með næmni fjáreigna og –skulda gagnvart ýmsum vaxtasviðsmyndum. Mánaðarlega eru framkvæmd álagspróf á vaxtaáætlu utan veltubókar þar sem vaxtaferlum allra gjaldmiðla er hliðrað og áhrif hliðrunarinnar á eigið fé samstæðunnar mæld.

Skýringar við samstæðuársreikning

85. Næmnigreining eigna utan veltubókar (framhald)

Taflan hér fyrir neðan sýnir hvaða áhrif það hefði á núvirði greiðslufæðis samstæðunnar næstu 12 mánuðina ef öllum vaxtaferlum væri hliðrað samsíða, en öllum öðrum breytum haldið föstum, með tilliti til vaxtaáættu í árslok 2017 og 2016.

	2017			2016		
	Samhliða hliðrun vaxtaferils (í grunn- punktum)	Áhrif hliðrunar niður á við	Áhrif hliðrunar upp á við	Samhliða hliðrun vaxtaferils (í grunn- punktum)	Áhrif hliðrunar niður á við	Áhrif hliðrunar upp á við
Mynt í milljónum króna						
ISK, óverðtryggt	100	92	(90)	400	225	(226)
ISK, verðtryggt	100	245	(148)	240	505	(421)
EUR	100	(183)	183	200	381	(376)
Aðrar	100	49	(49)	200	39	(43)
Samtals		203	(104)		1.150	(1.066)

Eftirfarandi tafla sýnir hvaða áhrif það hefði á hagnað (tap) samstæðunnar fyrir tekjuskatt ef verð á hlutabréfum utan veltubókar, sem eru í eigu samstæðunnar í árslok, breyttist um +/-5% fyrir verð hlutabréfa sem flokkuð eru undir 1. þrepi eða 2. þrepi, eins og skilgreint er í skýringu 16 og +/-5% fyrir ógreinanleg lykिलinntök, sem notuð eru við verðmat hlutabréfa sem flokkuð eru undir 3. þrepi, eins og skilgreint er í skýringu 16.

Mynt í milljónum króna	2017		2016	
	Hækkun	Lækkun	Hækkun	Lækkun
ISK	1.029	(1.052)	944	(1.081)
Aðrar	9	(10)	3	-
Samtals	1.038	(1.062)	947	(1.081)

Eigið fé samstæðunnar hefði breyst að sama marki og rekstrarreikningurinn, að frádregnum tekjuskatti. Þetta er vegna þess að hækkun (lækkun) á hagnaði fyrir tekjuskatt hefði haft áhrif á óráðstafað eigið fé.

86. Verðtryggingaráhætta (öll söfn)

Verðtryggingaráhætta er áhættan á þeim neikvæðu áhrifum sem sveiflur í vísitölu neysliverðs geta haft á fjárhagsstöðu og sjóðstreymi verðtryggðra fjármálagerninga. Talsvert ójafnvægi er milli verðtryggðra eigna og skulda samstæðunnar. Til að mæta þessu ójafnvægi býður bankinn upp á óverðtryggð útlán, verðtryggð innlán, verðtryggðar sértryggðar skuldabréfaútgáfur sem og verðtryggð vaxtaskiptasamninga.

Verðtryggingaráhættu vegna tengingar við vísitölu neysliverðs er stýrt miðlægt innan samstæðunnar af Fjárfstýringu og er undir eftirliti Markaðsáhættu innan Áhættustýringar. Taflan hér að neðan sýnir samantekinn verðtryggingarjöfnuð samstæðunnar sem mismun verðtryggðra fjáreigna og fjárskulda 31. desember 2017 og 31. desember 2016.

Bókfært verð	2017	2016
Eignir		
Markaðsskuldabréf og önnur verðbréf með föstum tekjum	11.621	10.518
Útlán og kröfur á lánastofnanir	-	1.660
Útlán og kröfur á viðskiptavinum	365.948	319.013
Samtals	377.569	331.191
Skuldir		
Innlán við lánastofnanir og Seðlabanka	(8)	(160)
Innlán frá viðskiptavinum	(105.856)	(102.417)
Skortstöður	(35)	(546)
Lántaka	(49.570)	(20.833)
Víkjandi lán	-	(278)
Samtals	(155.469)	(124.234)
Staða í efnahagsreikningi samtals	222.100	206.955
Staða utan efnahagsreiknings samtals	(230)	63
Verðtryggingarjöfnuður samtals	221.870	207.018

Stýring verðtryggingaráhættu samstæðunnar vegna vísitölu neysliverðs felst einnig í eftirfylgni með næmni hreinnar stöðu samstæðunnar í verðtryggðum fjáreignum og fjárskuldum innan efnahags gagnvart ýmsum verðbólgu/verðhjöðunaratburðum. Sem dæmi má nefna að eins prósentustígs breyting í vísitölu neysliverðs, að öðrum forsendum óbreyttum, hefði aukið vaxtamun um 2.219 milljónir króna (2016: 2.070 milljónir króna). Eigið fé samstæðunnar hefði breyst að sama marki og rekstrarreikningurinn, að frádregnum tekjuskatti. Þetta er vegna þess að hækkun (lækkun) á vaxtamun hefði haft áhrif á óráðstafað eigið fé. Aftur á móti mætti segja að í sviðsmynd með viðvarandi hárrí (lágri) verðbólgu er líklegt að breytilegir óverðtryggðir vextir haldist hærri (lægri) en ella í andhverfri sviðsmynd, sem þar með myndi mynda mótvægi við jákvæðu (neikvæðu) tekjuáhrifin fyrir samstæðuna til lengri tíma lítið.

Skýringar við samstæðuársreikning

87. Gjaldeyrisáhætta (öll söfn)

Samstæðan starfar í samræmi við reglur Seðlabanka Íslands um gjaldeyrisjöfnuð, nr. 950/2010. Reglurnar kveða á um að gjaldeyrisjöfnuður lánastofnana (hvort sem er skortstöður eða gnóttstöður) skuli ávallt vera innan 15% af eiginfjárgrunni þeirra, í hverri mynt og öllum myntum samandregið. Samstæðan skilar Seðlabanka Íslands daglegum og mánaðarlegum skýrslum um gjaldeyrisjöfnuð.

Nettó gjaldeyrisjöfnuður samstæðunnar þann 31. desember 2017 var +1,61% af eiginfjárgrunni samstæðunnar (2016: +1,38%).

88. Samþjöppun gjaldeyrisáhættu

Eftirfarandi töflur sýna samantekna gjaldeyrisáhættu samstæðunnar 31. desember 2017 og 31. desember 2016. Fjárhæðir utan efnahagsreiknings sýna nafnverðsfjárhæðir afleiðusamninga samstæðunnar.

Fjárhæðir sem settar eru fram í eftirfarandi töflu innihalda stundarviðskipti gjaldeyrisamninga þann 31. desember 2017 og 31. desember 2016. Við stjórnum gjaldeyrisáhættu lítur samstæðan á framansagða samninga hvorki sem afleiðueignir né afleiðuskuldir.

31. desember 2017	EUR	GBP	USD	JPY	CHF	Aðrir	Alls
Eignir							
Sjóður og innstæður í Seðlabanka	567	200	305	11	53	258	1.394
Markaðsskuldabréf og önnur verðbréf með föstum tekjum	35.513	11.921	11.858	-	-	-	59.292
Hlutabréf og eiginfjárgæmingar	30	-	176	-	-	28	234
Afleiðusamningar	535	58	1.090	-	-	39	1.722
Útlán og kröfur á lánastofnanir	26.769	1.887	3.494	645	106	11.636	44.537
Útlán og kröfur á viðskiptavini	99.455	3.551	38.019	3.386	3.433	1.294	149.138
Aðrar eignir	937	-	5	-	-	124	1.066
Samtals	163.806	17.617	54.947	4.042	3.592	13.379	257.383
Skuldir							
Innlán við lánastofnanir og Seðlabanka	(1.347)	(69)	(56)	-	-	(24)	(1.496)
Innlán viðskiptavina	(25.154)	(2.911)	(16.576)	(359)	(578)	(3.986)	(49.564)
Afleiðusamningar og skortstöður	(618)	(38)	(80)	-	-	(10)	(746)
Lántaka	(158.709)	-	(7.847)	-	-	(37.632)	(204.188)
Aðrar skuldir	(507)	(243)	(893)	(6)	(4)	(711)	(2.364)
Víkjandi lán	-	-	-	(43)	(34)	-	(77)
Samtals	(186.335)	(3.261)	(25.452)	(408)	(616)	(42.363)	(258.435)
Hrein staða í efnahagsreikningi	(22.529)	14.356	29.495	3.634	2.976	(28.984)	(1.052)
Hrein staða utan efnahagsreiknings	24.864	(14.119)	(28.993)	(3.258)	(2.865)	29.411	5.040
Hrein gjaldeyrisstaða	2.335	237	502	376	111	427	3.988
31. desember 2016							
Eignir							
Sjóður og innstæður í Seðlabanka	358	175	287	16	32	225	1.093
Markaðsskuldabréf og önnur verðbréf með föstum tekjum	10.803	6.296	18.426	-	-	-	35.525
Hlutabréf og eiginfjárgæmingar	50	-	59	-	-	6	115
Afleiðusamningar	57	56	115	-	-	5	233
Útlán og kröfur á lánastofnanir	10.783	2.075	3.004	302	17	2.502	18.683
Útlán og kröfur á viðskiptavini	93.433	3.808	61.063	4.481	4.058	6.772	173.615
Aðrar eignir	789	-	6	-	-	252	1.047
Samtals	116.273	12.410	82.960	4.799	4.107	9.762	230.311
Skuldir							
Innlán við lánastofnanir og Seðlabanka	(22)	(43)	(32)	-	-	(26)	(123)
Innlán viðskiptavina	(27.390)	(11.648)	(12.558)	(200)	(872)	(3.508)	(56.176)
Afleiðusamningar og skortstöður	(117)	(327)	(498)	-	-	(187)	(1.129)
Lántaka	(98.786)	-	(50.122)	-	-	(24.896)	(173.804)
Aðrar skuldir	(1.118)	(111)	(810)	(2)	(18)	(569)	(2.628)
Víkjandi lán	-	-	-	(48)	(37)	-	(85)
Samtals	(127.433)	(12.129)	(64.020)	(250)	(927)	(29.186)	(233.945)
Hrein staða í efnahagsreikningi	(11.160)	281	18.940	4.549	3.180	(19.424)	(3.634)
Hrein staða utan efnahagsreiknings	13.989	(238)	(18.631)	(4.490)	(3.063)	19.547	7.114
Hrein gjaldeyrisstaða	2.829	43	309	59	117	123	3.480

Skýringar við samstæðuársreikning

89. Næmni gagnvart gjaldeyrisáhættu

Eftirfarandi tafla sýnir hvaða áhrif 5% veiking/styrking íslensku krónunnar gagnvart erlendum gjaldmiðlum hefði á rekstrartekjur samstæðunnar, ef öllum öðrum breytum er haldið föstum. Næmnigreiningunni er beitt á heildarstöðu samstæðunnar í erlendri mynt samkvæmt efnahagsreikningi eins og fram kemur í skýringu 88.

Mynt í milljónum króna	2017		2016	
	-5%	+5%	-5%	+5%
EUR	117	(117)	141	(141)
GBP	12	(12)	2	(2)
USD	25	(25)	15	(15)
JPY	19	(19)	3	(3)
CHF	6	(6)	6	(6)
Aðrar	21	(21)	6	(6)
Samtals	200	(200)	173	(173)

Eigið fé samstæðunnar hefði breyst að sama marki og rekstrarreikningurinn að frádrögnum tekjuskatti. Þetta er vegna þess að hækun / (lækun) á rekstrartekjum hefði haft áhrif á óráðstafað eigið fé.

90. Gengi erlendra gjaldmiðla

Samstæðan notaði eftirfarandi gengi erlendra gjaldmiðla fyrir reikningstímabilið sem ársreikningur þessi nær til:

	31.12.17	31.12.16	Breyting í %	Meðalgengi 2017	Meðalgengi 2016
EUR/ISK	124,25	119,20	4,2%	120,25	133,30
GBP/ISK	139,95	139,69	0,2%	137,66	164,31
USD/ISK	103,46	113,05	(8,5%)	106,25	120,92
JPY/ISK	0,92	0,97	(5,2%)	0,95	1,10
CHF/ISK	106,19	111,25	(4,5%)	108,11	122,36
CAD/ISK	82,59	84,28	(2,0%)	81,79	91,09
DKK/ISK	16,69	16,03	4,1%	16,17	17,90
NOK/ISK	12,65	13,13	(3,7%)	12,86	14,36
SEK/ISK	12,64	12,44	1,6%	12,47	14,13

Rekstraráhætta

91. Rekstraráhætta

Rekstraráhætta er skilgreind sem fjárhagslegt tap vegna svika, ófullnægjandi eða gallaðra verkferla eða kerfa, mistaka starfsfólks eða vegna utanaðkomandi atvika. Lagaleg áhætta telst til rekstraráhættu, en ekki orðsporsáhætta. Rekstraráhætta er því til staðar í allri viðskiptastarfsemi.

Framkvæmdastjórar hvers sviðs innan bankans bera ábyrgð á rekstraráhættu síns sviðs, en dagleg stýring á rekstraráhættu er á ábyrgð forstöðumanna deilda. Bankinn setur fram, viðheldur og samræmir rekstraráhættuumgjörð. Skipulag stýringar á rekstraráhættu bankans er í samræmi við leiðbeinandi tilmæli Basel nefndarinnar, "Góðir starfshættir við stjórnun og eftirlit með rekstraráhættu", (e. Sound Practice for the Management and Supervision of Operational Risk). Til að tryggja samhæfða stjórn á rekstraráhættu beitir samstæðan fyrirbyggjandi aðgerðum og eftirlitsaðgerðum sem fela í sér ítarlega verkferla, stöðuga yfirsýn og váttryggingastefnu, ásamt virku eftirliti af hendi Innri endurskoðunar. Slíkri stýringu á rekstraráhættu er ætlað að tryggja að allar starfsstöðvar bankans geri sér grein fyrir hvers konar áhættu í rekstrinum, að stöndugt eftirlitskerfi sé til staðar og að stjórnæki til lágmörkunar áhættu séu innleidd á skilvirkan og áhrifaríkan hátt.

Skýringar við samstæðuársreikning

Mikilvægar reikningsskilaaðferðir

92. Mikilvægar reikningsskilaaðferðir

Reikningsskilaaðferðum, sem settar eru fram í samstæðuársreikningnum, hefur verið beitt með samræmdum hætti fyrir sambærileg viðskipti og önnur atvik við líkar aðstæður. Reikningsskilaaðferðunum hefur verið beitt með samræmdum hætti fyrir öll tímabil sem fram koma í reikningnum.

Í skýringum 92.1 til 92.41 er gerð grein fyrir mikilvægustu reikningsskilaaðferðum sem beitt var við gerð þessa samstæðuársreiknings.

92.1 Dótturfélög og hlutdeild í minnihluta

(a) Dótturfélög

Dótturfélög eru fjárfestingar sem samstæðan hefur yfirráð yfir. Samstæðan hefur yfirráð yfir fjárfestingu ef hún er skuldbundin gagnvart eða hefur ávinning af breytilegum tekjum frá fjárfestingunni og er í aðstöðu til að hafa áhrif á slíkar tekjur með valdi sínu yfir fjárfestingunni. Samstæðan telst hafa yfirráð yfir félagi þegar hún hefur gildandi rétt sem veitir áhrifavald til að stýra viðeigandi starfsemi. Til að samstæðan teljist hafa yfirráð yfir félagi þarf hún einnig að hafa getu til að hagnýta rétt sinn.

Þar sem atkvæðaréttur kemur ekki til álita við ákvörðun um hvort samstæðan hafi yfirráð yfir félagi byggir mat á yfirráðum á öllum staðreyndum og kringumstæðum. Þetta tekur til tilfella þar sem varnarréttur verður verulegur og leiðir til yfirráða samstæðunnar yfir fjárfestingu.

Dótturfélög eru að fullu tekin inn í samstæðureikningsskilin frá og með þeim degi sem yfirráð nást og eru tekin út úr samstæðureikningsskilunum frá og með þeim degi sem yfirráðum lýkur.

Kaupaðferðinni er beitt við sameiningu fyrirtækja í samstæðunni. Endurgjald við kaup á dótturfélagi felur í sér gangvirði yfirfærðra eigna, skulda sem stofnað er til og eigin fé útgefna af samstæðunni. Endurgjaldið innifelur gangvirði sérhverrar eignar eða skuldar sem eru tilkomnar vegna skilyrtra greiðslna. Kostnaður tengdur kaupum, annar en sá sem tilheyrir útgáfu skulda- og hlutabréfa er gjaldfærður þegar hann fellur til. Aðgreinanlegar keyptar eignir og yfirteknar skuldir við sameiningu fyrirtækja eru upphaflega metnar á gangvirði á yfirtökudegi. Skilyrtar skuldbindingar hins yfirtekna félags eru aðeins skráðar við sameiningu fyrirtækja ef slík skuldbinding er þegar til staðar og er til komin vegna liðins atburðar, og hægt er að meta gangvirði hennar með áreiðanlegum hætti. Nánari upplýsingar eru veittar í þessari skýringu um hvernig samstæðan færir viðskiptavild sem til verður við sameiningu fyrirtækja.

Viðskipti á milli félaga innan samstæðunnar, viðskiptastöður og óinnleystur hagnaður af viðskiptum þeirra á milli eru felld út í ársreikningi samstæðunnar. Óinnleyst tap er einnig fellt út nema að með viðskiptunum sé sýnt fram á virðisrýrnun yfirfærðrar eignar. Reikningsskilaaðferðum dótturfélaga hefur verið breytt eftir því sem við á til að tryggja samræmi við reikningsskilaaðferðir samstæðunnar.

(b) Hlutdeild minnihluta

Hlutdeild minnihluta er sá hluti hagnaðar eða taps og eiginfjár sem bankinn á ekki beint eða óbeint. Hlutdeild minnihluta er sýnd sérstaklega í rekstrarreikningi samstæðunnar og er talin með eigin fé í efnahagsreikningi samstæðunnar, aðskilin frá eigin fé sem tilheyrir eigendum bankans. Samstæðan ákveður í hverjum kaupum fyrir sig hvort meta eigi eignarhlut minnihlutaeigenda í keyptu félagi á gangvirði eða miðað við hlutdeild þeirra í hreinni eign keypta félagsins. Breytingar á eignarhlut bankans í dótturfélagi, sem leiða ekki til þess að yfirráð tapist, eru færðar sem eiginfjárhreyfingar. Þegar um þess háttar breytingar er að ræða er hlutdeild meirihluta- og minnihlutaeigenda í dótturfélaginu breytt til samræmis við fyrrgreindar breytingar. Þegar stöðu eignarhluta án yfirráða er breytt er mismuninum á stöðunni og gangvirði endurgjaldsins sem greitt er eða móttakið fært beint undir þann hluta eigin fjáris sem fellur undir eigendur bankans.

(c) Missir á yfirráðum

Þegar samstæðan missir yfirráð yfir dótturfélagi, afskráir hún eignir og skuldir dótturfélagsins, hlutdeild minnihluta og aðra þætti eigin fjár sem því tengist. Allur hagnaður og tap sem hlýst af þessum breytingum er færður í rekstrarreikninginn. Við missi á yfirráðum er öll hlutdeild sem haldið er eftir í fyrrum dótturfélagi metin á gangvirði.

92.2 Sérsniðnar einingar

Sérsniðnar einingar eru félög sem hafa verið byggð upp með þeim hætti að atkvæðisréttur eða sambærileg réttindi eru ekki ráðandi þátturinn við ákvörðun á því hver hefur yfirráð félaginu, t.d. ef atkvæðisréttur er aðeins í tengslum við stjórnarsýsluverkefni og viðeigandi starfsemi er stýrt með samningsbundnu fyrirkomulagi.

Samstæðan starfar sem fjárfestingastjóri eða fjárfestingaráðgjafi fyrir fjölda fjárfestingarsjóða í rekstri hjá Landsbréfum. Tilgangur þessara fjárfestingarsjóða er að afla þóknunartekna af stýringu eigna fyrir þriðja aðila í samræmi við ákveðna fjárfestingarstefnu. Slíkir fjárfestingarsjóðir eru fjármagnaðir með útgáfu hlutdeildarskírteina til fjárfesta. Samstæðan ber ekki neina samningsbundna fjárhagslega ábyrgð gagnvart slíkum sérsniðnum einingum.

Það kemur fyrir að samstæðan leggi fram stofnfjármagn fyrir nýjar vörur sjóðanna til að hægt sé að sýna fram á forsögu nýrra vara, til að prófa fjárfestingarstefnur eða svo hægt sé að bjóða upp á nýjar vörur með raunhæfa lágmarksstærð.

Við mat á hvort taka skuli fjárfestingarsjóði inn í reikningsskil samstæðunnar fer samstæðan yfir allar staðreyndir og kringumstæður til að ákvarða hvort samstæðan, sem sjóðstjóri, sé umboðsaðili eða umbjóðandi. Samstæðan telst umbjóðandi, og þar með hafa yfirráð yfir sjóðum og færir þá í samstæðureikning, þegar hún sinnir hlutverki sjóðstjóra og verður ekki vikið til hliðar að ástæðulausu, nýtur breytilegra tekna af verulegri eign hlutdeildarskírteina og/eða vegna ábyrgðar og er í aðstöðu til að beita valdi sínu til að hafa áhrif á tekjur sjóðsins.

Skýringar við samstæðuársreikning

92. Mikilvægar reikningsskilaaðferðir (framhald)

92.3 Hlutdeildarfélög

Hlutdeildarfélög eru þau félög þar sem samstæðan hefur veruleg áhrif á fjárhags- og rekstrarstefnu, en ekki yferráð. Veruleg áhrif eru alla jafna til staðar þegar samstæðan ræður yfir 20% til 50% atkvæðisréttar annars félags. Í reikningsskilum vegna fjárfestinga í hlutdeildarfélögum er annað hvort beitt hlutdeildaraðferð eða fjárfestingin er færð sem fjáreign tilgreind á gangvirði í gegnum rekstrarreikning, eins og lýst er frekar í þessari skýringu.

Hlutdeildarfélög með hlutdeildaraðferð

Fjárfestingar í hlutdeildarfélögum, sem færðar eru samkvæmt hlutdeildaraðferð, eru færðar á kostnaðarverði í upphafi eða frá og með þeim degi sem verulegum áhrifum er náð. Viðskiptavild í tengslum við fjárfestingu í hlutdeildarfélögu er innifalin í bókfærðu verði fjárfestingarinnar. Ef hlutdeild samstæðunnar í hreinu gangvirði aðgreinanlegra eigna og skulda hlutdeildarfélags er umfram kostnaðinn við fjárfestinguna, er það sem umfram er fært sem tekjur við ákvörðun á hlutdeild samstæðunnar í hagnaði eða tapi hlutdeildarfélagsins á því tímabili sem fjárfestingin á sér stað. Fjárfestingar í hlutdeildarfélögum sem eru færð með hlutdeildaraðferð koma fram í efnahagsreikningnum í línunni „Fjárfesting í hlutdeildarfélögum“.

Þar sem viðskiptavild er ekki aðgreind frá bókfærðu verði fjárfestingar í hlutdeildarfélögu, er virðisýrning hennar ekki prófuð sérstaklega samkvæmt kröfum alþjóðlega reikningsskilastaðalsins IAS 36, Virðisýrning eigna („Impairment of Assets“). Í staðinn er bókfært virði fjárfestingarinnar í heild sinni prófað fyrir virðisýrning samkvæmt IAS 36 með því að bera saman endurheimtanlegt virði fjárfestingarinnar og bókfært virði hennar, í hvert skipti sem kröfur alþjóðlega reikningsskilastaðalsins IAS 39, Fjármálagerningar: Skráning og mat („Financial Instruments: Recognition and Measurement“), gefa til kynna mögulega virðisýrningu á fjárfestingunni.

Eftir kaup í hlutdeildarfélögum, sem færð eru samkvæmt hlutdeildaraðferð, er hlutdeild samstæðunnar í hagnaði eða tapi færð í rekstrarreikning og hlutdeild hennar í hreyfingum varasjóða þeirra er færð meðal varasjóða samstæðunnar. Uppsafnaðar hreyfingar eftir kaupin eru færðar til hækunar eða lækkunar á bókfærðu virði fjárfestingarinnar. Verði hlutdeild samstæðunnar í tapi hlutdeildarfélags jöfn eða hærri en bókfært verð þess, að meðtöldum öllum öðrum ótryggðum kröfum, færir samstæðan ekki frekara tap, nema að hún hafi tekið á sig skuldbindingar fyrir hlutdeildarfélögu eða innt af hendi greiðslur fyrir hönd þess.

Óinnleystur hagnaður af viðskiptum á milli samstæðunnar og hlutdeildarfélöga hennar er felldur út, að því marki sem nemur hlutdeild samstæðunnar í hlutdeildarfélögunum. Óinnleyst tap er jafnframt fellt út nema að viðskiptin gefi vísbendingu um virðisýrning eignarinnar sem var yfirfærð. Reikningsskilaaðferðum hlutdeildarfélöga hefur verið breytt þar sem þess er þörf til að tryggja samræmi í reikningsskilaaðferðum samstæðunnar.

Hlutdeildarfélög metin á gangvirði í gegnum rekstrarreikning

Samstæðan tilgreinir við upphaflega skráningu vissar fjárfestingar í hlutdeildarfélögum á gangvirði í gegnum rekstrarreikning, í samræmi við IAS 39 „Fjármálagerningar, skráning og mat“. Samstæðan metur slíkar fjárfestingar á gangvirði og skráir breytingarnar á gangvirði í rekstrarreikning á því tímabili sem þær eiga sér stað sem hreinan hagnað (tap) af fjáreignum tilgreindum á gangvirði undir liðinn „Hreinn hagnaður (tap) af fjáreignum og fjárskuldum“.

92.4 Sameiginlegur rekstur

Einkahlutafélagið JCC ehf. var stofnað undir lok árs 2017 um sameiginlegan rekstur á seðlaveri fyrir Landsbankann, Arion banka og Íslandsbanka. Hver banki um sig á 33,33% hlut í félaginu, en félagið er rekið sem sérstakur lögaðili og er stjórnunarlega og rekstrarlega sjálfstætt í samræmi við sátt milli Samkeppniseftirlitsins og bankanna. Seðlaverið mun taka við seðlum og mynt frá útibúum, hraðbókum og öðrum starfsstöðvum, telja og skrá reiðufé, varðveita það, dreifa því til útibúa, hraðbanka og annarra starfsstöðva og koma því, eftir atvikum, til geymslu í Seðlabankann.

92.5 Erlendir gjaldmiðlar

Viðskipti í erlendum gjaldmiðlum eru umreiknuð í starfrækslugjaldmiðil viðeigandi félags innan samstæðunnar á stundargengi þess dags sem viðskiptin eiga sér stað. Peningalegar eignir og skuldir í erlendum gjaldmiðlum á uppgjörstigi eru metnar á afskrifuðu kostnaðarverði eða á gangvirði, eftir því sem við á, í viðkomandi erlendum gjaldmiðli og umreiknuð í starfrækslugjaldmiðlinum á stundargengi þess dags. Hreinn gengismunur af peningalegum liðum er munurinn á afskrifuðu kostnaðarverði í starfrækslugjaldmiðlinum við upphaf tímabilsins, leiðrétt fyrir virkum vöxtum og greiðslum á tímabilinu, og afskrifaða kostnaðarverðinu í erlenda gjaldmiðlinum umreiknuðu á stundargengi í lok tímabilsins. Hreinn gengismunur sem verður til vegna umreiknings í starfrækslugjaldmiðil er færður í rekstrarreikninginn.

92.6 Fjáreignir og fjárskuldir

(a) Skráning

Samstæðan skráir upphaflega í fjárhagsbókhald sitt útlán og kröfur, innlán og útgefin skuldabréf á þeim degi þegar til skuldbindinganna er stofnað. Allar aðrar fjáreignir og fjárskuldir eru upphaflega skráðar á þeim degi sem samstæðan verður aðili að samningsákvæðum gerningsins. Reglubundin kaup og sala fjáreigna eru skráð á þeim degi sem samstæðan skuldbindur sig til að kaupa eða selja eignina.

Fjáreignir eða fjárskuldir eru upphaflega metnar á gangvirði að teknu tilliti til viðskiptakostnaðar sem rekja má beint til kaupa fjáreignanna eða útgáfu fjárskuldanna þegar endurmat á gangvirði í gegnum rekstrarreikning á sér ekki stað á síðari stigum.

Skýringar við samstæðuársreikning

92. Mikilvægar reikningskilaaðferðir (framhald)

92.6 Fjáreignir og fjárskuldir (framhald)

(b) Flokkun

Samstæðan flokkar allar fjáreignir ýmist sem útlán og kröfur eða á gangvirði í gegnum rekstrarreikning. Samstæðan flokkar allar fjárskuldir ýmist á gangvirði í gegnum rekstrarreikning eða á afskrifuðu kostnaðarverði.

Fjáreign eða fjárskuld er flokkuð sem veltufjáreign eða veltufjárskuld ef hún er keypt eða til orðin aðallega í þeim tilgangi að selja eða kaupa hana aftur innan skamms tíma eða ef hún er hluti af safni skilgreindra fjármálagerna sem er stýrt sameiginlega og fyrir liggja merki um nýlegt mynstur um skammtíma hagnaðartöku. Veltufjáreignir samanstanda af skulda-, eiginfjár- og afleiðugerningum. Veltufjárskuldir eru afleiðuskuldir og skortstöður, þ.e. skuldbindingar um að láta af hendi fjáreignir sem samstæðan hefur fengið lánaðar og selt þriðja aðila.

Samstæðan tilgreinir ákveðnar fjáreignir á gangvirði í gegnum rekstrarreikning við upphaflega skráningu í bókhald þegar fjáreignirnar eru hluti af safni fjármálagerna sem lýtur áhættustjórnun og upplýsingagjöf til yfirstjórnenda á grundvelli gangvirðis.

Útlán og kröfur eru fjáreignir með fastar eða útreiknanlegar greiðslur sem ekki er átt viðskipti með á virkum markaði og eiga upptök sín innan samstæðunnar eða samstæðan eignast án þess að hafa í hyggju að eiga viðskipti með þær.

(c) Afskráning

Samstæðan afskráir fjáreign þegar samningsbundinn réttur til sjóðstreymis af eigninni rennur út, eða þegar samstæðan flytur réttinn til samningsbundins sjóðstreymis í tengslum við fjáreignina í viðskiptum sem flytja í reynd alla áhættu og ávinning af því að eiga eignina. Sérhver hlutdeild í yfirfærðri fjáreign sem verður til eða samstæðan heldur eftir er skráð sem sérstök eign eða skuld.

Samstæðan á í viðskiptum þar sem hún yfirfærir eignir sem skráðar eru í efnahagsreikning hennar, en heldur eftir annaðhvort öllum eða verulegum hluta af áhættu og ávinningi eignanna sem fluttar eru, eða hluta þeirra. Í þeim tilvikum þar sem öllum eða verulegum hluta áhættu og ávinnings er haldið eftir þá er yfirfærð eign ekki afskráð. Til yfirfærslu eigna, þar sem öllum eða verulegum hluta áhættu og ávinnings er haldið eftir, teljast til dæmis verðbréfalán og endurkaupviðskipti.

Samstæðan afskráir fjárskuld þegar samningsbundnar skuldbindingar hennar eru uppfylltar, þær felldar niður eða renna út.

(d) Jöfnun

Fjáreignum og fjárskuldum er jafnað saman og nettófjárhæðin færð í efnahagsreikning þegar og aðeins þegar, til staðar er lagalegur réttur til jöfnunar og ætlunin er að gera annað hvort upp á nettógrunni, eða innleysa eignina og gera skuldina upp samtímis.

Tekjur og gjöld eru aðeins settar fram á nettógrunni þegar reikningskilareglur leyfa slíkt, eða þegar hagnaður og tap er til kominn af flokki áþekkra viðskipta svo sem viðskipta með veltufjáreignir og veltufjárskuldir.

(e) Mat afskrifaðs kostnaðarverðs

Afskrifað kostnaðarverð fjáreignar eða fjárskuldar er það verð fjáreignar eða fjárskuldar sem hún var metin á við upphaflega skráningu, að frádregnum endurgreiðslum af höfuðstól, að viðbættum eða frádregnum uppsöfnuðum afskriftum þar sem beitt er virkum vöxtum á mismun upphaflega verðsins sem skráð var og innlausnarverðsins, að frádregningu virðisryrnun.

(f) Mat gangvirðis

Gangvirði er sú fjárhæð sem fengist við sölu eignar eða framsal skuldar í skipulegum viðskiptum milli markaðsaðila á þeim degi sem virðið er metið og á aðalmarkaði eða, ef aðalmarkaður er ekki til staðar, hagstæðasta markaði sem samstæðan hefur aðgang að þann dag.

Gangvirði fjárskulda endurspeglar áhættu á vanefndum skuldarinnar. Gangvirði óbundins innláns er ekki lægra en sú fjárhæð sem er innleysanleg, núvirt frá þeim degi sem fyrst hefði verið hægt að krefjast greiðslu fjárhæðarinnar.

Samstæðan ákvarðar gangvirði gernings með tilboðsverði á virkum markaði fyrir þann gerning, ef hann er til staðar. Markaður er talinn virkur ef tilboðsverð eru aðgengileg og tiltæk reglulega og teljast vera raunveruleg og regluleg markaðsviðskipti á milli óskyldra aðila. Þar sem það er tiltækt, er það lokaverð viðkomandi markaðar sem ákvarðar gangvirði veltufjáreignar og eigna sem tilgreindar eru á gangvirði með breytingum í gegnum rekstrarreikning, en það er yfirleitt síðasta viðskiptaverð. Ef eign eða skuld sem metin er á gangvirði á sér kaupgengi eða sölugengi þá metur samstæðan eignir og gnottstöður á kaupgengi en skuldir og skortstöður á sölugengi.

Ef ekki er til virkur markaður fyrir fjármálagerning ákvarðar samstæðan gangvirði með verðmatsaðferð. Verðmatsaðferðir styðjast við nýleg viðskipti á milli óskyldra aðila sem eru upplýstir og fúsir til viðskipta, ef slíkt er tiltækt, vísan í gildandi gangvirði annarra gerninga sem eru að miklu leyti eins, núvirðisgreiningu sjóðstreymis og verðmyndunarlíkón valréttarsamninga. Sú verðmatsaðferð sem valin er styðst eins mikið og hægt er við gögn af markaði, styðst eins lítið og hægt er við sérstakt mat samstæðunnar, tekur inn í myndina alla þætti sem þátttakendur á markaði myndu líta til við ákvörðun verðs og er í samræmi við viðteknar hagræna aðferðafræði sem beitt er við verðlagningu fjármálagerna. Forsendur matsaðferða endurspeglar markaðsvæntingar með sanngjörnum hætti og þá áhættu- og arðsemisþætti sem felast í fjármálagerningnum. Bankinn er með verðmatsnefnd sem metur gangvirði með því að beita líkönum og taka mið af greinanlegum markaðsupplýsingum og beita faglegrí dómgreind. Samstæðan stillir af og prófar verðmatsaðferðir með því að nota verð úr greinanlegum gildandi markaðsviðskiptum með sama gerning eða byggir á öðrum tiltækum og greinanlegum markaðsgögnum.

Skýringar við samstæðuársreikning

92. Mikilvægar reikningsskilaaðferðir (framhald)

92.6 Fjáreignir og fjárskuldir (framhald)

(f) Mat gangvirðis (framhald)

Ef viðskiptaverðið er ekki það sama og gangvirði annarra greinanlegra gildandi markaðsviðskipta með sama gerning eða ef það er byggt á verðmatsaðferð þar sem aðeins er stuðst við breytur með gögnum af greinanlegum mörkuðum, skráir samstæðan tafarlaust mismuninn á milli viðskiptaverðs og gangvirðis (fyrsta dags hagnaður eða tap). Í tilvikum þar sem gangvirði er ákveðið með gögnum sem ekki eru greinanleg, er mismunur viðskiptaverðs og verðs líkansins skráð í rekstrarreikning eftir aðstæðum við hver viðskipti en eigi síðar en þegar gögnin sem stuðst er við verða greinanleg eða þegar gerningurinn er afskráður.

Gangvirði fjáreigna og fjárskulda er ákvarðað út frá mismunandi aðferðum og forsendum eftir því hvaða fjáreignir eða fjárskuldir er verið að meta. Hvað varðar fjáreignir og fjárskuldir í erlendri mynt er tekið mið af gengi erlendra gjaldmiðla á greinanlegum mörkuðum með stundarviðskipti, framvirka samninga og staðlaða framvirka samninga.

(g) Virðisrýrnun fjáreigna

Virðisrýrnun útlána og krafna

Samstæðan metur á hverjum reikningsskiladegi hvort einhver hlutlæg merki séu um að virði láns eða lánasafns hafi rýrnað. Virði láns eða lánasafns er talið hafa rýrnað og virðisrýrnun átt sér stað aðeins þegar fyrir liggja hlutlæg merki um virðisrýrnun vegna eins eða fleiri atburða sem orðið hafa eftir upphaflega skráningu eignarinnar og slíkur eða slíkir atburðir hafa áhrif á framtíðarsjóðstreymi sem hægt er að áætla með áreiðanlegum hætti fyrir lánið eða lánasafnið. Til hlutlegra merkja um rýrnun teljast greinanleg gögn um eftirfarandi tapseburði:

- verulegir fjárhagsserfiðleikar lántakans,
- brot á samningi, eins og vanefnd afborgunar eða greiðslu vaxta eða höfuðstóls,
- samstæðan veitir lántakanum, af viðskiptalegum eða lagalegum ástæðum sem varða fjárhagsvanda lántakandans, ívilnun með endurfjármögnun sem lánveitandi myndi ekki annars taka til greina,
- líklegt má teljast að lántakinn verði gjaldþrota eða gangist undir aðra fjárhagslega endurskipulagningu,
- greinanleg gögn gefa til kynna mælanlega lækkan áætlaðs sjóðstreymis af útlánasafni frá upphaflegri skráningu þess jafnvel þó að enn sé ekki hægt að tengja lækkanina við einstök útlán í safninu, þar með taldar óhagstæðar breytingar á greiðslustöðu lántakenda í safninu eða almennt versnandi efnahagsleg skilyrði sem tengjast þessu lánasafni.

Samstæðan skilgreinir einstök mikilvæg útlán og metur fyrst hvort hlutlæg merki séu um virðisrýrnun þeirra, og metur þetta síðan fyrir einstök útlán eða söfn útlána og krafna sem ekki hafa verið skilgreind sem mikilvæg hvert fyrir sig. Ef samstæðan ákvarðar að engin hlutlæg merki séu um virðisrýrnun fyrir mikilvæg útlán, tekur hún það útlán með í safni útlána með svipaða lánsáhættu og metur virðisrýrnun þeirra saman. Einstakar mikilvægar eignir sem hafa fengið virðisrýrnun eru ekki teknar með í sameiginlegu virðisrýrnunarmati.

Ef fyrir eru hlutlæg merki um að virðisrýrnun hafi orðið á útláni eða kröfum, er fjárhæð tapsins mismunurinn á bókfærðu verði eignarinnar og endurheimtanlegu virði hennar. Endurheimtanlegt virði er núvirt áætlað framtíðarsjóðsflæði að undanskildu ætluðu útlánatapi í framtíðinni, núvirt með upprunalegum virkum vöxtum fjáreignarinnar. Bókfært virði eignarinnar er lækkað sem nemur virðisrýrnuninni, með færslu í afskriftareikning og upphæð tapsins færð undir „Hrein virðisbreyting og virðisrýrnun útlána og krafna“ í rekstrarreikningi. Við ákvörðun virðisrýrnunar lána með breytilega vexti er notast við gildandi virka vexti við núvirðinguna.

Útreikningur núvirðis áætlaðs framtíðarsjóðstreymis af veðsettri fjáreign endurspeglar sjóðstreymi sem gæti stafað af því að ganga að veði, að undanskildum kostnaði við að yfirtaka og selja veðið, hvort sem líklegt er að gengið verði að veðinu eða ekki.

Þegar meta á virðisrýrnun heildstætt, eru útlán flokkuð eftir svipuðum eiginleikum lánsáhættu, út frá matsferlum samstæðunnar, sem taka tillit til tegundar eignar og veðs, atvinnugreinar, stöðu vanskila og annarra þátta sem máli skipta. Þessir eiginleikar eru til þess fallnir að áætla framtíðarsjóðstreymi í safni slíkra lána, með því að gefa til kynna getu skuldarans til að greiða hverja þá upphæð sem er á gjalddaga samkvæmt samningsskilmálum.

Virðisrýrnun útlánasafna er metin heildstætt á grunni vænts sjóðstreymis og jafningjamats á eignum með svipaða lánsáhættueiginleika. Slíkt jafningjamat er einnig lagað að nýjustu greinanlegum gögnum, til að endurspeglar áhrifin af núverandi aðstæðum sem höfðu ekki áhrif á tímabilið sem jafningjamatið var upphaflega byggt á og til að losna við áhrifin af fyrri tapsþáttum sem ekki eru lengur til staðar.

Áætlaðar breytingar á framtíðarsjóðstreymi í safni eigna eru í samræmi við breytingar á greinanlegum gögnum á milli tímabila, t.d. breytingar á fasteignaverði, greiðslustöðu, eða öðrum þáttum sem gefa til kynna leitni á líkum og umfangi á tapi samstæðunnar. Samstæðan endurskoðar reglulega aðferðir sínar og forsendur við að áætla framtíðarsjóðstreymi til að lágmarka ósamræmi á milli áætlaðs og raunverulegs taps.

Þegar lán er talið óinnheimtanlegt eða væntar endurheimtur taldar óverulegar, er það afskrifað að fullu á móti framlagi til virðisrýrnunar útlána í efnahagsreikningnum. Lán eru afskrifuð eftir að öllum nauðsynlegum ferlum hefur verið lokið, eins og tilgreint er í lánareglum samstæðunnar, og fjárhæð tapsins hefur verið ákvörðuð. Sérhver áður afskrifuð fjárhæð, sem síðar er endurheimt, er færð í rekstrarreikning sem „Innheimt áður afskrifað“ undir „Hrein virðisbreyting og virðisrýrnun útlána og krafna“.

Fari svo, á síðara tímabili, að fjárhæð virðisrýrnunartapsins lækki og ástæðu þess megi tengja hlutlægt við atvik sem varð eftir að upprunalega virðisrýrnunin var skráð, þá er virðisrýrnunartapinu, sem áður var skráð, snúið við með leiðréttingu á afskriftarreikninginn. Fjárhæð viðsnúningsins er færð í rekstrarreikning undir „Hrein virðisbreyting og virðisrýrnun útlána og krafna“.

Skýringar við samstæðuársreikning

92. Mikilvægar reikningskilaaðferðir (framhald)

92.6 Fjáreignir og fjárskuldir (framhald)

(g) Virðisrýrnun fjáreigna (framhald)

Útlán sem endursamið er um

Samstæðan reynir að endurskipuleggja lán frekar en að ganga að veðum. Slíkt kann að fela í sér greiðsludreifingu og samning um nýja lánaskilmála. Virðisrýrð útlán sem endursamið er um eru ekki talin ný útlán. Þegar búið er að endursemjja um lánaskilmála eru slík útlán ekki lengur í vanskilum og öll síðari virðisrýrnun er metin út frá upphaflegum virkum vöxtum eins og þeir voru reiknaðir fyrir breytingu lánaskilmálanna. Stjórnendur yfirfara stöðugt útlán sem endursamið hefur verið um til að ganga úr skugga um að öll viðmið standist og að líklegt sé að framtíðargreiðslur muni berast. Virðisrýrnun þessara útlána er metin hver fyrir sig eða sameiginlega. Virði einstakra útlána sem hafa ekki rýrnað en þar sem samið hefur verið um skilmála að nýju eru skráð sem ný útlán. Þar af leiðandi eru upprunalegu útlánin afskráð og endurumsömdu útlánin skráð sem ný útlán.

92.7 Handbært fé

Í sjóðstreymi er sjóður og óbundnar innstæður hjá Seðlabanka og lánastofnunum skilgreint sem handbært fé. Bókfært virði innstæðna í Seðlabanka er eðlilegt mat á gangvirði þeirra.

92.8 Skuldabréf

Skuldabréf sem flokkuð eru sem fjáreignir á gangvirði í gegnum rekstrarreikning eru skráð á gangvirði í efnahagsreikning bæði í upphafi og eftir upphaflega skráningu. Viðskiptakostnaður er færður beint í rekstrarreikning. Hagnaður og tap vegna breytinga á gangvirði er fært beint í rekstrarreikning undir liðinn „Hreinn hagnaður (tap) af fjáreignum og fjárskuldum“, annað hvort sem hreinn hagnaður (tap) af veltufjáreignum og veltufjárskuldum eða sem hreinn hagnaður (tap) af fjáreignum tilgreindum á gangvirði. Með hagnaði og tapi eru taldar vaxtatekjur skuldabréfa en undanskilinn er gjaldeyrisgengishagnaður og -tap, sem færður er á liðinn „Hreinn gengismunur“.

Skuldabréf sem flokkuð eru sem lán og kröfur eru upphaflega metin á gangvirði auk viðskiptakostnaðar sem tengist þeim beint og við síðara mat á afskrifuðu kostnaðarverði með aðferð virkra vaxta. Áfallnir vextir eru innifaldir í bókfærðu verði skuldabréfanna og eru færðir undir „Vaxtatekjur“ í rekstrarreikningi. Yfirleitt er hægt að nálgast upplýsingar um verð á markaði á ríkisskuldabréfum og ákveðnum skuldabréfum fyrirtækja. Þar sem slíkar upplýsingar liggja ekki fyrir er gangvirði metið með því að leggja skuldaraálag við verð á markaði fyrir svipuð skuldabréf eða viðeigandi vaxtaferla. Fyrir skuldabréf útgefin af aðilum sem eru í vanskilum eða eiga í miklum greiðsluferðileikum er gangvirði metið út frá endurheimtuhlutfalli. Endurheimtuhlutfall byggir á upplýsingum úr efnahagsreikningi, eða sérfræðialíti.

Vextir eru aðallega viðmiðunarvextir eins og vextir á millibankamarkaði í London (LIBOR) og skráðir vextir á mörkuðum með skiptasamninga, skuldabréf og framtíðarsamninga. Þar sem það liggur fyrir er skuldaraálag leitt af verðum skuldatrygginga (e. credit default swap) eða öðrum skuldageringum, svo sem skuldabréfum. Í öðrum tilfellum er skuldaraálag fengið frá matsfyrirtækjum. Skuldaraálag mótaðila er metið út frá lánshæfi mótaðilans ef hann er annar en gert er ráð fyrir á markaði.

92.9 Hlutabréf

Hlutabréf sem eru flokkuð sem fjáreign á gangvirði í gegnum rekstrarreikning eru skráð á gangvirði í efnahagsreikning bæði í upphafi og eftir upphaflega skráningu. Viðskiptakostnaður er skráður beint í rekstrarreikning. Hagnaður og tap vegna breytinga á gangvirði er fært beint í rekstrarreikning undir liðinn „Hreinn hagnaður (tap) af fjáreignum og fjárskuldum“, annað hvort sem hreinn hagnaður (tap) af veltufjáreignum og veltufjárskuldum eða sem hreinn hagnaður (tap) af fjáreignum tilgreindum á gangvirði. Gjalddeyrisgengishagnaður og -tap er fært á liðinn „Hreinn gengismunur“. Yfirleitt er auðvelt að nálgast verð á hlutum fyrirtækja sem skráð eru í kauphallir heims og helstu vísitölur slíkra hlutabréfa á markaði. Ef ekki er hægt að nálgast slíkar upplýsingar er gangvirði metið út frá markaðsvirði og afkomukennitölum svipaðra verðbréfa, nýlegum viðskiptum eða núvirtum sjóðstremisáðferðum.

92.10 Afleiðusamningar

Afleiður eru upphaflega skráðar í efnahagsreikning á gangvirði og viðskiptakostnaður skráður í rekstrarreikning. Gangvirði afleiðusamninga er ákvarðað með matsaðferðum sem byggja aðallega á flókt- og fylgnistuðlum sem fengnir eru úr tilboðsverðum miðlara, frá verðlagningaraðilum eða út frá valréttarverði. Á síðari stigum eru afleiður áfram skráðar á gangvirði þar sem allar breytingar á gangvirði færast í rekstrarreikning undir liðinn „Hreinn hagnaður (tap) af fjáreignum og fjárskuldum“ sem hreinn hagnaður (tap) af veltufjáreignum og veltufjárskuldum, að undanskildum gangvirðisbreytingum á framvirkum gjaldeyrisafleiðum og hreinum gjaldeyrisgengismun vegna óstaðlaðra gjaldeyrisvalréttanna sem færðar eru undir liðinn „Hreinn gengismunur“ í rekstrarreikningi. Afleiður með jákvætt gangvirði eru færðar í efnahagsreikning sem eignir og afleiður með neikvætt gangvirði eru færðar sem skuldir.

92.11 Innbyggðar afleiður

Afleiður geta verið innbyggðar í aðra samninga og eru þar með hluti af þeim. Samstæðan skilur innbyggðar afleiður reikningshaldslega frá þeim samningi sem hún er hluti af í þeim tilfellum þar sem:

- Samningurinn sem innbyggða afleiða er hluti af er ekki færður á gangvirði í gegnum rekstrarreikning
- Skilmálar innbyggðrar afleiðu uppfylla skilmála um sjálfstæðan afleiðusamning
- Fjárhagslegir eiginleikar innbyggðu afleiðunnar og áhætta er ekki nátengd fjárhagslegum eiginleikum og áhættu samningsins sem innbyggða afleiðan er hluti af

Aðskildar innbyggðar afleiður eru metnar á gangvirði og eru allar breytingar á gangvirði færðar í rekstrarreikning nema breytingarnar séu hluti af virku sjóðstreymi eða áhættuvarnartengslum vegna hreinnar fjárfestingar. Aðskildar innbyggðar afleiður eru færðar í efnahagsreikning ásamt samningunum sem þær er hluti af.

Skýringar við samstæðuársreikning

92. Mikilvægar reikningskilaaðferðir (framhald)

92.12 Útlán og kröfur

Útlán og kröfur eru upphaflega metin á gangvirði að viðbættum viðskiptakostnaði sem tengist þeim beint, en við síðara mat á afskrifuðu kostnaðarverði með aðferð virkra vaxta. Áætlað gangvirði útlána og krafna endurspeglar núvirta fjárhæð áætlaðs framtíðarsjóðstreymis sem búist er við að innheimtist af lánunum í framtíðinni á grundvelli framtíðar endurheimtuhlutfalli lánanna. Endurheimtuhlutfall og tap að gefnum vanefndum er notað sem inntak í matslíkön sem vísbending um vægi tapa vegna vanefnda. Gangvirðið er fengið með því að núvirða áætlað framtíðarsjóðstreymi með núverandi markaðsvöxtum. Áfallnir vextir eru taldir með í bókfærðu virði lána og krafna. Vaxtatekjur af lánunum og kröfum eru skráðar undir liðnum „Vaxtatekjur“ í rekstrarreikningi og gengismunur undir liðnum „Hreinn gengismunur“.

Útlán og kröfur á lánastofnanir eru meðal annars millibankaviðskipti og aðrar kröfur milli banka. Bókfært virði ávöxtunar fjármuna sem bera fljótandi vexti og ávöxtunar fjármuna yfir nótt telst eðlilegt mat á gangvirði þeirra.

92.13 Varanlegir rekstrarfjármunir

Allir varanlegir rekstrarfjármunir eru skráðir á kostnaðarverði að frádreginni uppsafnaðri afskrift og virðisrýrnun. Til kostnaðarverðs teljast útgjöld sem rekja má beint til kaupa á eignunum.

Kostnaður sem fellur til síðar er aðeins talinn með bókfærðu verði eignar ef líklegt er að fjárhagslegur ábati af eigninni í framtíðinni muni renna til samstæðunnar og ef hægt er að meta kostnaðinn áreiðanlega. Allur annar kostnaður vegna viðgerða og viðhalds er gjaldfærður í rekstrareikning á því fjárhagstímabili sem hann fellur til.

Allir varanlegir rekstrarfjármunir eru afskrifaðir með línulegri aðferð. Aðferðin er notuð á afskrifanlegan hluta eignanna, en það er kostnaður þeirra að frádregnu hrakvirði deilt á áætlaðan nýtingartíma þeirra með eftirfarandi hætti:

Byggingar	25 - 50 ár
Tölvuvélbúnaður	3 ár
Annar búnaður og ökutæki	3 - 10 ár

Hrakvirði eignanna og nýtingartími þeirra er endurskoðaður árlega og breytt þar sem við á.

Hagnaður og tap af sölu eigna er fundið með því að bera söluverð eignar saman við bókfært verð hennar á söluþegi. Hagnaður og tap eru talin með undir liðnum „Aðrar tekjur og gjöld“ í rekstrarreikningnum.

92.14 Óefnislegar eignir

Hugbúnaður

Hugbúnaður er eignfærður miðað við kostnaðinn sem fellur til við kaup eða þróun hugbúnaðarins og sem til fellur við að koma honum í notkun. Hugbúnaður sem er skráður sem óefnisleg eign er niðurfærður á nýtingartíma hans sem er áætlaður 3 – 5 ár.

Kostnaður við að viðhalda hugbúnaði er færður sem útgjöld á þeim tíma sem hann fellur til.

Viðskiptavild

Viðskiptavild er aðeins skráð sem eign ef hún er keypt við sameiningu félaga. Hún er skráð á kaupþegi og metin sem samtala (a) gangvirðis hins framselda, (b) skráðrar upphæðar allra hluta án yfirráða í því keypta og (c) gangvirðis alls eigin fjár í því keypta, að frádregnu hreinu skráðu virði (venjulega gangvirði) aðgreinanlegra keypra eigna og yfirtekinnar skulda, allt metið frá og með kaupþegi. Til hins framselda telst gangvirði framseldra eigna, áfallnar skuldir og eigið fé útgefið af samstæðunni. Þessu til viðbótar telst til hins framselda gangvirði alls skilyrts endurgjalds/skilyrtra skuldbindinga. Eftir upphaflega skráningu er viðskiptavild metin á kostnaðarverði, að frádregnu uppsöfnuðu virðisrýrnunartapi. Almennt er virðisrýrnun viðskiptavildar metin árlega, en oftast ef atburðir eða breytingar á aðstæðum gefa til kynna mögulega virðisrýrnun bókfærðs virðis. Vegna virðisrýrnunarprófa er viðskiptavild úthlutað frá og með kaupþegi til hvernar fjárskapandi einingar samstæðunnar eða fjárskapandi einingaklasa sem búist er við að njóti ávinnings af samlegðaráhrifum sameiningarinnar, hvort sem þær einingar fá úthlutað öðrum eignum eða skuldum þess yfirtekna eða ekki. Stjórnunarlega er fylgst með viðskiptavild hjá öllum einingum sem fá úthlutað viðskiptavild, en það er lægsta stjórnunarstiggið þar sem fylgst er með viðskiptavild innan samstæðunnar. Þegar viðskiptavild er tengd ákveðnum hluta fjárskapandi einingar (eða fjárskapandi einingaklasa) og hluti af rekstri innan þeirrar einingar er seldur, er viðskiptavildin sem tengist selda rekstrinum innifalin í bókfærðu virði þess rekstrar þegar reiknaður er hagnaður eða tap af sölu rekstrarins.

92.15 Virðisrýrnun eigna annarra en fjáreigna

Eignir með ótakmarkaðan nýtingartíma eru ekki afskrifaðar en prófað er árlega hvort þær hafi rýrnað í virði. Farið er yfir eignir sem eru afskrifaðar til að gæta að virðisrýrnun í hvert sinn sem atburðir eða breyttar aðstæður benda til þess að bókfært verð kunnist vera óendurkræft. Skráð er virðisrýrnun sem nemur bókfærðu virði eignarinnar umfram endurheimtanlegt virði hennar. Endurheimtanlegt virði hennar er annað hvort gangvirði eignarinnar að frádregnum sölukostnaði eða notkunarvirði hennar, hvort sem hærra er. Í þeim tilgangi að meta virðisrýrnun eru eignir flokkaðar á lægstu stig aðgreinanlegs sjóðstreymis (fjárskapandi einingar). Á hverjum reikningskiladegi er kannað hvort virðisrýrnun hafi snúist við á eignum öðrum en fjáreignum, að viðskiptavild undanskilinni.

Skýringar við samstæðuársreikning

92. Mikilvægar reikningsskilaaðferðir (framhald)

92.16 Tekjuskattur

(a) Tekjuskattur

Tekjuskattur er reiknaður út frá tekjuskattshlutföllum lögaðila og þeim skattalögum sem hafa verið lögleidd á reikningsskiladeginum. Tekjuskattur sem hefur verið reiknaður og færður í ársreikninginn samanstendur af tekjuskatti til greiðslu og frestuðum tekjuskatti.

(b) Tekjuskattur til greiðslu

Tekjuskattur til greiðslu er áætlaður tekjuskattur vegna skattalegrar afkomu ársins, reiknaður út frá skattshlutföllum og lögum um tekjuskatt sem hafa verið lögleidd á reikningsskiladegi, að teknu tilliti til leiðréttinga á álöögðum og reiknuðum tekjuskatti fyrra árs ef við á.

(c) Frestaður skattur

Frestuð skatteign er skráð þegar líklegt er að skattskyldur framtíðarhagnaður fái sem jafna má gegn tímabundnum mismuni til frádráttar.

Frestaður tekjuskattur er færður að fullu sem skuld, vegna tímabundins mismunar á skattverði eigna og skulda og bókfærðs virðis þeirra í ársreikningnum. Frestaður tekjuskattur er hins vegar ekki færður ef hann myndast vegna upphaflegrar skráningar eignar eða skuldar í öðrum viðskiptum en sameiningu fyrirtækja, en það hefur hvorki áhrif á reikningshaldslegan né skattalegan hagnað eða tap þegar viðskiptin eiga sér stað. Frestaður tekjuskattur er ákvarðaður með skatthlutföllum sem hafa verið lögleidd eða efnislega lögleidd fyrir reikningsskiladag og vænst er að verði í gildi þegar viðkomandi frestuð tekjuskattseign er innlest eða frestuð tekjuskattsskuld er gerð upp.

92.17 Eignir í sölumeðferð

Samstæðan flokkar fastafjármuni (eða flokka af eignum ásamt tengdum skuldum) sem eignir í sölumeðferð þegar bókfært virði þeirra endurheimtist aðallega með sölu. Það á venjulega við um veð sem samstæðan hefur gengið að og hún heldur sem tryggingu fyrir lánnum og kröfum, þar með taldar eignir og skuldir dótturfélaga sem samstæðan hefur náð yfirráðum yfir með því að ganga að veði og/eða vegna fjárhagslegrar endurskipulagningar.

Talið er að fastafjármunir (eða flokkur eigna með tengdar skuldir) verði endurheimtir aðallega með sölu þegar sala eignarinnar er mjög líkleg og hún er tiltæk til tafarlausrar sölu í núverandi ástandi, með fyrirvara um venjulega og hefðbundna skilmála um sölu á slíkum eignum. Stjórnendur verða að vera staðráðnir í að selja og verða að vinna með virkum hætti að sölu eignarinnar á verði sem er hæfilegt miðað við gildandi gangvirði hennar. Frekara skilyrði er að búist sé við að skrá megi söluna sem frágengna innan eins árs frá dagsetningu flokkunarinnar.

Eignir og eignasamstæður sem flokkaðar eru í sölumeðferð eru metnar á því sem lægra reynist af bókfærðu virði eða gangvirði að frádregnum sölukostnaði. Hreinar eignir til viðbótar sem verða hluti af eignasamstæðu til sölu, til dæmis vegna hagnaðar sem eignasamstæðan skilar, auka bókfært verð eignasamstæðunnar, en þó ekki meira en sem nemur gangvirði að frádregnum kostnaði við sölu eignasamstæðunnar eins og það er ákvarðað á hverjum reikningsskiladegi.

Þegar um er að ræða stakar eignir sem samstæðan hefur flokkað í sölumeðferð, ákvarðar hún gangvirði þeirra að frádregnum sölukostnaði með tilliti til gildandi markaðsverðs á hverjum reikningsskiladegi. Þegar um er að ræða dótturfélög sem flokkuð eru í sölumeðferð ákvarðar samstæðan gangvirði þeirra á grunnni aðferða við núvirðingu sjóðstreymis. Sölukostnaður er aðeins kostnaður sem rekja má beint til sölu eignasamstæðna, að undanskildum fjármögnunarkostnaði og tekjuskatti.

92.18 Innlán

Samstæðan fjármagnar sig að mestu leyti með innlánnum frá viðskiptavinum og lánastofnunum. Innlánin samanstanda af bundnum og óbundnum innlánnum. Innlán eru í upphafi metin á gangvirði auk beins viðskiptakostnaðar. Eftir það eru þau metin á afskrifuðu kostnaðarverði með aðferð virkra vaxta. Gangvirði fjárskulda með innlausnarákvæði eins og veltiinnlán, er ekki lægra en innlausnarupphæðin núvirt frá fyrsta degi sem krefjast má greiðslu fjárhæðarinnar.

92.19 Veðtryggð lántaka

Veðtryggð lántaka samanstendur af skuldabréfum í erlendri mynt sem bankinn gaf út til LBI hf. og flokkum markaðshæfra sértryggðra skuldabréfa í íslenskum krónum, með og án verðtryggingar, sem bankinn hefur gefið út og tekin hafa verið til viðskipta í Kauphöll Nasdaq Iceland. LBI skuldabréfin voru gefin út í desember 2014 eftir að náðst hafði samkomulag um breytingar á endurgreiðsluskilmálum og framlengingu skuldabréfa sem upprunalega voru gefin út af bankanum til LBI hf. í október 2010 og apríl 2013. Upprunalegu skuldabréfin voru gefin út sem endurgjald og viðbótarendurgjald fyrir þær eignir og skuldir sem fluttar voru frá LBI hf. til bankans þann 9. október 2008. Eftirstöðvar LBI skuldabréfanna voru greiddar að fullu á árinu 2017. Sértryggðu skuldabréfin eru gefin út undir 120.000 milljóna króna ramma bankans um sértryggða skuldabréfaútgáfu. Bankinn skuldbatt sig til að setja hluta af útlánasafni sínu að veði til tryggingar á veðtryggðri lántöku. Bankinn var skuldbundinn til að viðhalda 115% lágmarks veðþekju á veðtryggðu skuldabréfunum sem gefin voru út til LBI hf. og er skuldbundinn til að viðhalda 120% lágmarks veðþekju á sértryggðu skuldabréfunum.

Veðtryggðu skuldabréfin eru upphaflega metin á gangvirði, auk beins viðskiptakostnaðar, en eru síðan metin á afskrifuðu kostnaðarverði með aðferð virkra vaxta. Áfallnir vextir eru hluti af bókfærðu virði skuldabréfanna og eru færðir í rekstrarreikning sem „Vaxtagjöld“. Gengishagnaður og -tap kemur fram undir liðnum „Hreinn gengismunur“.

Skýringar við samstæðuársreikning

92. Mikilvægar reikningsskilaaðferðir (framhald)

92.20 Óveðtryggð lántaka

Óveðtryggð lántaka samanstendur af skuldabréfum útgefnum af bankanum í erlendri mynt og markaðshæfum bankavíxlum útgefnum af bankanum í krónum. Skuldabréfin eru gefin út undir 2.000 milljóna evru ramma bankans um skuldabréfaútgáfu til meðallangs tíma (e. Euro Medium Term Note (EMTN) Programme) og eru skráð í írsku kauphöllinni. Bankavíxlarnir eru hins vegar gefnir út undir 50.000 milljóna króna ramma bankans um víxla- og skuldabréfaútgáfu og eru skráðir á NASDAQ Iceland.

Óveðtryggðu skuldabréfin og bankavíxlarnir eru upphaflega metin á gangvirði, að frádregnum beinum viðskiptakostnaði, en eru síðan metin á afskrifuðu kostnaðarverði með aðferð virkra vaxta. Áfallnir vextir eru hluti af bókfærðu verði þessara verðbréfa og eru færðir í rekstrarreikning sem „Vaxtagjöld“. Óveðtryggðu skuldabréfin voru gefin út til þess að endurfjármagna veðtryggðu skuldabréfin í erlendri mynt sem bankinn gaf út til LBI hf., en eftirstöðvar þeirra síðarnefndu voru greiddar að fullu á árinu 2017.

92.21 Áhættuvarnareikningsskil

Undir lok fyrsta ársfjórðungs 2017 hóf samstæðan að beita áhættuvarnareikningsskilum vegna gangvirðisvarna. Hluti af áhættunni á breytingum á gangvirði skuldabréfaútgáfu bankans til meðallangs tíma er varinn með vaxtaskiptasamningum. Um er að ræða skuldabréf sem gefin eru út undir 2.000 milljóna evru EMTN-ramma bankans (e. „Euro Medium Term Note“). Slíkum vaxtaskiptasamningum er teft á móti tilteknum skuldabréfum útgáfunnar með föstum vöxtum. Breytingar á gangvirði vaxtaskiptasamninganna, ásamt breytingum á gangvirði skuldabréfanna sem rekja má til vaxtaáhættu, eru færðar strax í rekstrarreikning sem hreinn hagnaður (tap) af gangvirðisvörnum undir liðnum „Hreinn hagnaður (tap) af fjáreignum og fjárskuldum“. Áfallnir vextir bæði af vaxtaskiptasamningunum og skuldabréfunum falla undir liðinn „Vaxtagjöld“.

Samstæðan notar aðrar afleiður, sem falla ekki undir áhættuvarnarsamband, til að stýra gjaldeyris-, vaxta-, hlutabréfamarkaðar- og útlánaáhættu sinni. Notaðir eru fjármálagerningar eins og vaxtaskiptasamningar, gjaldmiðlaskiptasamningar, framvirkir samningar, framtíðarsamningar, valréttarsamningar, skuldatryggingar, hlutabréfaskiptasamningar o.fl.

Við upphaflega skráningu áhættuvarnanna, skráir samstæðan sambandið milli áhættuvarnargerninganna og hinna áhættuvörðu liða með formlegum hætti, þar á meðal markmið og stefnu áhættustýringar við að takast á hendur áhættuvarnirnar, ásamt aðferðinni sem notuð verður til að meta skilvirkni áhættuvarnarsambandanna. Frá og með þeim tíma sem stofnað er til áhættuvarnarsambands framkvæmir samstæðan reglulega mat á því hvort búist sé við að áhættuvarnargerningurinn reynist árangursríkur við að vega á móti breytingum á gangvirði hins áhættuvarða liðar á því tímabili sem áhættuvörnin nær til og hvort raunverulegur árangur af áhættuvörninni mælist á bilinu 80-125%.

Ef afleiðusamningur sem fellur undir áhættuvörn rennur út, er seldur, honum er slitið eða rétturinn sem fylgir samningnum er nýttur, eða áhættuvörnin uppfyllir ekki lengur skilyrði fyrir gangvirðisvörn á áhættuvarnareikningsskilum eða skilgreining áhættuvarnar er afturkölluð, lýkur um leið áhættuvarnareikningsskilum fyrir viðkomandi áhættuvarnarsamband.

Fram að þeim tímapunkti sem áhættuvarnarsambandi lýkur er sérhver breyting á áhættuvörðum lið sem lotið hefur aðferð virkra vaxta afskrifuð í rekstrarreikningi sem hluti af endurútreiknuðum virkum vöxtum liðsins það sem eftir er af líftíma hans.

92.22 Víkjandi lán

Landsbankinn tók yfir víkjandi skuldir við samruna Sparisjóðs Vestmannaeyja og Sparisjóðs Norðurlands við bankann. Bréfunum svipar til eigin fjár að því leyti að þau víkja fyrir öðrum skuldum samstæðunnar og teljast til eigin fjár við útreikning á eiginfjárlutfalli. Eftirstöðvar víkjandi skulda lúta sérstökum reglum um afskriftaferli þar sem upphæðir undir eiginfjárpætti 2 eru afskrifaðar línulega yfir síðustu fimm árin fram að lokagjaldþega.

Víkjandi lán eru upphaflega metin á gangvirði að frádregnum viðskiptakostnaði og eru síðan metin á afskrifuðu kostnaðarverði með aðferð virkra vaxta. Áfallnir vextir eru færðir undir bókfærðu virði víkjandi láns.

92.23 Skortstöður

Skortstöður eru skuldbindingar samstæðunnar um að láta af hendi fjáreignir sem hún hefur fengið að láni og selt þriðja aðila. Þessar skuldbindingar eru upphaflega skráðar í efnahagsreikning á gangvirði og viðskiptakostnaður skráður í rekstrarreikning. Á síðari stigum eru skuldbindingarnar áfram skráðar á gangvirði og fara allar breytingar á gangvirði í rekstrarreikning undir liðinn „Hreinn hagnaður (tap) af fjáreignum og fjárskuldum“ sem hreinn hagnaður (tap) af veltufjáreignum og veltufjárskuldum. Skortstöður eru teknar í íslenskum ríkisskuldabréfum sem eru með skráð markaðsverð.

92.24 Endurhverf viðskipti

Til endurhverfa viðskipta teljast endurkaupasamningar og endursölusamningar við aðra banka. Í endurhverfum viðskiptum er sameinast um kaup eða sölu verðbréfa á viðskiptadegi með framvirkri sölu eða endurkaupum við einn og sama mótaðilann.

Verðbréf sem eru upphaflega seld af bankanum í endurkaupasamningi halda áfram að vera skráð sem fjáreign í efnahagsreikningi bankans þar sem bankinn heldur eftir allri áhættu og ábata sem tengist eignarhaldi verðbréfa sem hann selur með endurkaupasamningi. Peningalegt innstreymi vegna endurkaupasamninga er skráð sem fjárskuld við mótaðila í efnahagsreikningi bankans. Vaxtagreiðslur eru skráðar sem vaxtagjöld í hreinum vaxtatekjum. Innstreymi er annað hvort metið á gangvirði á grundvelli gangvirðisvalkosta í reikningsskilum eða afskrifuðu kostnaðarverði.

Skýringar við samstæðuársreikning

92. Mikilvægar reikningsskilaaðferðir (framhald)

92.24 Endurhverf viðskipti (framhald)

Gagnstætt þessu eru verðbréf sem bankinn kaupir upphaflega í endursölusamningi ekki skráð og metin sem fjáreignir í efnahagsreikningi bankans þar sem mótaðillinn heldur eftir allri áhættu og ábata sem tengist eignarhaldi verðbréfanna sem bankinn kaupir með endurkaupasamningi. Peningalegt ústreymi vegna endurkaupasamninga er skráð sem krafa á mótaðila í efnahagsreikningi bankans. Vaxtagreiðslur eru skráðar sem vaxtatekjur í hreinum vaxtatekjum. Ústreymi er annað hvort metið á gangvirði á grundvelli gangvirðisvalkosta í reikningsskilum eða afskrifuðu kostnaðarverði. Endurhverf viðskipti eru upphaflega metin á gangvirði að teknu tilliti til viðskiptakostnaðar en eru síðan metin á gangvirði á grundvelli gangvirðisvalkosta í reikningsskilum eða afskrifuðu kostnaðarverði.

92.25 Veðskiptasamningar

Veðskiptasamningar fela í sér skipti á veði í verðbréfum milli banka. Í eðli sínu eru þeir ein tegund verðbréfalána þar sem bankinn fær að láni tiltölulega auðseljanleg verðbréf frá öðrum banka í skiptum fyrir veði í verðbréfum sem eru ekki eins auðseljanleg. Verðbréfin sem bankinn fær lánuð frá mótaðilanum eru ekki skráð og metin sem fjáreignir í efnahagsreikningi bankans þar sem mótaðillinn heldur eftir allri áhættunni og ábatanum sem tengjast eignarhaldi verðbréfanna. Hins vegar halda verðbréfin sem bankinn lánaði mótaðilanum áfram að vera skráð og metin sem fjáreignir í efnahagsreikningi bankans þar sem bankinn heldur eftir allri áhættunni og ábatanum sem tengjast eignarhaldi verðbréfanna. Bankinn greiðir þóknun til lánveitandans sem endurgjald fyrir áhættuna að halda eftir veði sem er ekki eins auðseljanlegt. Vaxtatekjur og vaxtagjöld af veðskiptasamningum eru færðar undir hreinar vaxtatekjur. Þeir eru upphaflega metnir á gangvirði að teknu tilliti til viðskiptakostnaðar en eru síðan metnir á afskrifuðu kostnaðarverði.

92.26 Fjárhagslegar ábyrgðir

Samningar um fjárhagslegar ábyrgðir eru samningar sem krefjast þess að útgefandi inni af hendi tilteknar greiðslur til að bæta samningshafa tap sem hann verður fyrir ef tiltekinn skuldari stendur ekki við greiðslur á tilskildum tíma, samkvæmt skilmálum skuldagerings. Samstæðan hefur gefið út slíkar ábyrgðir til annarra banka, fjármálastofnana eða annarra aðila til tryggingar á skuldbindingum viðskiptavina samstæðunnar gagnvart þessum aðilum.

Fjárhagslegar ábyrgðir sem samstæðan gefur út eru einkum bankaábyrgðir í formi bakábyrgða og skjalaábyrgðir. Fjárhagslegar ábyrgðir eru bæði til skemmri og lengri tíma. Þjónustutekjur af langtíma ábyrgðum eru greiddar til bankans með ákveðnu millibili yfir líftíma hvernar ábyrgðar, upphaflega við útgáfu ábyrgðar og síðan í upphafi hvers tímabils þar á eftir. Þjónustutekjur af skammtíma ábyrgðum eru eðli málsins samkvæmt greiddar til bankans við útgáfu ábyrgðar. Þjónustutekjur vegna ábyrgða eru skráðar sem tekjur yfir tíma um leið og þær koma til greiðslu. Afskriftarframlag vegna ábyrgða er háð óvissunni á matinu á því að hve miklu leyti reynir á ábyrgðirnar. Í þessu skyni eru bankaábyrgðir og skjalaábyrgðir metnar ársfjórðungslega með tilliti til útlánaáhættu og afskriftarframlaga. Slíkt mat ákvarðast á grundvelli reynslu af sams konar viðskiptum og tapi, ásamt mati stjórnenda.

92.27 Óvissar skuldir og skuldbindingar

Samstæðan skráir óvissar skuldir ekki sem skuldir í efnahagsreikningi sínum, fyrir utan þær óvissuskuldir sem teknar eru yfir við sameiningu fyrirtækja og sem eru með gangvirði sem hægt er að meta áreiðanlega. Óviss endurgjald sem samstæðan afhendir við sameiningu fyrirtækja er skráð á gangvirði á yfirtökudegi. Samstæðan flokkar skuldbindinguna um að greiða óviss endurgjald sem skuld eða eigið fé og gerir viðeigandi breytingar á gangvirðismati í samræmi við alþjóðlega reikningsskilastaðla (IFRS).

Skuldbindingar vegna kostnaðar eins og þær sem tengjast löglegum kröfum eða endurskipulagningu eru skráðar áorðnar þegar (i) samstæðunni ber, vegna liðinna atburða, lagaleg eða rökstudd skylda til að greiða, (ii) líklegra er en ekki að veita þurfi fjármunum til að gera upp skuldbindinguna, og (iii) upphæðin hefur verið áætluð með áreiðanlegum hætti.

Skuldbinding er metin á núvirði greiðslunnar sem ætla má að þurfi til að gera upp skuldbindinguna. Notuð er ávöxtunarkrafa fyrir skatta sem endurspeglar mat markaðarins á hverjum tíma á tímavirði peninga og áhættunni sem fylgir skuldbindingunni. Öll hækkun á skuldbindingunni yfir tíma er skráð sem vaxtakostnaður.

92.28 Lífeyrisskuldbindingar

Þegar Sparisjóður Vestmannaeyja og Sparisjóður Norðurlands sameinuðust Landsbankanum á árinu 2015 tók bankinn yfir lífeyrisskuldbindingar fyrrverandi starfsmanna og hluta af núverandi starfsmönnum þessara sparisjóða. Lífeyrisskuldbindingin er reiknuð árlega út af tryggingastærðfræðingi. Hækkun skuldbindingarinnar á árinu 2017 er færð til gjalda í rekstrarreikningi á meðal launa og launatengdra gjalda.

92.29 Starfskjör

Öll fyrirtæki samstæðunnar eru með iðgjaldatengt lífeyrisskerfi þar sem þau greiða skyldu- og samningsbundin iðgjöld með ákveðnu framlagi í séreigna- eða almenna lífeyrissjóði. Samstæðan er ekki skuldbundin til frekari greiðslna þegar þessi iðgjöld hafa verið greidd. Iðgjöldin eru gjaldfærð í rekstrarreikning meðal launa og launatengdra gjalda eftir því sem þau falla til. Samstæðan er ekki með neinn réttindatengdan lífeyrissjóð.

92.30 Hlutfé

(a) Kostnaður við útgáfu hluta

Kostnaður sem rekja má beint til útgáfu nýrra hluta er aðgreindur undir eigin fé sem frádráttur frá yfirverði hlutabréfa.

b) Arður á almenn hlutabréf

Arður er færður á eigið fé á því tímabili sem hann er samþykktur af hluthafafundi bankans.

Skýringar við samstæðuársreikning

92. Mikilvægar reikningsskilaaðferðir (framhald)

92.31 Fjárvarsla

Samstæðan er fjárvörsluaðili, þar sem hún er handhafi eða sér um ráðstöfun eigna meðal annars fyrir hönd einstaklinga, stofnana og lífeyrissjóða. Þessar eignir og tekjur sem af þeim fást eru ekki færðar í þessi reikningsskil þar sem þær eru ekki eignir samstæðunnar.

92.32 Vaxtatekjur og vaxtagjöld

Til vaxtatekna og vaxtagjalda sem eru færð í rekstrarreikning teljast vextir og verðbætur af fjáreignum og fjárskuldum metnum á afskrifuðu kostnaðarverði.

Vaxtatekjur og vaxtagjöld eru skráð í rekstrarreikninginn eftir aðferð virkra vaxta. Aðferð virkra vaxta byggist á því að reiknað er endurgreiðsluvirði fjáreignar eða fjárskuldar og vaxtatekjum eða vaxtagjöldum dreift á viðeigandi tímabil. Virkir vextir er sú ávöxtunarkrafa sem núvirðir áætlað sjóðstreymi yfir áætlaðan líftíma fjármálagerningsins eða styttra tímabil, eftir því sem við á, þannig að það jafngildi bókfærðri fjárhæð fjáreignarinnar eða fjárskuldarinnar í efnahagsreikningi. Þegar hlutfall virkra vaxta er reiknað áætlað samstæðan sjóðstreymi með tilliti til allra samningsþátta fjármálagerningsins en tekur ekki tillit til útlánataps í framtíðinni. Útreikningurinn tekur til allra gjalda og greiðslna á milli aðila að samningnum, sem eru hluti af hlutfalli virkra vaxta sem og viðskiptakostnaði, yfirverði og afföllum.

92.33 Hrein virðisrýrnun lána og krafna

Gjöld vegna virðisrýrnunar lána og krafna á lánastofnanir og viðskiptavinum eru sett fram í rekstrarreikningi undir liðnum „Hrein virðisbreyting og virðisrýrnun útlána og krafna“. Eftir að virðisrýrnun hefur verið færð, eru vaxtatekjur færðar á þeim vöxtum sem notaðir voru við núvirðingu á því framtíðarsjóðstreymi sem notað var við að meta virðisrýrnunina.

92.34 Þjónustutekjur og þjónustugjöld

Þjónustutekjur og umboðslaun eru yfirleitt skráð á rekstrargrunni þegar viðkomandi þjónusta er veitt. Umsýslugjöldum er almennt frestað ásamt tengdum beinum kostnaði og þau skráð sem leiðrétting á virkum vöxtum lánsins. Umboðslaun og gjöld fyrir þátttöku í samningum um viðskipti fyrir þriðja aðila, eins og umsýsla viðskipta með hlutabréf eða önnur verðbréf eða kaup eða sala á fyrirtækjum, eru færð þegar undirbyggjandi viðskiptum er lokið. Þjónustutekjur fyrir umsýslu með verðbréfasöfnum og aðra ráðgjöf og þjónustu eru færðar samkvæmt viðkomandi þjónustusamningi, yfirleitt í hlutfalli við tíma. Þjónustutekjur fyrir eignastýringu sem tengist fjárfestingasjóðum eru skráðar hlutfallslega á það tímabil sem þjónustan er veitt. Sömu grunnreglu fyrir skráningu tekna er beitt fyrir aðra fjárvörsluþjónustu sem er veitt með samfelldum hætti til langs tíma.

92.35 Hreinn hagnaður (tap) af fjáreignum og fjárskuldum

Hreinn hagnaður (tap) af fjáreignum og fjárskuldum samanstendur af 1) hreinum hagnaði (tapi) af fjáreignum tilgreindum á gangvirði í gegnum rekstrarreikning, 2) hreinum hagnaði/tapi af gangvirðisvörnum og 3) hreinum hagnaði (tapi) af veltufjáreignum og veltufjárskuldum.

1) Hreinn hagnaður (tap) af fjáreignum tilgreindum á gangvirði felur m.a. í sér:

- allar innleystar og óinnleystar breytingar á gangvirði,
- vaxtatekjur á rekstrargrunni,
- arðstekjur sem skráðar eru þegar bankinn öðlast rétt til að fá greiddan arð.

2) Hreinn hagnaður (tap) af gangvirðisvörnum felur m.a. í sér:

- allar innleystar og óinnleystar breytingar á gangverði áhættuvarnargerninga,
- allar innleystar og óinnleystar breytingar áhættuvarinna liða,
- vaxtatekjur/vaxtagjöld á rekstrargrunni sem færð eru undir liðnum „Vaxtagjöld“ í rekstrarreikningi.

3) Hreinn hagnaður (tap) af veltufjáreignum og veltufjárskuldum felur m.a. í sér:

- allar innleystar og óinnleystar breytingar á gangverði,
- vaxtatekjur/vaxtagjöld á rekstrargrunni,
- arðstekjur sem skráðar eru þegar bankinn öðlast rétt til að fá greiddan arð,
- gjaldeyrisgengishagnað og -tap af afleiðueignum og afleiðuskuldum, að undanskildum breytingum á gangvirði framvirkra gjaldeyrisafleiða og hreinum gjaldeyrisgengismun vegna óstaðlaðra gjaldeyrisvalréttta, sem færðar eru undir liðnum „Hreinn gengismunur“ í rekstrarreikningi.

92.36 Hreinn gengismunur

Með hreinum gengismun er talinn allur hagnaður og tap vegna gengisbreytinga á peningalegum eignum og skuldum í erlendum gjaldmiðlum, þ.m.t. fjáreignir og fjárskuldir sem falla ekki undir afleiður og eru flokkaðar undir veltubókarliði og fjáreignir á gangvirði í gegnum rekstrarreikning. Gjaldyrisgengishagnaður og -tap af fjáreignum og fjárskuldum sem falla undir afleiður er talið með undir liðnum „Hreinn hagnaður af fjáreignum og fjárskuldum“ í rekstrarreikningi, að undanskildum breytingum á gangvirði framvirkra gjaldeyrisgengingna, sem eru teknar með undir liðnum „Hreinn gengismunur“ í rekstrarreikningi.

92.37 Aðrar tekjur og gjöld

Til annarra tekna og gjalda teljast tekjur af samningum um endurkröfur og hagnaður og tap af fullnustueignum og fastafjármunum.

Skýringar við samstæðuársreikning

92. Mikilvægar reikningsskilaaðferðir (framhald)

92.38 Leigusamningar

(a) Þegar samstæðan er leigutaki

Leigusamningar sem samstæðan á aðild að og er leigutaki eru aðallega rekstrarleigusamningar. Á leigutíma eru greiðslur fyrir rekstrarleigu færðar línulega í rekstrarreikning undir liðinn „Annar rekstrarkostnaður“.

Þegar rekstrarleigusamningi er rift áður en leigutíminn er útrunninn, er hver sú fjárhæð sem greidd er leigusala gjaldfærð á því tímabili sem riftun á sér stað.

(b) Þegar samstæðan er leigusali

Þegar um er að ræða fjármögnunarleigusamninga, er núvirði leigugreiðslna skráð sem krafa, undir útlán og kröfur á viðskiptavini. Fjármagnstekjur eru færðar yfir líftíma leigusamningsins, með því að endurspegla fasta ávöxtunarkröfu af hreinni fjárfestingu samstæðunnar í leigusamningnum.

92.39 Aflögð starfsemi

Samstæðan setur fram aflagða starfsemi undir sérstökum lið í rekstrarreikningi ef fyrirtæki eða hluti þess hefur verið seldur eða flokkaður í sölu meðferð og:

- telst vera stór aðskilinn hluti rekstrar,
- er hluti af stakri samhæfðri áætlun um að selja stóran aðskilinn hluta rekstrar, eða
- er dótturfélag keypt sérstaklega til að selja aftur.

Hagnaður af aflagðri starfsemi sem kemur fram í rekstrarreikningi samanstendur af (a) hagnaði eftir skatta eða tapi af rekstri af aflagðri starfsemi og (b) hagnaði eftir skatta eða tapi sem færast við gangvirðismat að frádregnum kostnaði við sölu eða við sölu eignanna eða safns í sölu meðferð sem telst vera aflagða starfsemin. Hlutur fyrirtækis tekur til reksturs og sjóðstreymis sem hægt er að aðgreina með skýrum hætti, rekstrarlega og vegna reikningsskila, frá öðrum rekstri samstæðunnar og sjóðstreymi hennar.

92.40 Hagnaður á hlut

Samstæðan færir grunnhagnað og þynntan hagnað á hlut fyrir almennt hlutafé. Grunnhagnaður á hlut er reiknaður með því að deila hagnaði eða tapi til almennra hluthafa bankans með vegnum meðalfjölda útistandandi hluta á tímabilinu. Grunnhagnaður og þynntur hagnaður bankans á hlut er sá sami þar sem bankinn hefur ekki gefið út valréttarsamninga, tryggða kauprétti, breytanleg skuldabréf eða aðra gerninga sem mögulega þynna hagnað á hlut.

92.41 Starfspættir

Starfspættur er sú eining samstæðunnar sem leggur sitt af mörkum í viðskiptum til þess að skapa tekjur og gjöld sem falla til vegna hans, þ.m.t. tekjur og gjöld í viðskiptum við aðrar einingar samstæðunnar. Rekstrarniðurstaða starfspáttarins er yfirfarin reglulega af stjórnendum samstæðunnar, sem taka jafnframt ákvarðanir um framlag fjármuna til hvers starfspáttar og leggja mat á fjárhagslegan árangur, á grundvelli aðgreindra fjárhagslegra upplýsinga.

92.42 Nýir staðlar, breytingar og túlkanir á stöðlum

Samstæðan hefur innleitt breytingar á reikningsskilastöðlum sem tóku gildi á árinu 2017. Þær breytingar höfðu óveruleg áhrif á ársreikning samstæðunnar. Alþjóðlega reikningsskilaráðið (IASB) hefur einnig gefið út nýja alþjóðlega reikningsskilastaðla (IFRS), sem og breytingar á IFRS stöðlum sem hafa ekki enn tekið gildi. Hér að neðan er samantekt um hina nýju staðla sem koma til með að hafa annað hvort veruleg eða óveruleg áhrif á ársreikning samstæðunnar.

IFRS 9 – Fjármálagæringar. IASB hefur gefið út staðalinn IFRS 9 Fjármálagæringar (2014) sem leysir af hólmi IAS 39 Fjármálagæringar: Skráning og mat. Nýi staðallinn boðar umfangsmiklar breytingar á leiðbeiningum um flokkun og mat fjáreigna, auk þess að setja fram nýja aðferð á virðisrýrnunarmati fjáreigna sem byggir á væntu tap.

IFRS 9 tekur gildi fyrir reikningsskilatímabilið sem hófst þann 1. janúar 2018. Frá og með 1. janúar 2018 mun samstæðan innleiða IFRS 9 sem gefinn var út 2014. Að svo stöddu er það mat samstæðunnar að fjárhagsleg áhrif innleiðingar IFRS 9 þann 1. janúar 2018 verði á bilinu 1.000-1.500 milljónir króna, til lækkunar á upphafsstöðu eigin fjár eftir skatta.

Skýringar við samstæðuársreikning

92. Mikilvægar reikningsskilaaðferðir (framhald)

92.42 Nýir staðlar, breytingar og túlkanir á stöðlum (framhald)

Fjárhæðin sem tilgreind er hér að ofan er bráðabirgða fjárhæð, enda er öllum breytingum vegna innleiðingarinnar ekki lokið. Raunveruleg áhrif af innleiðingu IFRS 9 þann 1. janúar 2018 gætu því breyst af eftirfarandi ástæðum:

- IFRS 9 gerir kröfur til samstæðunnar um að endurbæta reikningsskilaferla og innra eftirlit og er vinna við þessar endurbætur enn yfirstandandi.
- Þrátt fyrir að samhliðakeyrlur hafi verið framkvæmdar á árinu 2017 hefur nýja nálgunin og viðeigandi ferlar ekki verið í gangi til lengri tíma.
- Samstæðan hefur ekki enn lokið prófunum og mati á ferlum með nýrri nálgun og breytingum á stjórnarháttum.
- Samstæðan vinnur að því að betrubæta og ljúka líkönum fyrir fjáreignir metnar á gangvirði.
- Nýjar reikningsskilareglur, forsendur, ályktanir og matsaðferðir gætu breyst efnislega áður en samstæðan lýkur við fyrsta ársreikninginn sem gefinn verður út eftir innleiðingu.

Stjórnarhættir

Sem hluti af innleiðingu á IFRS 9 hefur bankinn hannað og innleitt nýja ferla og stjórnarhætti fyrir nokkur svið sem koma að útreikningi á væntu útlánatapi. Hér er m.a. átt við ferla yfir upplýsingar og kerfi vegna útlánaáhættu, reiknilíkon sem mæla vænt útlánatap, spár um framtíðarþróun hagstærða, hönnun og líkindavegnar sviðsmyndir af efnahagsþróun og ákvörðun um mikilvæga aukningu á útlánaáhættu. Stýrihópur vegna IFRS 9 ber ábyrgð á hönnun og framsetningu viðskiptaferla, stjórnarháttum og mótun skipulagsheildarinnar til stuðnings innleiðingar á IFRS 9. Stýrihópurinn samanstendur af framkvæmdastjóra Fjármála, framkvæmdastjóra Áhættustýringar og starfsmönnum Áhættustýringar, UT og reikningshalds.

Flokkun og mat

IFRS 9 setur fram nýja nálgun við flokkun- og mat á fjáreignum sem endurspeglar viðskiptalíkanið sem eignum og sjóðstreymiseinkennum þeirra er stýrt eftir. Flokkunin ákvarðar hvernig fjármálagerningar eru metnar við upphaflega skráningu í ársreikninginn og hvernig þeir skulu metnar eftir upphaflega skráningu. Samstæðunni er skylt að endurflokka fjáreignir milli matsflokka ef markmið viðskiptalíkans safns tiltekinna fjáreigna hafa breyst frá upphaflegri skráningu þeirra og ef að veruleg breyting hefur orðið á starfsemi bankans. Fjáreignir eru flokkaðar í þrjá meginflokka samkvæmt IFRS 9:

- Fjáreignir metnar á afskrifuðu kostnaðarverði ef markmið með eigninni er að eiga fjáreignina til gjalddaga og innheimta á settum tilsettum gjalddögum samningsbundnar greiðslur sem samanstanda einungis af afborgunum af höfuðstól og vöxtum. Fjáreignir í flokki falla undir viðskiptalíkan sem ætlað er að innheimta samningsbundið sjóðstreymi.
- Fjáreignir metnar á gangvirði í gegnum aðra heildarafkomu (FVOCI) ef markmiðið er að eiga fjáreignina til gjalddaga og samningsbundnar greiðslur á tilsettum gjalddögum samanstanda einungis af afborgunum af höfuðstól og vöxtum, sem og sölu fjáreignar. Fjáreignir í þessum flokki falla undir viðskiptalíkan sem ætlað er til að innheimta samningsbundið sjóðstreymi og selja fjáreignir.
- Fjáreignir metnar á gangvirði í gegnum rekstrarreikning eru allar aðrar fjáreignir. Einnig er heimilt við upphaflega skráningu að tilgreina fjáreign á gangvirði í gegnum rekstrarreikning ef það leiðir til þess að eytt sé eða verulega dregið úr reikningshaldslegu misræmi sem annars myndi koma fram, þó svo að fjáreignin uppfylli þær kröfur að vera metin á afskrifuðu kostnaðarverði eða gangvirði í gegnum aðra heildarafkomu. Óheimilt er að breyta reikningshaldslegri meðferð þegar einu sinni er búið að ákveða að beita þessari heimild.

Fjárfestingar í veltufjáreignum í formi hlutabréfa og eiginfjárgerninga eru metnar á gangvirði í gegnum rekstrarreikning. Fyrir allar aðrar fjárfestingar í eiginfjárgerningum er til staðar sá valmöguleiki að gera grein fyrir þeim á gangvirði í gegnum aðra heildarafkomu og er sú ákvörðun tekin á grundvelli hvers gernings fyrir sig. Óheimilt er að breyta reikningshaldslegri meðferð þegar einu sinni er búið að ákveða að velja þennan möguleika.

Samkvæmt IFRS 9 eru afleiður sem eru innbyggðar í samninga sem falla undir fjáreign í skilningi staðalsins ekki aðskildar frá samningnum, heldur er blandaði fjármálagerningurinn í heild sinni metinn og flokkaður.

IFRS 9 gerir að stórum hluta sömu kröfur og IAS 39 við flokkun á fjárskuldum. Staðallinn gerir kröfu um að fjárskuldum sé skipað í tvo matsflokka: afskrifað kostnaðarverð og gangvirði í gegnum rekstrarreikning. Nánast allar fjárskuldir aðrar en lánsloforð og ábyrgðir eru samkvæmt staðlinum metnar á afskrifuðu kostnaðarverði. Fjárskuldir sem ætlaðar eru til sölu skal skrá á gangvirði í gegnum rekstrarreikning, sem og afleiður sem flokkaðar eru sem fjárskuldir, fjárskuldir sem koma fram við flutning á fjáreignum sem eru ekki vegna uppgreiðslu eða þegar áframhaldandi notkun er á eigninni.

Áhættuvarnarreikningsskil

IFRS 9 staðallinn setur nýjar reglur um áhættuvarnarreikningsskil sem ætlað er að samræma áhættuvarnarreikningsskil og áhættustýringu. IFRS 9 staðallinn gefur kost á því að fresta innleiðingu áhættuvarnarreikningsskilanna samkvæmt staðlinum og halda áfram að notast við reglur IAS 39 um áhættuvarnarreikningsskil. Samstæðan hefur ákveðið að halda áfram að beita IAS 39. Þrátt fyrir það mun samstæðan auka upplýsingagjöf sína um áhættuvarnarreikningsskil í samræmi við breytingar IFRS 9 á IFRS 7 Fjármálagerningar.

Skýringar við samstæðuársreikning

92. Mikilvægar reikningsskilaaðferðir (framhald)

92.42 Nýir staðlar, breytingar og túlkanir á stöðlum (framhald)

Virðisrýmun

Með IFRS 9 er horfið frá notkun líkans IAS 39 sem metur áorðið útlánatap og tekið í notkun líkan sem horfir meira fram á við til að meta vænt útlánatap. Þetta mun krefjast töluverðs mats á því hvernig efnahagsþættir hafa áhrif á vænt útlánatap. Vænt útlánatap endurspeglar núvirði fjárvöntunar vegna vanefnda annað hvort vegna næstu 12 mánaða eða yfir væntan líftíma fjármálagerningsins, allt frá þeim tíma sem vanefnd á sér fyrst stað. Vænt útlánatap ætti að endurspegla hlutlausa, líkindavegna niðurstöðu, ólíkt núverandi nálgun, sem byggir á einföldu besta mati. Líkindavegna niðurstaðan tekur tillit til margbreytilegra sviðsmynda sem byggja á fyrirbyggjandi upplýsingum.

Nálgun samstæðunnar byggir á því að nýta eins og kostur er þau líkön og ferla sem fyrir voru til að uppfylla kröfur IFRS 9. Þar sem meira þurfti til hefur samstæðan þróað nýja aðferðafræði og líkön. IFRS gerir kröfur um að útreikningar á væntu útlánatapi taki mið af líkindavegnum sviðsmyndum efnahagssumhverfisins. Almennt byggir útreikningurinn á væntu útlánatapi á eftirfarandi kennistærðum: líkum á vanefndum (PD), tapi að gefnum vanefndum (LGD), áhættustöðu við vanefnd (EAD) og efnahagslegum þáttum.

Samkvæmt IFRS 9 verður niðurfærsla á öllum lánum vegna útlánaáhættu metin á hverjum reikningsskiladegi í samræmi við nýtt virðisrýmunarlíkan vænts útlánataps sem byggir á þremur stigum. Niðurfærsluna skal annað hvort reikna sem 12 mánaða vænt útlánatap eða sem vænt útlánatap út líftíma.

- Stig 1 – Engin veruleg aukning í útlánaáhættu. Lán þar sem útlánaáhætta hefur ekki vaxið verulega skal falla undir stig 1 og niðurfærslan skal metin sem 12 mánaða vænt útlánatap.
- Stig 2 – Veruleg aukning í útlánaáhættu. Lán þar sem útlánaáhætta hefur vaxið verulega frá upphafi skráningar skal falla undir stig 2 og niðurfærslan skal metin sem vænt útlánatap út líftíma.
- Stig 3 – Vanefnd. Lán þar sem lántaki er í vanskilum skal vera í stigi 3 og niðurfærslan skal metin sem vænt útlánatap út líftíma.

Niðurfærsla vegna útlánataps á stigum 1 og 2 kemur í raun í stað almennrar niðurfærslu fyrir lán sem hafa ekki enn verið skilgreind sem virðisrýrd samkvæmt IAS 39, á meðan niðurfærsla vegna útlánataps á stigi 3 kemur í raun í staðinn fyrir sérstaka og almenna niðurfærslu virðisrýrðra lána. Stofn fjáreigna og samsvarandi niðurfærsla á stigi 3 samkvæmt IFRS 9 mun ekki endilega samsvara fjárhæð þeirra fjáreigna sem virðisrýrðar eru í samræmi við IAS 39. Samsvarandi við IAS 39 eru lán afskrifuð þegar það er engin raunhæfur möguleiki á endurheimtum. Því mun stefna samstæðunnar um það hvenær fjáreignir eru afskrifaðar ekki breytast verulega við innleiðingu IFRS 9.

Hreyfingar milli stiga 1 og 2 fara eftir því hvort að útlánaáhætta gerningsins á reikningsskiladegi hefur aukist verulega miðað við upphaflega skráningu. Við mat á því grundvallast útlánaáhættan á líkum á vanefndum yfir líftíma gerningsins, en ekki tapsfjárhæðinni. Mat á verulegri aukningu á útlánaáhættu er nýtt hugtak í IFRS 9 og krefst mikilvægs mats.

Niðurfærslur vegna leigukrafna skulu alltaf metnar að fjárhæð sem nemur væntu útlánatapi yfir líftíma krafanna.

Útlánaáhætta innan Áhættustýringar bankans ber ábyrgð á mati á virðisrýmun útlána og krafna og sérstakt virðismatsteymi skipað bankastjóra, framkvæmdastjórum Fjármála, Áhættustýringar, Fyrirtækjasviðs og Einstaklingssviðs rýna og samþykkja matið.

Veruleg aukning á lánsáhættu

Þegar lagt er mat á það hvort útlánaáhætta vegna fjármálagerninga hafi aukist verulega frá upphaflegri skráningu mun samstæðan líta til upplýsinga sem gefa glögga mynd af stöðunni, eru áreiðanlegar, videigandi og liggja fyrir án óþarfa kostnaðar og fyrirhafnar, þ.m.t. bæði megindlegar og eigindlegar upplýsingar og greiningar sem unnar eru upp úr sögulegum upplýsingum samstæðunnar, mati lánasérfræðinga og upplýsingar um framtíðarhorfur

Samstæðan mun aðallega greina hvort að veruleg hækkun á útlánaáhættu hafi átt sér stað með því að bera saman:

- líkur á vanefndum það sem eftir er af líftíma á reikningsskiladegi og
- líkur á vanefndum það sem eftir er af líftíma á reikningsskiladegi sem áætlaðar voru við upphaflega skráningu.

Skipulagið er samstillt við innra útlánaáhættustýringarferli samstæðunnar og felur í sér bakhindranir á grundvelli vanskila þannig að veruleg aukning á útlánaáhættu á sér stað eigi síðar en þegar komið er fram yfir 30 daga frá gjalddaga.

Framtíðarhorfur (spálíkön)

Samstæðan fellir framtíðarsýn bæði inn í mat sitt á hvort útlánaáhætta af gerningum hafi aukist verulega frá upphafi skráningar og mat sitt á væntu útlánatapi. Samstæðan mun stilla upp grunnmynd af framtíðarhorfum ákveðinna hagstærða og dæmigerða röð mögulegra annarra sviðsmynda að ráðum Áhættu- og fjármálanefndar og Hagfræðideildar bankans, ásamt ýmsum utanaðkomandi raun- og spágildis upplýsingum.

Samstæðan hefur skilgreint og skráð lykil áhrifaþætti útlánaáhættu og útlánataps fyrir hvert safn fjármálagerninga og, með því að nota greiningar á sögulegum upplýsingum, lagt mat á sambandið milli hagstærða og útlánaáhættu og útlánataps. Þessir lykil áhrifaþættir eru t.d. vextir, atvinnuleysishlutfall og verg landsframleiðsla. Merki um sambandið milli lykil áhrifaþátta og vanefnda og tapshlutfalla á ýmis söfn fjáreigna eru byggð á tölfraðilegri greiningu á sögulegum gögnum til síðustu 10-15 ára. Efnahagssviðsmyndirnar sem verða notaðar skulu samþykktar af Áhættu- og fjármálanefnd.

Grunnsviðsmyndin mun endurspegla líklegustu niðurstöðuna og verður samstillt við upplýsingar sem samstæðan notar í öðrum tilgangi, eins og við stefnumótun og fjárhagsáætlunargerð. Hinar sviðsmyndirnar munu endurspegla bjartsýnni og svartsýnni niðurstöður.

Skýringar við samstæðuársreikning

92. Mikilvægar reikningsskilaaðferðir (framhald)

92.42 Nýir staðlar, breytingar og túlkanir á stöðlum (framhald)

Skilgreining á vanefnd

Skilgreining samstæðunnar á vanefnd er óbreytt við innleiðingu á IFRS 9 og er í öllum tilfellum gætt samkvæmni við mat á útlánáhættu. Vanefnd er ákvörðuð á grundvelli hvers skuldara fyrir sig.

Samstæðan telur fjáreign vanefnda af hálfu skuldara og hann ólíklegur til að standa við skuldbindingar sínar þegar annað eða bæði eftirfarandi skilyrða hafa verið uppfyllt: (1) líklegt má teljast að viðskiptavinur geti ekki staðið að fullu við skuldbindingar sínar gagnvart samstæðunni án þess að samstæðan grípi til fullnustuaðgerða á borð við að ganga að veðum og (2) vanskil viðskiptavinar vegna verulegrar skuldbindingar eru umfram 90 daga.

IFRS 15 – Tekjur af samningum við viðskiptavini (e. Revenue from Contracts with Customers). IASB hefur gefið út staðalinn IFRS 15 Tekjur af samningum við viðskiptavini (2014) sem leysir af hólmi núverandi leiðbeiningar um skráningu tekna, þ.e. IAS 11: Verksamningar og IAS 18: Tekjur.

Nýi staðalinn, IFRS 15, lýsir reikningshaldslegri meðferð á skráningu tekna vegna sölu á vörum og þjónustu til viðskiptavina, þ.e. hvort, að hvaða marki og hvenær tekjur eru skráðar. Meginreglan er sú að félag skal skrá tekjur að ákveðinni fjárhæð sem endurspeglar það verð sem félagið væntir að fá í skiptum fyrir vöru eða þjónustu til viðskiptavina. Staðallinn gerir einnig kröfur til frekari upplýsingagjafar.

Tvær aðferðir eru heimilar við innleiðingu IFRS 15

1. Uppsöfnuð áhrif - samanburðartölur eru ekki uppfærðar (leiðrétting á eigin fé í upphafi reikningsskilatímabils (2018)).
2. Afturvirk aðferð - samanburðartölur uppfærðar.

Samstæðan mun notast við fyrri aðferðina þar sem samanburðartölur eru ekki uppfærðar, en reglum og tilmælum IFRS 15 er beitt afturvirkt á samninga sem eru í gildi við innleiðingu staðalsins og uppsöfnuð áhrif færð á eigið fé.

IFRS 15 mun taka gildi fyrir reikningsskilatímabilið sem hefst þann 1. janúar 2018. Samstæðan mun innleiða IFRS 15 sem gefin var út 2014 þann 1. janúar 2018.

Beiting staðalsins mun hafa óveruleg áhrif á óráðstafað eigið fé og upphafsstöðu efnahagsreiknings 1. janúar 2018. Tekjur samstæðunnar samanstanda að mestu leyti af vaxtatekjum sem falla ekki undir viðfangsefni IFRS 15. Tekjur frá fyrra ári sem falla undir IFRS 15 munu verða leiðréttar í gegnum óráðstafað eigið fé 1. janúar 2018 og þær lotaðar yfir viðeigandi tímabil. Meginregla IFRS 15 er sú að samkvæmni skal vera á milli þess tímabils sem tekjufræsla á sér stað og þess tíma sem þjónustan er veitt. Að svo stöddu er það mat samstæðunnar að fjárhagsleg áhrif innleiðingar IFRS 15 á upphafsstöðu eigin fjár 1. janúar 2018 verði til lækkunar sem nemur 255 milljónum króna eftir skatta.

IFRS 16 - Leigusamningar. Í janúar 2016 gaf Alþjóðlega reikningsskilaráðið út staðalinn IFRS 16 - Leigusamningar og tekur hann gildi þann 1. janúar 2019. IFRS 16 mun koma í stað IAS 17 - Leigusamningar. Innleiðing staðalsins mun fela í sér óverulegar breytingar fyrir reikningsskil leigusala. Reikningsskil leigutaka munu hins vegar taka verulegum breytingum, þar sem allir leigusamningar (fyrir utan skammtíma leigusamninga og leigusamninga fyrir litlar eignir) munu verða skráðir í efnahagsreikninginn sem eign með heimild til notkunar (e. right-of-use asset). Í fyrstu mun leiguskuldin og eignin með heimild til notkunar vera metin á núverandi væntra leigugreiðslna (skilgreindar sem óhjákvæmilegar greiðslur). Eign með heimild til notkunar er síðan afskrifuð á svipaðan hátt og aðrar eignir, vanalega með línulegri aðferð yfir leigutíma. Staðallinn gerir einnig kröfur til frekari upplýsingagjafar.

Samstæðan hefur ekki í hyggju að innleiða IFRS 16 áður en staðallinn tekur gildi og vinnur nú að því að meta áhrif staðalsins á samstæðureikninginn. Staðallinn gerir kröfu um að nýjar eignir og skuldir verði skráðar með rekstraleiguskuldbindingum samstæðunnar sem leigutaka, og fram koma í skýringu 38. Til viðbótar breytist eðli kostnaðar sem verður til við leigusamninga sem samstæðan á aðild að, en við upptöku IFRS 16 eru rekstrarleigugjöld ekki lengur færð línulega, heldur verður færður afskriftarkostnaður fyrir nýtingarétt eignar og vaxtagjöld reiknuð á skuldahlíð leigusamnings. Ekki er talið að innleiðing staðalsins muni hafa veruleg áhrif á samstæðureikninginn.

Við innleiðingu á IFRS 16 hefur samstæðan sem leigutaki tvo valkosti:

- afturvirkt að fullu; eða
- afturvirkt að hluta með valkvæðum hagnýtum kostum

Samstæðan er að meta valkostina og möguleg áhrif þeirra á samstæðureikningsskilin og fjölda samninga sem verða skilgreindir sem leigusamningar við umbreytinguna.

Lykiltölur samstæðunnar

93. Rekstur eftir árum

Rekstrarreikningur	2017	2016	2015	2014	2013
Vaxtatekjur	62.556	64.612	58.005	53.735	63.224
Vaxtagjöld	(26.285)	(29.962)	(25.681)	(25.662)	(28.910)
Hreinar vaxtatekjur	36.271	34.650	32.324	28.073	34.314
Hrein virðisbreyting og virðisrýrnun útlána og krafna	1.785	(318)	18.216	20.128	13.053
Hreinar vaxtatekjur eftir hreina virðisbreytingu útlána	38.056	34.332	50.540	48.201	47.367
Þjónustutekjur	11.289	10.290	8.977	7.737	8.451
Þjónustugjöld	(2.858)	(2.481)	(2.136)	(1.901)	(3.160)
Hreinar þjónustutekjur	8.431	7.809	6.841	5.836	5.291
Aðrar rekstrartekjur	7.025	6.559	15.230	9.577	15.635
Rekstrartekjur samtals	53.512	48.700	72.611	63.614	68.293
Laun og launatengd gjöld	(14.061)	(14.049)	(13.754)	(13.567)	(17.304)
Annar rekstrarkostnaður	(9.789)	(9.465)	(9.978)	(10.521)	(9.947)
Rekstrargjöld samtals	(23.850)	(23.514)	(23.732)	(24.088)	(27.251)
Hagnaður fyrir skatta	29.662	25.186	48.879	39.526	41.042
Tekjuskattur og bankaskattur	(9.896)	(8.543)	(12.419)	(9.789)	(12.283)
Hagnaður ársins	19.766	16.643	36.460	29.737	28.759
Hagnaður ársins tilheyrir:					
Hluthafar bankans	19.766	16.633	36.460	29.737	28.750
Hlutdeild minnihluta í hagnaði ársins	-	10	-	-	9
Efnahagsreikningur					
	2017	2016	2015	2014	2013
Sjóður og innstæður í Seðlabanka	55.192	30.662	25.164	10.160	21.520
Markaðsskuldabréf og önnur verðbréf með föstum tekjum	117.310	154.892	203.684	243.589	290.595
Hlutabréf og önnur verðbréf með breytilegum tekjum	27.980	26.688	29.192	29.433	36.275
Útlán og kröfur á lánastofnanir	44.866	20.408	20.791	49.789	67.916
Útlán og kröfur á viðskiptavinum	925.636	853.417	811.549	718.355	680.468
Aðrar eignir	18.238	17.641	16.323	28.832	29.719
Eignir í sölumeðferð	3.648	7.449	11.955	18.212	25.023
Eignir alls	1.192.870	1.111.157	1.118.658	1.098.370	1.151.516
Innlán við lánastofnanir og Seðlabanka	32.062	20.093	56.731	53.827	167.218
Innlán frá viðskiptavinum	605.158	589.725	559.051	551.435	456.662
Lántaka	281.874	223.944	209.344	207.028	239.642
Aðrar skuldir	27.615	24.681	26.844	32.443	42.750
Skuldir vegna eigna í sölumeðferð	27	1.095	1.518	2.834	3.885
Víkjandi lán	77	388	639	-	-
Eigið fé	246.057	251.231	264.531	250.803	241.359
Skuldir og eigið fé samtals	1.192.870	1.111.157	1.118.658	1.098.370	1.151.516

Lykiltölur samstæðunnar

94. Rekstur eftir ársfjórðungum (óendurskoðað)

Rekstrarreikningur	2017				2016			
	F4*	F3	F2	F1	F4*	F3	F2	F1
Vaxtatekjur	15.970	14.916	17.125	14.545	16.241	15.528	18.071	14.772
Vaxtagjöld	(6.769)	(6.022)	(6.967)	(6.527)	(7.798)	(6.932)	(7.926)	(7.306)
Hreinar vaxtatekjur	9.201	8.894	10.158	8.018	8.443	8.596	10.145	7.466
Breyting á framlagi vegna gengistryggðra útlána og krafna á viðskiptavini	105	347	13	755	(5.435)	-	-	-
Virðisrýrnun útlána og krafna	(387)	419	(550)	1.024	379	2.144	1.964	311
Breyting á framlagi vegna ábyrgða	-	-	59	-	319	-	-	-
Hrein virðisbreyting	(282)	766	(478)	1.779	(4.737)	2.144	1.964	311
Hreinar vaxtatekjur eftir hreina virðisbreytingu útlána og krafna	8.919	9.660	9.680	9.797	3.706	10.740	12.109	7.777
Þjónustutekjur	2.618	2.923	2.953	2.795	2.638	2.634	2.487	2.531
Þjónustugjöld	(778)	(764)	(637)	(679)	(738)	(619)	(573)	(551)
Hreinar þjónustutekjur	1.840	2.159	2.316	2.116	1.900	2.015	1.914	1.980
Hreinn hagnaður (tap) af fjáreignum og fjárskuldum	288	509	1.742	3.263	958	(534)	1.042	289
Hreinn gengismunur	(482)	(10)	(518)	(365)	(212)	25	(154)	162
Aðrar tekjur og gjöld	1.305	36	355	902	656	864	2.150	1.313
Aðrar rekstrartekjur	1.111	535	1.579	3.800	1.402	355	3.038	1.764
Rekstrartekjur samtals	11.870	12.354	13.575	15.713	7.008	13.110	17.061	11.521
Laun og launatengd gjöld	3.753	3.163	3.654	3.491	3.640	3.096	3.559	3.754
Annar rekstrarkostnaður	2.411	2.475	2.477	2.426	2.292	2.230	2.444	2.499
Rekstrargjöld samtals	6.164	5.638	6.131	5.917	5.932	5.326	6.003	6.253
Hagnaður fyrir skatta	5.706	6.716	7.444	9.796	1.076	7.784	11.058	5.268
Tekjuskattur	(2.028)	(1.648)	(1.572)	(1.395)	(130)	(1.937)	(2.288)	(1.215)
Skattur á heildarskuldur fjármála fyrirtækja	(753)	(880)	(795)	(825)	(703)	(745)	(787)	(738)
Hagnaður tímabilsins	2.925	4.188	5.077	7.576	243	5.102	7.983	3.315
Efnahagsreikningur	31.12.17	30.09.17	30.06.17	31.03.17	31.12.16	30.09.16	30.06.16	31.03.16
Sjóður og innstæður í Seðlabanka	55.192	35.157	32.216	35.826	30.662	52.822	43.997	23.228
Markaðsskuldabréf og önnur verðbréf með föstum tekjum	117.310	160.223	162.520	147.992	154.892	168.029	157.898	195.175
Hlutabréf og önnur verðbréf með breytilegum tekjum	27.980	31.049	30.934	30.868	26.688	30.896	29.043	29.381
Útlán og kröfur á lánastofnanir	44.866	41.485	49.292	70.230	20.408	16.835	21.885	15.221
Útlán og kröfur á viðskiptavini	925.636	905.927	870.483	872.350	853.417	837.494	827.241	814.669
Aðrar eignir	18.238	22.740	20.317	19.009	17.641	19.653	21.523	21.255
Eignir í sölumeðferð	3.648	4.377	4.866	6.192	7.449	8.073	8.258	7.771
Eignir samtals	1.192.870	1.198.958	1.170.628	1.182.467	1.111.157	1.133.802	1.109.844	1.106.700
Innlán við lánastofnanir og Seðlabanka	32.062	21.946	23.486	31.613	20.093	41.307	34.643	42.606
Innlán frá viðskiptavinum	605.158	638.781	627.954	594.565	589.725	583.715	556.841	545.208
Lántökur	281.874	267.853	242.274	244.649	223.944	220.800	220.837	217.658
Aðrar skuldir	27.615	26.862	37.441	76.261	24.681	34.913	48.310	31.445
Skuldir vegna eigna í sölumeðferð	27	155	155	1.095	1.095	1.514	1.510	1.305
Víkjandi lán	77	229	374	390	388	407	412	632
Eigið fé	246.057	243.132	238.944	233.894	251.231	251.146	247.291	267.846
Skuldir og eigið fé samtals	1.192.870	1.198.958	1.170.628	1.182.467	1.111.157	1.133.802	1.109.844	1.106.700

*Fyrstu þrjú árshlutarnir fyrir árin 2017 og 2016 voru kannaðir af endurskoðanda bankans

Lykiltölur samstæðunnar

95. Lykiltölur og hlutföll

	2017	2016	2015	2014	2013
Arðsemi eigin fjár fyrir skatta	12,3%	9,9%	19,9%	16,7%	17,6%
Arðsemi eigin fjár eftir skatta	8,2%	6,6%	14,8%	12,5%	12,4%
Eiginfjárlutfall	26,7%	30,2%	30,4%	29,5%	26,7%
Kostnaðarlutfall	46,1%	48,4%	43,8%	56,0%	42,9%*
Hlutfall rekstrarkostnaðar af meðalstöðu heildareigna	2,0%	2,1%	2,1%	2,1%	2,0%*
Vaxtamunur	2,5%	2,3%	2,4%	2,4%	3,1%
Hlutfall útlána til viðskiptamanna af innlánum	153,0%	144,7%	145,2%	130,3%	149,0%
Hlutfall innlána af heildareignum	50,7%	53,1%	50,0%	50,2%	39,7%
Ársverk í árslok	997	1.012	1.063	1.126	1.183
Hagnaður á hlut	0,84	0,70	1,54	1,26	1,22
Arður á hlut	1,05	1,20	1,00	0,84	0,42
Vogunarlutfall	18,2%	20,3%	21,5%		
Lausafjárþekja	157%	128%	113%	131%	102%
Fjármögnunarþekja erlendra mynta	179%	154%	136%	134%	

*Einskiptis leiðrétting

Lykiltölur og hlutföll

Skilgreining

Arðsemi eigin fjár fyrir skatta	Afkoma fyrir skatta / meðalstaða eigin fjár á tímabili
Arðsemi eigin fjár eftir skatta	Afkoma / meðalstaða eigin fjár á tímabili
Leiðrétt arðsemi eftir skatta	(Afkoma - bankaskattur - jákvæðar virðisbreytingar *0,74) / meðalstaða eigin fjár á tímabili
Eiginfjárlutfall	Eiginfjárgrunnur samkvæmt ákvæðum laga (CET1 + AT1 + T2) / áhættugrunnur
Kostnaðarlutfall	Rekstrargjöld / (hreinar rekstrartekjur - virðisbreytingar útlána)
Vaxtamunur eigna og skulda	(Vaxtatekjur / meðalstöðu eigna) - (vaxtagjöld / meðalstöðu skulda)
Hlutfall útlána til viðskiptamanna af innlánum	Útlán og kröfur á viðskiptavinum / innlán frá viðskiptavinum
Hlutfall innlána af heildareignum	Innlán frá viðskiptavinum / eignir alls
Ársverk í árslok	Fjöldi starfsmanna í árslok
Hagnaður á hlut	Hagnaður ársins sem tilheyrir hluthöfum / veginn meðalfjöldi útistandandi hluta
Arður á hlut	Greiddur arður / fjöldi útistandandi hluta
Almennt eigið fé þáttar 1 (CET1)	Bókfært eigið fé - frádráttarliðir (óefnislegar eignir, frestuð skattineign)
Viðbótar eigið fé þáttar 1 (AT1)	Eiginfjárgerningar undir þætti 1 aðrir en almennt eigið fé þáttar 1
Samtals eigið fé þáttar 1 (T1)	Almennt eigið fé þáttar 1 + viðbótar eigið fé þáttar 1
Samtals eigið fé þáttar 2 (T2)	Samtals eigið fé þáttar 1 + víkjandi lán - lögbundnar niðurfærslur + almenn leiðrétting vegna útlánaáhættu
Vogunarlutfall	Almennt eigið fé þáttar 1 + viðbótar eigið fé þáttar 1 / (heildareignir + liðir utan efnahags)
Lausafjárþekja	Grunnlausafjáreignir / (útlæði - min(innflæði; 75% af útlæði))
Fjármögnunarþekja erlendra mynta	Tiltæk stöðug fjármögnun / nauðsynleg stöðug fjármögnun